לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

יום ד', י"ט באייר תשמ"ו, 28 במאי 1986 / שנה מ"ג מס' 13048 / המחיר 73 אגורות כולל מע"מ

אברהם ברעם וחבריו גורשו מברמודה לארה"ב ועומדים להעצר

מאת כתב "על המשמר"

בית-הדין לערעורים בברמודה דחה אמש את ערעורם של תא"ל (מיל.) אברהם ברעם וארבעת החשודים האחרים בפרשת הברחת הנשק לאיראן. עקב זאת, עמדו שלטונות האי לבצע את צו הגרוש של החמישה ולהעלותם על מטוס בדרך לארה"ב.

פרקליטם של הישראלים ניסה לשכנע את השלטונות המקומיים לדחות את ביצוע הגרוש ולהמתין למטוס היוצא ישירות לבריטניה, כדי למנוע את מעצרם בעת נחיתת הביניים בארה"ב.

זמיר תובע להשעות ראש השב"כ עד תום החקירה

פרופ' זמיר – עומד בלחצים

אמר אתמול בוועדת החוקה: בעיית ראש השב"כ היא הקשה והסבוכה ביותר מאז הקמת המדינה – מופעלים עלי לחצים כבדים ולהערכתי אני עומד בהם בכבוד ● בינתיים נדונה בממשלה הצעה לפתרון המשבר ע"י הקמת ועדת חקירה סודית לנושא וסבורים שהיועץ המשפטי יסכים לכך

מאת מוטי בסוק, דליה שחורי ובצלאל עמיקם, כתבי "על המשמר"

"בעיית ראש השב"כ, היא הקשה ביותר, הסבוכה ביותר, והעקרונית ביותר ליועץ משפטי, מאז הקמת המדינה, עשויות להיות לה השלכות מרחיקות לכת ביותר", אמר אתמול פרופ' יצחק זמיר לעתונאים, עם צאתו מוועדת החוקה חוק ומשפט. פרופ' זמיר סירב להתייחס לפרטי הפרשה, בטענה כי רה"מ אסר עליו כל התבטאות פומבית בנושא. בינתיים הועלתה הצעה כי בנושא ייחקר בוועדת חקירה סודית, אך עם זאת תובע זמיר להשעות את ראש השב"כ עד תום החקירה כדי שלא יפגע בה.

ועדת החוקה התכנסה אתמול, כדי להיפרד משר המשפטים היוצא משה נסים, וכדי לברך את יורשו (המשך בעמוד 2)

החשדות לכאורה נגד ראש השב"כ המצויים בידי היועץ המשפטי:

הדיח לעדות שקר, שיכתב מיסמכים, העלים ראיות משלוש ועדות חקירה

כן חשוד ראש השב"כ כי הוא שנתן ההוראה להרוג את שני המחבלים שנתפסו חיים ● העדויות המסולפות גרמו לעינוי דין לתא"ל מרדכי שהועמד בשעתו לדין בפרשה

מאת אלכס פישמן, כתב "על המשמר" ודוד פרידמן, כתב עתי"ם

החשדות-לכאורה המצויים בידי היועץ המשפטי לממשלה נגד ראש השב"כ, אברהם שלום, הם אלה:

● שהדיח בשיטתיות ובצורה מתוכננת כפופים לו בשירותי הבטחון למתן עדות שקר, כדי לחפות על מעשיו בפרשת הריגת שני המחבלים שנתפסו באוטובוס קו 300.

שיכתוב מיסמכים

● על פי החשדות לכאורה אלה, חיפה ראש השב"כ על עצמו תוך סיכון אחרים שהיו מעורבים בפרשה. הוא חשוד עוד, לכאורה, כי שיכתב מסמכים, שינה דוחות ועדויות שנגבו בתוך המערכת הפנימית של השב"כ והגיש מסמכים משוכתבים לוועדות החקירה השונות.

הטעיית שלוש ועדות

● כן, יש חשדות כי העלים ראיות רלוונטיות הקשורות לחקירת האירועים בקו אוטובוס 300. החשדות מתייחסים להעלמת ראיות בשלוש מערכות של חקירה ושיפוט: חקירה בפני ועדת זורע, חקירת ועדת בלטמן, לפני ההליך המשפטי בעניינו של תת-אלוף ראז, יצחק מרדכי, וחקירות ועדת משמעת בעניינם של שלושה אנשי שב"כ שהיו קשורים לפרשה. (המשך בעמוד 2)

שם-טוב: אם לא תיפתח חקירה מייד – תקלע החברה למשבר חמור

פרס: לא הסכמתי לפיטורי שלום ולא לפיטורי זמיר – החקירה נמשכת

בדיון סוער בכנסת התפרץ רה"מ מספר פעמים בקריאות ביניים ונשא נאום נרגש ● טען כי העתונות שופטת את ראש השב"כ והכחיש כאילו הממשלה פגעה ביועץ המשפטי ● שם-טוב אמר בהצעת אי-האמון כי דווקא בשל ההערכה לזרוע הבטחונית המעולה ולעומד בראשה, חייבים לשמור לגביה ביתר חומרה על טוהר ההתנהגות

האלוף יצחק מרדכי – לא מדבר

האלוף יצחק מרדכי (ראשון מימין) בלבוש אזרחי בא אמש לערב החוקרה לחיים לבקוב במוזיאון הארץ. שיחת הערב היתה ממובן פרשת ראש השב"כ שגם האלוף מרדכי מוזכר בה. בינתיים הודיע יצחק מרדכי על ביטול כל ההופעות המתוכננות בתקופה הקרובה בהם היה אמור ליטול חלק בראש מה"ד, זאת בשל סרובו לענות על שאלות הקשורות בפרשה. יצחק מרדכי התקשר השבוע בטלפון עם ראש השב"כ אברהם שלום, עודד אותו וסיפר לו כי עמדו הוא ומשפחתו ויליהם בפרשה דומה. (צילום: אבי בניהו, צילום: שע"ח)

מאת מוטי בסוק, כתב "על המשמר" בכנסת

"היועץ המשפטי לממשלה לא קיבל את דעתי, (בפרשת ראש השב"כ), בשאלה מהי טובת בטחון המדינה. אני ושרי הממשלה פעלנו בפרשה זו עפ"י חוקי המדינה, גם כשלא הסכמנו לפטר את אברהם שלום, וגם כאשר לא הסכמתי לפטור את היועץ המשפטי, והיתה דרישה כזו. לא ביקשתי מהאחרון להיות יס מן. החקירה בפרשת ראש השב"כ לא הופסקה" — דברים אלו אמר אתמול ראש הממשלה בכנסת שהורידה מעל סדר יומה את כל הצעות האי-אמון.

ויקטור שם-טוב, אמר בשם מפ"ם כי השאלה איננה אם היועץ המשפטי עומד מול הממשלה, אלא אם הממשלה עומדת מעל החוק. השאלה היא גם אם הסתרת האמת מחזקת את הבטחון.

שם-טוב: משבר חמור

"אם הממשלה לא תנקוט ומייד בכל הצעדים הדרושים לפתיחת חקירה פלילית נגד ראש השב"כ בהתאם להמלצת פרופ' זמיר, תפתח בחברתנו משבר חמור ביותר" — אמר שם-טוב.

שם-טוב הדגיש כי השב"כ, מקובל על כולנו, כזרוע בטחונית מעולה, זרוע הנלחמת בחזית קשה. "העם חייב לשב"כ ולעומד בראשו הערכה והוקרה, אך דווקא משום שמדובר במערכת בטחונית סודית, שכולה חסויה מפני הציבור, חייבים לשמור לגביה, ביתר חומרה, על טוהר ההתנהגות, דבקות באמת ושמירה על החוק." אם בעניינים אלה היה כשלון, כפי שבית משפט יקבע, יצטרכו האחראים לשאת בתוצאות.

התפרצויות פרס

במהלך נאומו של שם-טוב התפרץ רה"מ פרס, שלוש פעמים, בקריאות ביניים. גם השר בלי תיק (המשך בעמוד 2)

מחר יום ה' יצורף לעתון מוסף מחשבים ותקשורת של "על המשמר"

"המשך החקירה יוליך לשרשרת התפטרויות בקהילת המודיעין"

מאת זאב בליצר, כתבנו בארה"ב

וואשינגטון. — ה"ניו-יורק טיימס" כתב אתמול, שהמשך החקירה של ראש השב"כ אברהם שלום "יוליך לשרשרת של התפטרויות בקהילת המודיעין הישראלי".

ה"וואשינגטון טיימס" גילה, כי החקירה נדחית לשבוע "מאחר שהאדם אשר יעמוד בראשה, מפכ"ל המשטרה, נמצא בחו"ל".

העתון מצטט איש ש.ב. לשעבר האומר, כי "אנשי הש.ב. נמצאים במלחמה 24 שעות ביממה, שבעה ימים בשבוע, על מנת שתושבי ישראל יוכלו לישון בשקט ועכשיו נוצר מצב, שכל איש בטחון יחוש שעליו להחזיק עורך-דין אתו בעת ביצוע פעולה כלשהי".

ראש ממשלת ירדן נפגש במפתיע עם אסד באתונה ● עמוד 14

וייצמן בסיעת המערך: תיתכן רעידת אדמה פוליטית ● עמוד 3

שחקני תיאט' חיפה מכחישים התבטאויות נגד המדינה ● עמ 16

"מעריב" הפסיד הסקופ ● צלצול מהיר / עמוד 2

ההליך המשפטי בלתי-נמנע

נאומו הנאעם של ראש הממשלה שמעון פרס אתמול בכנסת הוקדש בין השאר ל"משפט בכלי התקשורת" נגד ראש שירותי הבטחון. ראש הממשלה טוען לפתע, כי האשמות עדיין לא הוכחו; העניין כולו טעון חקירה ובדיקה.

והרי הסערה הציבורית המתחוללת היום באה עקב נסיונות הממשלה למנוע חקירה, כתביעת היועץ המשפטי של הממשלה. דווקא התנהגותה המתמיהה של הממשלה, ובמיוחד של ראשה, למניעת הליכי חקירה ומשפט היא אשר הטילה צל כבד של חשדות על אישיותו של ראש שירותי הבטחון. שהרי אם האיש הוא ללא רבב והעבירות החמורות המיוחסות לו על-ידי היועץ המשפטי של הממשלה אינן נכונות, הרי דווקא לטובתו יש לתבוע קיום בירור משפטי ללא משוא פנים. מה שניסתה הממשלה לעשות, וכנראה היא עדיין פועלת בכיוון זה, הוא לסגור את תיק ההאשמות בתואנה של אינטרס בטחוני, דבר שהיה מותיר ספיקות כבדים בציבור לגבי אמינותו של האיש העומד בראש ארגון בטחוני רגיש, ואולי גם בקרב המשרתים בארגון זה הנתונים למרותו.

להאשמות המיוחסות לראש שירותי בטחון אין כל קשר עם המלחמה בטרור שעליה דיבר ראש-הממשלה בפאתוס כזה. אין בציבור ישראלי מחלוקת על כך שמלחמה זו מתנהלת באמצעים בלתי-שגרתיים וכי אין לחשוף את סודותיה. גם לא בעת הליכים משפטיים נגד ראש שירותי הבטחון.

בעינינו, בשלב זה, האיש זכאי וזכותו להנות גם מהגנה וגם ממניעת שפיטה על-ידי העתונות. שעדיין לא מצאנו לה שום סימן. אך לא ניתן בחברה דמוקרטית שלא לפרסם את החשדות שהן בגדר עבירות פליליות חמורות, כמו פיברוק עדויות, הדחה לעדות שקר, ועד למעורבות אישית במתן הוראה להריגת שני המחבלים. שום סוד בטחוני לא יתגלה לאויבים אם יתנהל בירור בנושאים אלה וגם שום נזק לשירותי הבטחון, שאיש אינו חולק על מלאכתם מלאת הקרבה האלמונית.

היועץ המשפטי לממשלה אמר אתמול שהוא נתון ללחצים כבדים ואילו ראש-הממשלה מכחיש זאת בתוקף וטוען: כאילו בהתאם לחוק, הממשלה יעצה לפרופ' זמיר שלא לפתוח בחקירה מטעמים בטחוניים. מה מונע איפוא מן הממשלה לחפסיק את היועץ (חמכוונת בפיו של פרופ' זמיר כלומר) ולקבל את פסיקתו הסופית בדבר פתיחת הליכים משפטיים רגילים.

בכל הפרשה הזאת, שעדיין אין לדעת לאן תתגלגל, קשה להבין את עקשותו ומלחמתו החזיתית של פרס. האומנם מכרסם בו חשש, כי הדרג המדיני, לרבות שני ראשי הממשלה – הקודם והנוכחי עלולים להסתבך אל "האיסתונות" של פרשה אשר עניינו של ראש שירותי הבטחון הוא רק [illegible] שאלות רבות עדיין סתומות. כמו זו למשל למה ראש הממשלה הראשונים לא החליטו לפני חודשים מספר — בהיוודע להם פרטי החשדות לקבור את פרטיה – על מדיניות של גיבוי מלא לראש שירותי הבטחון. [illegible] בפרשה שיש בה סימני שאלה חמורים לגבי נוהל הטיפול באשמות פליליות. נועד להסיט את דעת הקהל מהמערכה האמיתית על שלטון החוק במדינה.

ביקורת חצות

עכוזים רוטטים בהיכל

"אובה אובה" הוא מופע לתיירים. אם אין לכם כסף לנסוע לברזיל, ברזיל מגיעה אליכם. ליתר דיוק, ברזיל כפי שהיא מוצגת לתיירים — נוצצת, זוהרת, סקסית וקצבית מאוד.

בהיכל התרבות הפך אמש, בפרמיירה החגיגית של חבורת "אובה אובה", למועדון לילה ענקי. הקהל שקע בים חושני של עכוזים רוטטים, שריים מקפצים וקצב, המון קצב. נגני כלי-ההקשה לא הותירו רגע אחד למנוחה. בהפסקה המשיכו חברי להקת קיקרין ברור חיל להרקיד את הקהל מחוץ לאולם.

התפריט של "אובה אובה", כמקובל בהופעות רביו כאלה, היה עמוס פריטים מוכרים כמו "ברזיל", "טיקו טיקו" ודומיהם. לא מקורי, אבל מי מחפש מקוריות במופע לתיירים.

"אובה אובה" סיימו את המופע שלהם, לאחר הרקדה המונית של הקהל, בביצוע סמבה ל"הבאנו שלום עליכם".

לשנה הבאה בריו, אם התקציב יאפשר... עופר ניר

70 אלף ש"ח נאספו ב"ערב יקירי הנח"ל"

מאת אבי בניהו כתב "על המשמר"

בערב חגיגי ומרגש אספה אתמול העמותה להנצחת חללי הנח"ל, סכום של 70 אלף ש"ח כתרומה לבניית אנדרטה מרכזית ל-865 חללי הנח"ל שנפלו במערכות ישראל.

ב"ערב יקירי הנח"ל" שנערך במועדון "הקומקום" בתל-אביב, הופיעו בהתנדבות אמנים רבים, מרביתם בוגרי להקות הנח"ל בכל הזמנים ובניהם: שושנה דמרי, שלום חנוך, טוביה צפיר, מירי אלוני, ששי קשת, חנן גולדבלט, דני סנדרסון, אפרים שמיר ונוספים.

במקום נכחו הורים שכולים, האלופים עמוס ירון ודני מט, מפקדי הנח"ל בכל הזמנים, אנשי משרד הביטחון, ובעלי עסקים ומפעלים שרכשו יצירות אמנות ועבודות שונות שהוצעו במכירה פומבית.

מאמן קבוצת הפועל תל-אביב דוד שויצר הופיע כשהוא אוחז בידו את כדור הנצחון ועליו חתימות שחקני הפועל תל-אביב, הכדור הוצע למכירה ונקנה על-ידי אב שכול ב-1600 ש"ח. תגובת מכבי תל-אביב לא אחרה לבוא. כדורסל של מכבי תל-אביב ועליו חתימות שחקני הקבוצה נמכר ב-3600 ש"ח.

ראשי העמותה ואנשי הנח"ל מתכוונים לערוך עוד שורת אירועים כדי להשיג את 250 אלף הדולר הדרושים לפרוייקט.

דגם המושב השיתופי יושם באיים הקריביים

מאת זבריה הוורדי כתב "על המשמר"

על פיתוח קהילות שיתופיות באיים הקריביים, לאור הנסיון של המושב השיתופי הישראלי — דיברה אתמול, ד"ר קיי סוארש מארה"ב באוניברסיטת בר-אילן, לקראת כנס בינלאומי של אנשי מקצוע, בתחום השינוי הארגוני והקהילתי שיתקיים בבר-אילן.

ד"ר קיי סוארש, המשמשת כיועץ מקצועית בארגון-העל של ארצות אמריקה, סיפרה על הניסוי החברתי-קהילתי, שהחל לפני מספר שנים: על שיפור איכות החיים בקהילה הכפרית של האיים הקריביים ועל מאמציה הרבים — שבהם ניסתה לשכנע את התושבים הכפריים, שלא לעבור לערים הגדולות, שבהן הם הופכים להיות מקרי סער.

כנציגת המכון הבינלאומי לפיתוח ארגונים, אמורה ד"ר סוארש לגבש ביחד עם ועד הכנס הישראלי, הכולל אנשי מקצוע ואקדמיה מהתנועה הקיבוצית; פקידי ממשלה, צה"ל, אוניברסיטאות וארגונים וולונטריים — את הנושאים והשאלות שיידונו בכנס.

הכנס יתקיים בנובמבר השנה, בחסות אוניברסיטת בר-אילן וד"ר אורי גלוסקינוס מאוניברסיטת תל-אביב.

מפלגת הפועלים המאוחדת
סניף רמת-גן–גבעתיים
כינוס לדיון בנושאי חברה וכלכלה
בהשתתפות: ח"כ ויקטור שם-טוב
וחברת הוועדה המרכזית – רעיה רטיג
יתקיים ביום רביעי 28.5.86 בשעה 19.30 בבית התרבות של מועצת הפועלים, רח' קריניצי 6, ר"ג.
● הציבור מוזמן ●

היום ההפגנה
היום בשעה 16:00 בפגין מול הכנסת נגד הממשלה שאיננה מסוגלת להעביר חוק נגד הגזענות.
החוק נתמך על ידי רובו של העם.
באותו זמן יגישו חברינו הצעת אי אמון.
אם גם אתה חושב שהתנהגות הממשלה היא בזיון וקצף – בוא אתנו.
מפ"ם
אוטובוס: ארנ' ת"א שער 7 14:00.
היכל התרבות 14:30.

נפתחה חקירה נגד הרב הצבאי ביו"ש החשוד בהסתה לרצח עם

"מצווים אנו למחות את שמו ואת כל מי שיש לו זיקה לעם העמלקי עד לעקירתו 'מהשורש'" — כתב רס"ן שמואל דרליך בדף הסברה שהפיץ בקרב חיילי צה"ל בשטחים

מאת אבי בניהו, כתב "על המשמר"

משטרת ישראל פתחה בחקירה נגד הרב הצבאי של מפקדת יהודה ושומרון, רב-סרן שמואל דרליך, בחשד כי הסית לרצח עם.

פתיחת החקירה באה לאחר פנייתו של שר-המשטרה, חיים בר-לב, שהיפנה את תשומת-לב המשטרה לפרשת דף ההסברה שהפיץ הרב דרליך בקרב חיילי צה"ל המשרתים בשטחים.

אהוד שפיגל, תושב רמת-גן, בן למשפחה שכולה, הוא שפנה לשר-המשטרה וביקש התערבותו בעניין. שפיגל פנה לבר-לב לאחר שלא קיבלו ממנו תלונה בעניין זה במשטרת בית-לחם.

ראש אגף החקירות במטה הארצי, ניצב יגאל מרקוס, הממלא את מקום המפכ"ל, העביר כבר את הנושא לטיפול המחוז הדרומי של המשטרה. בימים הקרובים יוזמן אהוד שפיגל להעיד ולמסור תלונה נגד הרב דרליך בחשד כי הסית לרצח עם במסגרת דף הסברה יהודית.

מדובר במסמך בן ארבעה עמודים שהוציא רב-סרן דרליך בשבת בפרשת "זכור" לפני מספר שבועות.

"מיצווה לביצוע"

כשהוא מסתמך על הפסוק "את אשר עשה לך עמלק" כתב דרליך בין השאר: "הפסוק לא רק לשם קריאה בלבד אלא מצווה לביצוע... והחרמתם את כל אשר לו ולא תחמול עליו מאיש ועד אשה מעולל ועד יונק משור ועד שה מגמל ועד חמור... יש להילחם נגדו מלחמה אכזרית עקובה מדם ללא פחד, ללא משוא פנים וחמלה ועד לעקירתו מן השורש".

וממשיך הרב דרליך בהסתה: "לרגשי המוסר המפותחים שיש בנו חייבים אנחנו להיות ביקורתיים: לא תמיד הרחמנות מביאה טוב לעולם. פעמים הרחמנות מביאה לידי אכזריות. המרחק בין רחמנות לאכזריות הוא כחוט השערה ולכן צריכים אנו לשקול זאת על-פי אמות מידה תורניים ממקורותינו... כדי למנוע את מטרתו המחרידה והמאיימת מצווים אנו למחות את שמו ואת כל אשר יש לו זיקה ואפילו מועטת ביותר לעם העמלקי..."

ומסיים הרב דרליך את דף ההסברה בקובעו: "מצווים אנו לזכור ולא לשכוח את אשר עשה לנו עמלק. היום הוא אורב לנו ומחכה לשעת כושר לזנב בנו ולהשמידנו".

כשהופץ הדף בשטחים נזעק ראש המינהל האזרחי, תת-אלוף אפרים סנה, והעביר את המיסמך לעיון ולחוות-דעת קצין חינוך ראשי, תת-אלוף נחמיה דגן. קצין חינוך ראשי קבע במכתב שהוציא, כי זו הסתה וכי הרב משלב פסוקים מהתנ"ך ונשען עליהם במעשי ההסתה. תת-אלוף דגן דרש בירור עם הרב בדרגים מטכ"ליים. רב-סרן דרליך נקרא בזמנו לבירור אצל הרב הצבאי, האלוף גד נבון. כעת, תיפתח כאמור חקירה פלילית נגד רב-סרן דרליך.

חרפהו! נשים ובני-מיעוטים רקדו עם ספר התורה במירון

מאת יהודה צור, כתב "על המשמר" וסוכנות עתים

60 אלף איש נכחו אמש בהדלקת נר הזכרון מעל קברו של רבי שמעון בר-יוחאי במירון, אשר פתחה את חגיגות ל"ג בעומר המסורתיות במקום. הנר הודלק כאשר הגיע למירון ספר התורה שהובא בידי יוסף עבו מצפת.

לפני כן צעדו אחר ספר התורה ברחובות צפת יהודים, דרוזים וצ'רקסים, בתהלוכה המסורתית שמארגנת משפחת עבו.

מאות אוטובוסים הגיעו לאיזור מירון מכל רחבי הארץ ובמקום נוצרו פקקי תנועה רבים. כ-40 איש התעלפו במשך היום והיו זקוקים לטיפול של צוותי מד"א. ארבעה מהם הועברו לבית-החולים בצפת.

היום מצפים לבואם של רבע מיליון מבקרים.

"צרות אופק ושמרנות"

הרב הראשי הספרדי של צפת, דוד דיין, הביע אתמול מחאה על כך, שבתהלוכה המסורתית שיצאה מבית משפחת עבו בעיר העתיקה של צפת, רקדו גברים ונשים וכן צ'רקסים ודרוזים בסמוך לספר התורה וארון הקודש.

"קשה לי להאמין, שתופעה זו התרחשה מול ארון הקודש, שבו נמצא ספר התורה שנישא תוך כבוד והדר לקברו של התנא האלוקי רבי שמעון בר-יוחאי", אמר הרב.

בתגובה על כך אמר יוסף עבו: "צרות האופק והשמרנות של רבה הראשי של צפת הרב דיין ושל אלה שהוא מייצג אינם מאפיינות את מסורת בית עבו. עוד מתקופת סבי, שהיה רב אולי גדול יותר מאלה של היום, צורפו להגנות ל"ג בעומר בני מיעוטים, והכל היה חופשי – גברים ונשים – כשכבוד התורה נשמר משך תקופה של חמישה דורות".

אלפיים הנדסאים ברשויות המקומיות בסכסוך עבודה

מאת אבשלום קווה, כתב "על המשמר"

הסתדרות ההנדסאים הכריזה אתמול על סכסוך עבודה עם המרכז לשלטון המקומי נוכח סירוב המעסיק לשנות את רמות הדירוג.

הסכסוך מקיף כ-2000 הנדסאים, טכנאים ולבורנטיות המועסקים ברשויות המקומיות.

כ-500 מהנדסי "טלרד" פתחו אתמול בעיצומים במחאה על סירוב הנהלת "כור" ליישם את טבלת י"ג, כפי שנעשה הדבר במיגזר הציבורי.

כ-10 אלפים העובדים המועסקים במוסדות להשכלה גבוהה יקיימו השבוע אסיפות הסברה בזמן העבודה. העובדים הכריזו על סכסוך עבודה עוד בתחילת החודש והם מאיימים להשבית את המערכת בתחילת חודש יוני, אם המעסיק לא ייכנס עם נציגות העובדים למשא-ומתן על תשלום תוספת איוון.

הוועד הארצי של עובדי 11 מוסדות השירות למסגר, אשר התכנס לדיון מיוחד אתמול בתל-אביב, החליט לפנות אל שר העבודה-והרווחה, משה קצב, ולהודיע, כי נוכח הצימצומים בכוח אדם בשירות אין העובדים מסוגלים למלא כיאות את תפקידם. הוועד החליט לעבור רק משמרת אחת ולא לעבור יותר מ-25 שעות נוספות בחודש.

הטלוויזיה תפסיק לכסות בהרחבה בעלי רקע פלילי

מאת אתי רונאל, כתבת "על המשמר"

הטלוויזיה לא תכסה עוד בהרחבה אנשים בעלי רקע פלילי — כך הוחלט אתמול בפורום החדשות של רשות השידור, בעקבות הביקורת הציבורית שנמתחה על הדיווח הנרחב על שיחרור בנו של נציב בתי-הסוהר, רפי סויסה. אנשי מחלקת החדשות טענו, כי הכוונה היתה להתמקד באב, ולא בבן.

כאשר לביקורת שמתח יו"ר הסתדרות המורים, יצחק ולבר, על הבאתם של יורדים לתכנית "חיים שכאלה" עם יפה ירקוני, אמר אתמול מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, כי התחטטות במניעיהם של ישראלים השוהים בחו"ל נראית לו מיותרת. לבד מכך, ציין פורת, היחיד שהובא מחו"ל על חשבון רשות-השידור היה הזמר שמעון בר-נוי, ואילו בני משפחתה של ירקוני הובאו על חשבונה של חברת "טאואר אייר".

על הביקורת שמתח יו"ר רשות השידור, מיכה ינון, על השידור הישיר של משחק האליפות בשבת, אמר פורת, כי לא היתה כאן שום הפרה של הסטטוס-קוו הדתי. אבל, מאחר ומדובר היה במשחק השנה, שלחצים רבים הופעלו לשדרו, ראתה בכך הטלוויזיה משום מתן שירות לציבור. בשנה הבאה — לא ישודרו המשחקים, בגלל התנגדותה של התאחדות הכדורגל.

שפה זרה אסורה

הטלוויזיה הישראלית לא תשדר תשדירי שירות בשפה האנגלית — כך החליטה אתמול ועדת תשדירי השירות של רשות השידור, שפסלה לשידור כמה תשדירי שירות הממליצים להימנע מעישון בהשתתפותה של שחקנית הקולנוע ברוק שילדס.

יו"ר ועדת תשדירי השירות, נתן ברון, אמר, כי לא ייתכן שהטלוויזיה הממלכתית הישראלית תשדר תשדירים הדוברים בשפה זרה, ושאינם מתוצרת כחול-לבן.

מזאת, הוועד המנהל גם גינה את הטלוויזיה הלימודית, ששידרה את התשדירים ופנה לשר החינוך יצחק נבון שיורה לה להפסיק את שידורם. [illegible]

בתשדיר נוסף, שנפסל אתמול, צולם צעיר הנוסע במכונית [illegible] וממלא את טופס הטוטו. הוועדה פסלה, כי אין לעודד נהיגה לא זהירה ופסלו את התשדיר.

הנשיא הוקף מובטלים בביקורו בלשכת התעסוקה בבאר-שבע

235 אלף איש ביקשו עבודה השנה ו-15 אלף ירדו מהארץ

מאת שלי יחימוביץ', כתבת "על המשמר"

נשיא המדינה, חיים הרצוג, ביקר אתמול לראשונה מאז נכנס לכהונתו בלשכת תעסוקה. הנשיא הגיע אל לשכת התעסוקה בבאר-שבע ושוחח עם מובטלים.

מנכ"ל שירות התעסוקה, ברוך חקלאי, אמר לנשיא, כי בשנה האחרונה נרשמו 235 אלף מבקשי עבודה ב-225 לשכות התעסוקה בארץ. "זהו אחוז גבוה ועצום של מבקשי עבודה", אמר חקלאי. חקלאי אמר גם, כי נתוני שירות התעסוקה אינם מראים את התמונה במלוא חומרתה, משום שלא כלולים בהם מובטלים שאינם נרשמים כלל בלשכות. לפי נתוני הלשכה לסטטיסטיקה, שהם מדוייקים יותר, יש תמיד כ-40 אלף מובטלים יותר מאלה הרשומים בלשכות.

חקלאי אמר גם, כי תושבי הנגב והרצועה ממלאים את מרבית העבודות ה"בלתי נוחות", למרות האבטלה הגוברת, וכי גם עבודת משמרות הולכת והופכת נחלתם של תושבי השטחים. כיום מגיעות לשירות התעסוקה הזמנות עבודה שרובן המכריע הן עבודות זמניות. כמעט ואין מגיעות הזמנות לעבודות קבועות או ממושכות. בשירות התעסוקה נוטים, לכן, לדרבן את הפונים לקבל גם עבודות זמניות.

בשליש ההזמנות המגיעות, מדובר בשכר שהוא נמוך משכר המינימום במשק, והפונים רשאים לסרב להצעות אלה.

שר-העבודה-והרווחה, משה קצב, שהשתתף אף הוא בביקור, אמר, כי הוא שולל את הזכות לסרב לעבודות ששכרן נמוך, בתנאי שיחוקק חוק שכר המינימום.

מובטלים רבים שהמתינו בלשכה הקיפו את הנשיא בעת ביקורו ואמרו, כי הם באים מדי יום ואינם מוצאים עבודה במקצועות בהם הוכשרו.

הוכפל מספר היורדים

במהלך הסיור אמר שר-העבודה-והרווחה, משה קצב, כי השנה ירדו מישראל 15,000 איש, וזהו מספר כפול מזה של השנה שעברה.

"אילו ידענו שמחיר המדיניות הכלכלית יהיה כרוך בגידול משמעותי כל-כך בירידה מן הארץ — הרי שהתכנית הכלכלית היתה שונה", אמר קצב.

קצב אמר עוד, כי לפי תחזית שירות התעסוקה, נאמד הגידול הצפוי באבטלה כתוצאה מהפעלת התוכנית בכ-30,000 איש. כמו כן צפויה ירידה משמעותית בהיקף ההזמנות לעובדים.

זמיר תובע להשעות

(המשך מעמוד א')

בתפקיד יצחק מודעי. בטקס החילופין עצמו שמר פרופ' זמיר על שתיקה. בצאתו מהחדר, בשיחה עם עתונאים, אמר כי מופעלים עליו עתה לחצים כבדים ביותר. הוא מעולם לא עמד בלחצים דומים, למרות שהוא רגיל, במסגרת תפקידו, לנסיונות להשפיע עליו. להערכת זמיר הוא עמד בלחצים אלו בכבוד. הוא הבטיח כי כשרה"מ יתיר לו לדבר, הוא אכן יפתח את פיו.

ניסים תוקף בעקיפין

משה נסים אמר בטקס החילופין, כי למרות שאין הסכמה והבנה בין הממשלה והיועץ המשפטי, בפרשת שלום, הממשלה לא חרגה מהחוק. אף אחד לא ניסה לפגוע בסמכויות היועץ כראש התביעה הכללית. אין סתירה בין שלטון החוק ושיקולי בטחון. נסים תקף חכ"ים וכלי תקשורת, הטוענים לפגיעה בשלטון החוק, מבלי לנסות ולדעת את פרטי הפרשה והארועים הקשורים בה.

נסים מתח ביקורת עקיפה גם על זמיר, מבלי לנקוב בשמו. „בישראל אין חשש לשלטון החוק. החשש הוא לסלקציה בשלטון החוק. מזה לא נקיים גם אלו שמקדשים את שלטון החוק ונושאים שמו ברמה".

קולס תומך בזמיר

יו"ר ועדת החוקה אלי קולס התלונן אתמול בפני יו"ר הכנסת שלמה הלל על שרה"מ מסרב להופיע בפני הוועדה, ולדווח לה על פרטי הפרשה. הלל טען, כי ניתן לחייב את רה"מ להופיע בוועדה, אולם לא לדבר בפניה. קולס העיר בתגובה, כי יפעל כמיטב יכולתו, לקבלת מידע עדכני בוועדה, ממקורות מהימנים אחרים, ואת כדי שח"כי הוועדה יוכלו לגבש עמדה עצמאית בנושא. קולס אמר גם כי הוא ממשיך לתמוך בפרופ' זמיר, למרות ששרים וחכ"ים בליכוד, ניסו להניעו מכך, בטענה כי איננו יודע פרטים חיוניים. עוד אמר קולס כי יזמן לוועדה את היועץ המשפטי, כדי לשמוע ממנו איזה סוג לחצים ומצד מי מופעלים עליו.

שכנוע במסגרת החוק

שר־המשפטים הנוכחי יצחק מודעי אמר כי הנושא במשרת היועץ המשפטי איננו קדוש, נעשו נסיונות, במסגרת החוק, לשכנע את זמיר. הועלה גם הנושא הבטחוני. אין לתקוף את היועץ המשפטי לממשלה. אולם בד בבד יש לזכור כי כנושא משרה בכירה, גם הוא אינו מעל לקדושה מסויימת. עמדתו מחייבת כל עוד הוא בתפקיד. מי שיחליף אותו יהיה מוסמך להמשיך בטיפול בפרשת ראש השב"כ בדרכו ולפי השקפת עולמו. קביעותיו הן שיחייבו את הממשלה.

יסכים לוועדת חקירה

היועץ המשפטי לממשלה יסכים, ככל הנראה, להקמת ועדת חקירה ממלכתית בפרשת ראש השב"כ — נמסר אמש בתוכנית „מבט" בטלוויזיה.

אם יהיה צורך, תהיה הוועדה סורית. הוא מציע, שהיא תורכב משלושה שופטים או משופט בית המשפט העליון ושני אנשי ציבור.

לדעתו, חיוני להשעות את ראש השב"כ עד תום החקירה, כדי שלא יפגע בעדים ובמהלך החקירה.

בהתייעצות שרים שהתקיימה שלשום בלילה במשך ארבע שעות, נדונו הדרכים העומדות לפני הממשלה לטפל בפרשת ראש השב"כ. אחת האפשרויות שנשקלו היא מינוי ועדת חקירה על־פי חוק, כדי להבטיח, כי פרטים חסויים הנוגעים לעבודת שרותי הבטחון, לא ידלפו.

וייצמן תומך בזמיר

יצויין, כי מבין עשרת חברי הקבינט, תשעה סבורים כי אין מקום לערוך חקירה נגד ראש השב"כ. השר עזר וייצמן, ששב שלשום מארה"ב, הוא חבר הקבינט היחיד הסבור, כי יש לקיים חקירה כפי שממליץ היועץ המשפטי לממשלה פרופ' יצחק זמיר, לאחר שנמצאו ראיות לכאורה כי ראש השב"כ פעל להעלמת מידע והטיית עדויות בפני ועדות החקירה שהוקמו בעקבות פרשת השתלטות המחבלים על האוטובוס בקו 300.

כאמור דעתו של היועץ המשפטי לממשלה הפרופ' יצחק זמיר נחרצת: יש לערוך חקירה מחודשת בפרשת מותם של שני המחבלים שהוצאו חיים מאוטובוס בקו 300 לאשקלון לאחר ששני חבריהם האחרים מצאו מותם בהתקלות עם כוחות הבטחון. למרות העובדה כי ניתן למנות יועץ חדש בכל יום מאחר שהתפטרותו של זמיר קיבלה תוקף עוד בפברואר השנה, אין הוא סבור כי מחליפו הוא זה שיכריע.

תאצ'ר תזמין כנראה המשלחת הפלשתינית

מאת מאיר בליך, כתב „על המשמר" בבריטניה

לונדון. — עם שובה של גברת תאצ'ר מביקורה בישראל, הועלתה בלונדון שוב אפשרות שבריטניה תזמין משלחת פלשתינית, וכה חברי אש"ף, לשיחות.

בראיון לרשת הטלוויזיה העצמית אמרה ראש הממשלה, שגם כאשר הבריטים טיפלו בשאלת רודזיה, הם התראינו עם טרוריסטים בעבר, שהמירו את הנשק בפתקי ההצבעה.

במסעה לישראל הביעה תאצ'ר את העמדה הבריטית ביחס לאש"ף והראתה את הכיוון שיש לדעתה למצוא את פתרון — מנהיגות פלשתינית שתכיר בישראל ותגנה את הטרור.

לקראת עמידתה בראש הקהילה האירופית, ב־1 ביולי, צופים בלונדון שהיא תיזום צעדים בכיוון זה שאחד מהם עשוי להיות הזמנה של פלשתינים, אף אם הם מזוהים עם אש"ף.

צלצול מהיר

יעקב ארז, ראש מערכת המוספים של „מעריב":

שיקולי האחריות גברו — ו„מעריב" איבד את הסקופ

האם נכון, שהיה לכם המידע על פרשת הפקיד הבכיר שבועות לפני שפורסם על־ידי הטלוויזיה?

נכון.

ולמה לא פרסמתם?

משום שלא הספקנו להפגש עם מי שרצינו להפגש, למרות שהחומר שהיה בידינו הספיק לפירסום ראשוני.

האם נכון שנפגשתם בעניין זה עם ראש הממשלה?

עורך „מעריב" עידו דיסנצ'יק ואני נפגשנו עם רה"מ, עם מ"מ רה"מ, עם שר הבטחון ועם היועץ המשפטי, שנדהם כששמע שאנחנו יודעים על העניין. אגב, היה כאן קושי עצום, משום שרק שלושה השרים ידעו את הסיפור ואף לא אחד מעוזריהם. ונאלצנו להפגש רק אתם.

והם לחצו עליכם שלא לפרסם?

לא הייתי אומר שלחצו עלינו לא לפרסם. אבל — הם נהלו עמדו על רגישות הנושא, כל אחד מהם מאספקטים אחרים.

ואתם השתכנעתם?

אנחנו המשכנו לבדוק על מנת לפרסם.

אתמול פירסם „חדשות", כי איש השב"כ שפוטר הוא שמסר לך את החומר על הפרשה.

הפירסום ב„חדשות" איננו נכון. לא נפגשתי עם האיש ואינני מכיר אותו.

לוי יצחק הירושלמי, סגן עורך „מעריב"

למה עכבתם את פירסום הפרשה?

היו לבטים, היו התחבטויות, ובסופו של דבר גברו שיקולי האחריות — אולי סופר־אחריות.

על חשבון הסקופ...

בוודאי ש„מעריב" איבד את אחד הסקופים הכי גדולים שלו. ובדיעבד, לאור מה שקרה, אולי צריך היה לנהוג אחרת. מה גם שהמיתקפות על העתונות היו בין כה וכה כוללניות. יש להצטער, שגם מי שלא היו רגילים בכך, כמו רה"מ, התאימו עצמם לאופנת הימים האלה.

כלומר, ציפיתם ש„מעריב" יצויין, לפחות, לשבח על גישתו האחראית?

לא, לא ציפינו ש„מעריב" יצויין לשבח, ואינני חושב שנהגנו כעתון מימסדי. פשוט, היו לנו שיקולים משלנו.

ומה אתה מסיק ממה שאירע?

אני מניח, שלומדים מכל הפסד. מה גם שכפי שמתברר אי הפירסום על ידינו לא מנע את גילוי הפרשה.

אתי רונאל

איגוד המשפטנים קורא למנוע פגיעה במעמד היועץ המשפטי

הוועד הארצי של איגוד המשפטנים פנה בקריאה לאפשר למערכת המשפטית בשירות המדינה ובשירות מוסדות הציבור להמשיך ולדאוג להגשמת עקרון שלטון החוק במדינה, ולמנוע פגיעה במעמד היועץ המשפטי לממשלה ובמערכת המשפטית כולה.

מזכיר הארגון הארצי, עו"ד עודד ג'יניאן, קובע במינשר שפירסם בשם הארגון: „עליונותו של שלטון החוק היא היסוד לשמירה על האופי הדמוקרטי של המדינה, ואולם עקרון זה יכול להישמר רק תוך מניעת ערוב שיקולים לא משפטיים בתפקיד המערכת המשפטית הציבורית".

עוד נאמר במינשר: „הוועד הארצי של איגוד המשפטנים, המייצג את ציבור המשפטנים בשרות המדינה ובמוסדות הציבור, מונחה על־ידי הדין מתוך מטרה לקיים את שלטון החוק. מטרה זו ניתן להשיג רק על ידי שמירה על עצמאות המערכת המשפטית — ועצמאותם של עורכי הדין המשרתים במשרדי הממשלה ובשירות הציבורי, ובראשם היועץ המשפטי לממשלה". (עתים)

הדיח לעדות שקר

(המשך מעמוד א')

הוראה להרוג

● החשד הוא, כי ראש השב"כ הוא זה שנתן את ההוראה להרוג את שני המחבלים שנתפסו חיים. לפי החשד הוא פעל כך, שהוועדות השונות יגיעו למסקנה שלא הוא זה שנתן את ההוראה. חשד נוסף הוא כי מינה נציג של השב"כ בוועדת זורע המקורב אליו, ונציג זה הושפע על־ידיו כדי לכוון את החקירה בוועדה לאפיק הרצוי. כמו כן הוא חשוד כי השפיע על נציג השב"כ להעלים את הראיות הנוגעות לחקירה.

הוזהר ע"י הוועדה

יצויין כי טרם הופעתו בוועדת זורע הוזהר ראש שירות הבטחון הכללי כשם שהוזהרו העדים האחרים. על פי החשדות עולה כי קיימות ראיות לכאורה שראש השירות נתן עדות שקר. אמנם בראיות לכאורה שמעלה היועץ המשפטי לא נאמר דבר על חשדות בדבר מעורבותו הישירה של ראש השב"כ במהלך חקירתם של שני המחבלים שהורדו מהאוטובוס בקו 300.

בראשית השבוע צוטט בכלי התקשורת ראש־הממשלה שמעון פרס כמי שאמר שראש שירותי הבטחון פעל בכל מעשיו על פי אישור.

עינוי דין לתא"ל מרדכי

אלוף יצחק מרדכי מי שסביבו התרכז המהלך המשפטי בפרשת קו 300 היה מודע להתפתחויות בפרשת ראש שירותי הבטחון עוד בטרם ראתה הפרשה אור בתקשורת. אולם הוא, ובניגוד לעצותיהם של כמה ממקורביו, לא מצא לנכון לגלות מעורבות וסרב להתייחס להתפתחויות שיש בכוחן לשפוך אור חדש על הפרשיה בגינה נגרם לו עינוי דין. עם תום עבודתה של ועדת זורע ובמהלך עבודתו של ועדת בלטמן, קבל האלוף יצחק מרדכי בפני מקורביו כי ברוב תמימותו הוא לא ראה כל צורך בהסתייעות בסיוע משפטי והוא כמו אנשי צבא אחרים מסרו את כל הפרטים הידועים להם כולל פרטים שהיה בכוחם לגרום להם נזק.

עם פרסום החשדות כלפי ראש שירותי הבטחון הכלליים מסרו מקורביו של האלוף יצחק מרדכי כי המועקה שליוותה אותם ואת האלוף במהלך עבודתה של ועדת בלטמן עד מתן פסק הדין רק החריפה עתה נוכח הממצאים החדשים.

אנשי השב"כ שהודחו

אנשי השב"כ שהודחו הם פלג רדאי וראובן חזק. השניים הודחו לאחר שמסרו חומר לראש הממשלה ואחר כך ליועץ המשפטי לממשלה על חשדות לכאורה נגד ראש השב"כ על כי העלים ראיות ושיבש הליכי חקירה בבדיקת נסיבות האירועים בקו 300 בהם מצאו את מותם שני מחבלים לאחר שנתפסו חיים.

פרס: לא הסכמתי לפיטורי

(המשך מעמוד א')

יגאל הורוביץ (אומץ) לא שבע נחת מתוכן הנאום, והדברים באו לידי ביטוי, מספר פעמים, בקריאות ביניים.

גאולה כהן, טענה בשם התחייה, כי צריך לזכור, בשעה שאנו מדברים על הפרשה, כי ישראל נמצאת במלחמה מתמדת וקבועה עם הטרור ומדינות ערב.

להופיע כמאשים

היא קראה לאברהם שלום להופיע בפני ועדת חקירה לא כנאשם אלא כמאשים. לדעתה זמיר, לכל אורך כהונתו, היה יועץ משפטי פוליטי. הוא שירת את השמאל ונלחם בימין.

מאיר וילנר (חדש) אמר כי אי־אפשר להשתית בטחון על שקרים, על הסתרת האמת מהממשלה, הכנסת והציבור. השאלה העומדת מאחורי פרשת ראש השב"כ, היא אם מותר או אסור לרצוח שבויים. „נורמה כזו של רצח שבויים, אם לא נוקיע אותה עלולה לפגוע בנו כבומרנג".

איש טוב — מעשה רע

יוסי שריד, טען בשם ר"צ, כי ראש השב"כ, „שאני מכירו אישית", הוא איש טוב החשוד במעשה רע, „הוא עצמו לא יכול לחיות עם החשד הזה. המוסר שבראשו הוא עומד — לא יכול. מדינת ישראל כולה — לא יכולה. לכן חייב החשד להחקר עד תום".

שריד אמר, כי הוא אישית, רוצה לדעת, אם עליו ללכת לאלוף יצחק מרדכי, ולבקש ממנו סליחה, בגין הדברים שאמר כנגדו בפרשת רצח השבויים. מעשים המיוחסים היום לראש השב"כ, הממשלה, בחוסר רצונה לרדת לחקר האמת, מזכירה לשריד את ממשלת צרפת, בימים האפלים של פרשת דריפוס, הבטחון כולו יקרוס, אם בישראל לא ישלוט החוק.

תשובה נרגשת

רה"מ שמעון פרס, בדברי תשובתו, היה נרגש מאד. הוא קרא לח"כים לטפל בפרשה בזהירות, בהגינות ומתוך רצינות. „אני לא מכיר אף אחד שמציע להשתית בטחון על שקר". פרס שיבח את ראש השב"כ. „אדם שגילה אומץ לב פיזי ואזרחי, אדם מצניע לכת, שעורך את אמונם לא רק שלי, אלא גם של אלה שקדמו לי, אדם ללא רבב. גם הפעם הוא לא הלך לעשות קנוניות בבנקים. הוא היה איפה שהוא היה במילוי תפקיד. אף אחד מכם ומאתנו לא אחראי שאין לפעמים מעידה במילוי תפקיד. גם ע"י זה שלא ממלאים את התפקיד".

בזמן נאומו של רה"מ נכחו במליאה רק שישה שרים. בין הנעדרים גם שני סגני רה"מ דוד לוי ויצחק נבון, וכן שרי הבטחון והמשטרה רבין וברלב. באולם נכחו כשישים ח"כים.

שטיפה ע"י העתונות

רה"מ טען בנאומו כי העתונות בארץ שוטפת את ראש השב"כ, מבלי לדעת את פרטי הפרשה. „כל מה שהיועץ המשפטי אמר זה לכאורה. זה טעון בדיקה. יש בארץ משפט באמצעות כלי התקשורת, ואם לא בארץ אז באנ.בי.סי. ובאי.בי.סי".

ש. פרס הדגיש כי הוצע לו, לפטר את אברהם שלום „ותפטור את הבעיה". רה"מ העיר בכעס „איזו רשות יש לי לפטר אותו? הוכח נגדו משהו?" רה"מ תקף את הטוענים כאילו הממשלה פגעה ביועץ המשפטי. „השתקנו אותו? פיטרנו אותו? מנענו ממנו למלא את חובתו?"

פרס הדגיש כי האחריות על המלחמה במחבלים מוטלת על הממשלה ולא על פרופ' זמיר. „אספר מה השב"כ מנע ואיך הוא מנע? בדרכים פשוטות כל כך שם צוות של עורכי דין לראש השב"כ אין אפשרות להתגונן, כמו כל אזרח, בגלל חובת הסודיות".

מאוחר יותר עלה שר האנרגיה משה שחל, לחשיב בשם הממשלה, על אי־האמון, בפרשת חוק הגזענות אבל למי היתה סבלנות להקשיב לנושא זה בימים של „פקיד בכיר".

מעקב אחר השפעת הורמונים על הצמחים

מאת אשר שילוני, כתב „על המשמר"

מעבדה לחקר שורשי צמחים, המאפשרת בעזרת מצלמה לקיים מעקב ממושך אחר קצב גידול שורשי צמחים בתקופות שונות והשפעת הורמונים או מליחות על השורשים — נחנכה באוניברסיטת תל־אביב.

כן פותחה על ידי פרופ' יואב וייזל, מנהל הגן הבוטני באוניברסיטה ואנשי צוותו, מערכת אוטומטית לפיקוח על ההשקייה, ההזנה והטמפרטורה במעבדה.

המעבדה ע"ש שרה רסין, נחנכה לקראת פתיחת מושב חגיגי של חבר הנאמנים, המוקדש לנגיד האוניברסיטה, ד"ר ג'ורג' ס. וייז בהגיעו לגבורות. במשך ימי המושב החגיגי שיסתיימו ביום ו' הקרוב, הוסב רחוב האוניברסיטה על שמו של ס. וייז.

במלאת שלושים
לפטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר אציל הנפש

מישה פרלמוטר

מוותיקי הרוקחים של קופת־חולים
תתקיים אזכרה ביום חמישי 29.5.86, כ' באייר תשמ"ו בשעה 17.00
נפגשים בחולון על־יד השער הישן או על־יד בית המנוח ברח' משה שרת 7.
הסעה לרשות המלווים: עד שעה 16.15
ידידיו המוקירים זכרו מוזמנים
מתאבלים: אשתו, בנו וכלתו, אחותו ובניה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו וחברנו

צבי שולמן ז"ל

עליה וגילוי מצבה
בשעה 4.45 בבית־העלמין הישן בראשון־לציון
ערב לזכרו
יתקיים ביום חמישי כ' אייר תשמ"ו 29.5.86
בשעה 5.45 בבית מפ"ם „צוותא" רח' ביאליק 8 ראשון־לציון
המשפחה
סניף מפ"ם ראשון־לציון

„המשמר" עתון יומי

המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת

עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער

המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3—43360—4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone. 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102—121, טל' 6—235125. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' מכונר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

עזר וייצמן: „יתכן מאוד שישראל צפויה לרעידת־אדמה פוליטית"

הדברים נאמרו בישיבת סיעת המערך בכנסת ● חלק גדול מחברי הסיעה תומכים בהחלטת פרופ' זמיר ● הוחלט כי אין לפגוע במעמדו

מאת מוטי בסוק כתב „על המשמר" בכנסת

„אם היועץ המשפטי יעמוד על דעתו, תיאלץ המשטרה לחקור את ראש השב"כ. העניין יתפתח, וייתכן מאוד כי מדינת ישראל תעמוד בפני רעידת אדמה פוליטית". אמר אתמול השר בלי תיק, עזר וייצמן, בישיבת סיעת המערך בכנסת.

במהלך הישיבה התברר כי קבוצה לא קטנה של ח"כים, ביניהם אורה נמיר, סגן השר אברהם כץ־עוז, פרופ' דוד ליבאי, נחמן רז, אהרן הראל, ויו"ר ועדת החוץ והביטחון, אבא אבן, תומכת בעמדתו של פרופ' זמיר. מנגד ניצבו הח"כים שמחה דיניץ, אהרן נחמיאס, ערנה סולודר, בנימין בן־אליעזר ואחרים.

בר־לב רוצה הסכם

במהלך הישיבה אמר שר האנרגיה, משה שחל, כי היועץ המשפטי לממשלה סוברני בהחלטותיו. הוא רשאי, לפי החוק, לפעול גם נגד עמדת רה"מ והקבינט הבטחוני. הוא הציע לממשלה לפעול בפרשת ראש השב"כ, לאו דווקא לפי שיקולי הרגע.

שר המשטרה, חיים בר־לב, הסביר לח"כים, כי המלחמה שמנהל השב"כ בטרור חייבת להישאר חשאית, „גם במהלך האירועים המתקשרים לשמו של אברהם שלום, חקירה משטרתית עם כתבי אישום ומשפט תחשוף סודות בטחוניים רגישים, אנשים שיצטרכו להגן על עצמם, לא יוכלו להימנע מגילוי דברים שהשתיקה יפה להם. היועץ המשפטי לממשלה, בתוקף סמכויותיו, יכול גם לעכב חקירה. הממשלה מופקדת על המלחמה בטרור. הקבינט החליט, כי במקום חקירה משטרתית גלויה עדיף מוצא אחר, גם הוא במסגרת החוק, שיהיה מקובל גם על פרופ' זמיר. בר־לב העריך, כי עדיין ניתן להגיע להסכם עם היועץ המשפטי, ובכך ייחסך חצי מהנזק שכבר נגרם. איש משרי הממשלה אינו מתכוון לפעול בדרך לא חוקית, אמר.

עלה־תאנה?

חיים רמון טען, כי אסור להגיע למצב שבו אורח עומד מעל החוק. לא ייתכן מצב, בו לכל העם יש חוק אחר ולאליטות חוק אחר, גם אם הן עוסקות בביטחון. לדעתו, מנצל הליכוד את הפרשה כדי לגמור חשבונות עם פרופ' זמיר.

אהרן הראל הדגיש, כי עברו הימים בהם המערכת הפוליטית באה במקום המערכת השופטת. תודה לאל כי מדינת ישראל לא יכולה לחזור לימים אפלים אלה.

פרופ' ליבאי העריך, כי הבעיות הקשות בפרשת ראש השב"כ, אינן קשורות לנושא הבטחוני. הוא הביע תקווה, כי החקירה לא תגלה כי התרוץ הבטחוני שימש כעלה־תאנה בידי אברהם שלום.

אבא אבן ציין, כי פרופ' זמיר, הוא יועץ משפטי אמיץ מאד. מדינת ישראל צריכה להוקיר לו תודה.

אמון בפרס

בסיום הישיבה הביעה סיעת המערך אמון מלא ברה"מ והממשלה. צוין, כי מחובתה וזכותה של הממשלה להביא בפני היועץ המשפטי לממשלה את כל מסכת השיקולים הבטחוניים אשר עמדו מול עיניה, כאשר באה לשקול את דרך הטיפול הנאותה במקרה זה. עוד החליטה סיעת המערך כי אין לפגוע במעמדו ובזכויותיו של היועץ המשפטי לממשלה.

קודם לישיבת הסיעה, נפגשה נציגות שלה (סולודר, ברעם, אבן, בן־אליעזר, דיניץ והשר שחל) עם רה"מ. פרס דיווח לח"כים על השתלשלות הפרשה, מבלי להיכנס לפרטים.

רא"ל לוי: השקעה ב„נערי רפול" מוצדקת

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

„העבודה שמבצע צה"ל בקרב בני נוער בעייתיים המתגייסים לצה"ל, כרוכה באתגר ויפים בנטל שאיני רואה כל סתירה ביניהם", אמר אתמול הרמטכ"ל, רא"ל משה לוי, בסיומו של יום עיון מיוחד שנערך באוניברסיטת תל־אביב, בנושא הכנה וגיוס של אוכלוסיות מיוחדות לצה"ל.

הרמטכ"ל הדגיש, כי מעורבותו של צה"ל בענין זה קשורה באופן ישיר בצורך המבצעי של הצבא וכי גורם זה הוא שנותן את הלגיטימציה לעובדה שצה"ל משקיע מאמצים בפרוייקט.

„אני לא יודע מהו נוער מצוקה ומיהם בני־טובים. נוצרו סביב זה כמה סטריאוטיפים מסוכנים, אבל הימצאותם של בני־נוער אלה בצה"ל נראית לי כתרומה ממשית לצבא" — אמר הרמטכ"ל.

ביום העיון שנערך מטעם אוניברסיטת תל־אביב, משרד העבודה, משרד החינוך, משרד הביטחון וצה"ל, הופיעו גם הרמטכ"ל לשעבר, ח"כ רפאל איתן, שהיה היוזם של פרוייקט קידום נוער בצה"ל (נערי רפול), קצין חינוך ראשי בצה"ל, תא"ל נחמיה דגן, ומפקד הגדנ"ע, אלוף־משנה אורי מנוס.

ראש אגף הנוער והנח"ל במשרד הביטחון, אריה שמחוני, אמר בסיכום, כי העבודה עם „הנוער המיוחד" היא אתגר חובה, אולם הליץ על כך שעוסקים בזה גופים רבים מדי בצה"ל ומחוצה לו.

ערב עם חיימקה לבקוב: חברים לנשק ולחשק

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

מאות חברים וידידים מהתיישבות וממערכת הביטחון — יהודים, דרוזים, בדואים וצ'רקסים. באו אתמול בערב לאמפי־תאטרון של מוזיאון הארץ, להריע לחיימקה לבקוב — איש שהיה לאגדה.

בה בשעה שהמדינה כולה סוערת סביב „פרשת ראש השב"כ", ישבו על הדשא בתל־אביב רבים ועלומים מ„המוסד", משירות הביטחון הכללי, ראשי צה"ל וזרועות הביטחון בעבר ובהווה. „חברים למשק, לנשק ולחשק של חיימקה לבקוב" — הגדיר מישהו את אסופת האנשים המיוחדת הזו.

בין שורות הקהל נראו: שר הביטחון, יצחק רבין, האלוף יצחק מרדכי, רחבעם זאבי, שייקה גביש, מרדכי ציפורי, דוד עברי, מוטי הוד, שאול גיבור, דידי מנוסי וחיים גורי. חיים חפר כתב מקאמה מיוחדת לחיימקה.

אל הבמה הועלו את זמרת התקופה שנשכחה מעט, אסתר גמליאלי, ששחפה את הנוכחים ב„הטנדר נוסע" ו„אני הוא גדליה רבע איש".

אמש, במוזיאון תל־אביב, ניתן היה להציץ הצצה לשעה קלה לעבר חבורה מופלאה, מלח הארץ, אנשים שאת כל מעלליהם וסיפורם לא נשמע לעולם.

היערכות בבי"ח „הדסה" להשתלות־לב

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"

השתלות־לב יבוצעו בבית־החולים „הדסה" בירושלים — כך נמסר אתמול מלשכת דובר משרד הבריאות. ההחלטה התקבלה בתום סידרת פגישות ודיונים עם מומחים לכירורגיה ומחלות לב. השר ביקש מ„הדסה" להכין תוך חודש ימים תוכנית מסודרת של היערכות לביצוע ההשתלות הלכה למעשה. עם גמר ההיערכות, יינתן אור־ירוק לפעולה. מעריכים, כי בין 10 ל־15 חולים יזדקקו מידי שנה לניתוח השתלת־לב.

במקביל, אושר, השר גור הקמת מחלקה לניתוח־לב פתוח ב„שערי צדק". המחלקה תוקם בהשקעה של 5 מיליון דולר. שהם כספי תרומות שנאספו במיוחד למטרה זו בארה"ב.

מלשכתו של הדובר נמסר עוד, כי מתכננים הקמת מחלקה לניתוח לב פתוח גם ב„סורוקה". עד להקמת המחלקה יטופלו החולים מהדרום בבית־החולים „שערי צדק". הקמת מחלקה לניתוח לב פתוח ב„שערי צדק" לא תגרום לירידה במספר הניתוחים ב„הדסה". שכן כיום ישנם תורים לניתוחים וחולים נאלצים להמתין בין שנה לשנתיים. כיום, קיימות מחלקות לניתוח לב פתוח ב„רמב"ם", „איכילוב", „תל־השומר", „בילינסון" „הדסה" ו„כרמל".

להקת הבלט „סאדלרס וולס" תגיע לישראל

מאת מאיר בליך, כתב „על המשמר" בבריטניה

לונדון. — חברי להקת המחול המלכותית „סאדלרס וולס" החליטו אתמול לבוא למסע הופעות בישראל.

לאחר ששמעו דיווח מפי חבריהם, שביקרו בישראל בשבוע שעבר, הצביעו הרקדנים ברוב מכריע לקיים את המסע. „אנו מרוצים שזה הסתיים כך ואנו מצפים לנסיעה", אמר אתמול מנהל הלהקה כריסטופר נורית.

לפני שבועיים הם החליטו שלא לנסוע לישראל בשל סיבות בטחוניות. בהתערבות אמרגנית המסע ליליאן הוקהאוזר ובסיוע שגרירות ישראל הוחלט לארגן משלחת של נציגי הלהקה לארץ.

„לא הייתי מוכנה שיאמרו לא" אמרה אתמול האמרגנית שהעידה, כי הרקדנים התלהבו מהסיור הקצר.

90 חברי להקת „סאדלרס וולס", ובהם 60 רקדנים, יבואו לארץ ב־5 ביוני. הופעתם הראשונה תהיה בשבת 7.6.86.

הצעת־חוק: הנגיד יוכל לפטר מנהלי בנקים

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת תגבש הצעת שינוי בחוק, שתסמיך את נגיד בנק ישראל לפטר מנהלים בבנקים. כך הוחלט אתמול בישיבת הוועדה.

ההחלטה התקבלה בעקבות „דו"ח בייסקי", ובעיקר לאחר שחלק ממנהלי הבנקים ובמיוחד רפאל רקנטי (דיסקונט), מסרבים למלא אחר המלצות הדו"ח.

את טיוטת החוק יגיש בפני הוועדה היו"ר שלה, פרופ' דוד ליבאי (מערך). לפי ההצעה החוק יסמיך לפטר מנהלי בנקים וגם חברי דירקטוריון לצמיתות, או לתקופות זמן קצרות יותר, לפי החוק הנוכחי.

יכול הנגיד להשעות מנהל בנק או חבר דירקטוריון, לתקופה של עד שלושה חודשים.

פרס נגד העיתונות

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

„בן־גוריון אמר בשעתו, כי שרים לא צריכים להיות שופטים; הם צריכים להיות שרים. לא פרי־לנסרים, ולא פראורים שמתרוצצים. יש להם אחריות". דברים אלה אמר אתמול רה"מ, שמעון פרס, במזנון הכנסת. בתגובה לוויכוח שבין הקבינט המדיני והיועץ המשפטי לממשלה.

הדברים נאמרו לציבור גדול של עיתונאים שעמדו סביב שולחנו של רה"מ, מיד לאחר שסיים את נאומו בכנסת.

פרס, שהיה נסער מאוד, דיבר בשטף רב. דבריו זכו להקשבה מרוכזת במזנון. בהתייחסו לראש השב"כ, שאל פרס: „מה, הוא הלך לשחק בקלפים? מה, הוא השתעשע בפרשה המיוחסת לו? כולם יודעים שהוא אדם ישר ומצניע־לכת. מה רוצים ממני, שאני אזרוק אותו?"

בהתייחסו לעיתונות העיר פרס: „יש כבר „טריאל פי פרס" (שפיטה ע"י העיתונות). אפשר אולי לחסום פירסום מידע ב„על המשמר" ו„הארץ", אבל לא באנ.בי.סי. בהמשך, תקף רה"מ את „קול ישראל" ואת מגיש „הבוקר הזה", שלום קיטל. „היום בבוקר שוב הפרו את מנוחתנו".

פרס תקף גם את היועץ המשפטי, מבלי לנקוב בשמו: „את עיסקת המחבלים חקרו? את הבנקים חקרו באמצע עיסקת המניות?"

העיתונאים שמעו, ובניגוד לח"כים, כמעט ללא קריאות־ביניים.

מפגיני מפ"ם הזכירו לשרי הממשלה מחוייבותם לחוק נגד גזענות

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

„נוער התנועות החלוציות, חברי השוה"צ, הנוער העובד ומחנות העולים ייצאו לרחוב, אם הממשלה לא תופעל למען חקיקה מזורזת של החוק האוסר גזענות". דברים אלה אמר אתמול רכז ההנהגה הראשית של השוה"צ, חגי הלוי, בהפגנת מפ"ם מול משכן הכנסת. בתביעה לזרז את החקיקה נגד גזענות.

ההפגנה נערכה אתמול אחה"צ, בזמן שח"כ ויקטור שם־טוב העלה את הנושא במליאת הכנסת. חגי הלוי אמר, שנציגי התנועות החלוציות נפגשו עם נציגו של ראש־הממשלה, השר משה שחל, ואמרו לו כי „החברה הישראלית היא האמונה בצדקת דרכה, והנוער יוכל לעמוד במבחן רק אם ידע על מה הוא נאבק". משה שחל הביע בפני נציגי תנועות הנוער את דעתו הנחרצת משמע החוק לאיסור גזענות ואת בטחונו בכך שהחוק יגיע לקריאה השנייה והשלישית.

מכנה משותף

מזכ"ל מפ"ם, ח"כ אלעזר גרנות, אמר בהפגנה, שיש מכנה משותף בין שני הנושאים אשר מעלה מפ"ם במסגרת אי האמון בממשלה: גם החוק לאיסור הסתה לגזענות וגם התביעה מן הממשלה שלא לכרסם בסמכויות היועץ המשפטי, מבוססות על עקרון השיוויון בין כל האזרחים, ללא הבדל גזע, דת, מין ותפקיד.

„אנו באים למחות כנגד עיכוב החוק נגד הסתה לגזענות," אמר ח"כ גרנות, „ומי שקושר את החוק ברת כותל כתבי־מלשינות נגד הדת היהודית", כן התנגד גרנות לכריכת החוק לאיסור הגזענות בחוק האוסר מפגשים עם פלשתינים. „אין ביטחון ללא שלטון החוק וללא שוויון כל בני האדם בפני החוק," אמר גרנות.

ותד — הראשון שהגיש

ח"כ מוחמד ותד, שהיה הראשון אשר הגיש לפני ארבע שנים את הצעת החוק נגד הגזענות אמר, כי יש ציבור שקצה נפשו בהתגירה תחת אושיות החוק, באפליה ובסימני גזענות, עם החוק נגד איסור גזענות ובלעדיה.

ח"כ אמירה סרטני אמרה, שבישראל גדל נוער אשר כחלקו זרי לערכי הדמוקרטיה. „סירסו את החוק לאיסור גזענות עד לאין הכר. הפכו אותו לנטול כל ערך, בפעל. כדי להחזיר לישראל את דמותה ההומנית, השוויונית. זו המכירה בזכותו של כל אדם ליהנות משוויון ערך ומשוויון בפני החוק," אמרה.

מפגיני מפ"ם וח"כ אלעזר גרנות, בהפגנה מול משכן הכנסת. (צילום: רחמים ישראלי)

תנופה לצמיחה

הודעה

למזכירי מועצות פועלים, מזכירי איגודים והסתדרויות ארציות, לוועדי עובדים

שר האוצר וועדת הכספים של הכנסת, אישרו הפטור ממס, על כל תרומה של שלושה ימי עבודה למפעל „תנופה לצמיחה". האישור לפטור ממס ניתן ביום 13.4.86, ומספרו 4511194.

יש לבצע לאלתר את הניכוי של יום העבודה הראשון ממשכורות מאי / יוני 1986.

את הטפסים החתומים ע"י הוועד והמעסיק יש להעביר מיד, למטה „תנופה לצמיחה".

● אושרו הפרוייקטים הראשונים למימוש המפעל באיזורי הפיתוח.
● על־פי הנחיות מזכ"ל ההסתדרות תינתן לפעולה למען מפעל „תנופה לצמיחה" זכות בכורה בכל מערכות ההסתדרות.

יצחק בן־אהרון, יו"ר המועצת הציבורית
נפתלי בלומנטל, מרכז תנופה לצמיחה

כולנו יחד יד ביד
נכה את האבטלה

ההצעה הפיבוריטית של תאצ'ר: פדרציה ישראל־ירדן בגדה

ראש־ממשלת בריטניה חזרה אתמול לארצה ● אש"ף לא הנציג — כל עוד לא הכיר ב־242 ● תמשיך לפעול למען יהודי בריה"מ

ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, הביעה את דעתה, כי יש להעניק זכות הגדרה עצמית לפלשתינים, וכי כיום ההצעה רבת־הסיכויים ביותר נוגעת להקמת פדרציה של ישראל עם ירדן בגדה. לדעתה עשויה הצעה זאת להתקבל על־ידי המדינות והגורמים הנוגעים בעניין וגם על־ידי העולם.

תאצ'ר אמרה זאת במסיבת עיתונאים שהתקיימה אתמול במלון המלך דוד בירושלים, בתום ביקורה הרשמי בן שלושת הימים בישראל.

בסכמה את ביקורה ואת שיחותיה עם ראשי המדינה, הביעה תאצ'ר את התרשמותה ואמרה: „מצאתי כאן שגם הישראלים אינם מעוניינים להיות כוח כובש לתקופה ממושכת וגם הם מבקשים למצוא פתרון שיביא שלום וביטחון לעצמם".

היא הזכירה את ביקורה המרגש ב„יד ושם", ואמרה שרק לאחר ביקור כזה ניתן להעריך את שאיפת העם היהודי לשלום וביטחון. מטרה זו משותפת לכל הצדדים, הוסיפה. תאצ'ר הדגישה, כי חייבים להמשיך במאמצים ובנסיונות בכל דרך לקידום תהליך המשא־ומתן לשלום. היא אמרה, כי תשמח לסייע בכל יכולתה בתהליך זה.

אולי מצב חדש

אשר לשאלת הייצוג של הפלשתינים במשא־ומתן אמרה, כי לדעתה שאלה זו היא שרירה וקיימת. היא הוסיפה, כי מכל מקום אין אש"ף דווקא נציג הפלשתינים ביחוד כל עוד אינו מקבל את החלטת מועצת הבטחון 242 ואינו מגנה את הטרור. תאצ'ר סיפרה, כי בשיחותיה הציעה לקיים בקרב הפלשתינים שיטת בחירות שתעלה את נציגיהם הנבחרים והמוכרים. אולם אין עדיין מסגרת פעולה מגובשת לעניין זה. האורחת ציינה, כי באש"ף מצוי חלק המוכן לקבל את ההחלטה 242 ולגנות את הטרור, ו„אם חלק זה יקום ויצהיר על כך — כי אז ייווצר אולי מצב חדש".

אשר למעורבותה של סוריה בטרור, ביחוד כפי שהתברר מן הקשר בינה לבין הניסיון לפוצץ מטוס „אל על" בשדה התעופה של לונדון, נמנעה תאצ'ר מלהרחיב את הדיבור. זאת מחמת החוק הקיים בבריטניה, האוסר התבטאויות בקשר לעניינים התלויים ועומדים בבית־המשפט. כידוע, הטרוריסטים שנלכדו בפעולת טרור זו עומדים לדין באנגליה בימים אלה. אך עם זאת הזכירה תאצ'ר, כי דיפלומטים סורים שסרבו להסיר את חסינותם כדי להחקר ולעמוד לדין על הקשר בינם לבין נסיון פיצוץ המטוס — סולקו מבריטניה.

טקס פרידה

תאצ'ר הבטיחה, כי תמשיך לפעול למען יהודי ברית־המועצות כפי שכבר אמרה קודם לכן לאילנה פרידמן, אחותה של אסירת ציון אידה נודל. היא הוסיפה, כי באו"ם מתקבלות החלטות נגד ממשלת דרום־אפריקה בגלל יחסה כלפי חלק מהאוכלוסייה שם. ושאלה: „היכן הן ההחלטות על יחסה של ברית־המועצות כלפי היהודים שחיים בה?"

בתום המסיבה נערך לאורחת טקס פרידה רשמי בגן־הוורדים הצופה אל משכן הכנסת בירושלים. תאצ'ר ובעלה, מלווים על־ידי ראש הממשלה, שמעון פרס, התקבלו בתרועת־כבוד. אחר כך נפרדה האורחת משרי הממשלה, יו"ר הכנסת, נציגי העדות הנוצריות, ממלא מקום המפכ"ל, ראש עיריית ירושלים ואנשי משרד החוץ. היא סקרה משמר כבוד של נציגי זרועות צה"ל ואחר כך ניגנה תזמורת צה"ל את הימנוני שתי המדינות ומאחור ירתה יחידת חיל תותחנים 19 מטחי כבוד.

אלימות ברמת־גן

תאצ'ר סיימה את ביקורה בישראל בביקור קצר של מחצית השעה ברמת־גן, אשר התחיל על מי־מנוחות ונסתיים תוך מהומה גדולה.

לקראת תום הביקור, בעת שתאצ'ר ביקשה ללחוץ ידי תושבים שהמתינו לה לאורך רחוב ביאליק, נפרצו המחסומים, נשים הופלו תוך כדי דחיפות אלימות וילדים הלכו לאיבוד. אמבולנסים של מד"א פינו מתעלפים.

במאמצים רבים, מלווים בדחיפות אלימות של אנשי ביטחון ומאות שוטרים, פילסה תאצ'ר בקושי דרך אל בניין העירייה, נופפה לשלום, סמוקת פנים ומבוהלת, ומיהרה למכונית השרד השחורה, בדרכה לשדה־התעופה.

פנייה ממשפחת כץ

במהלך הביקור קיבלה האורחת פנייה נרגשת ממשפחה רמת־גנית. הפונים, בני משפחת כץ המתגוררים ברמת־גן זה ארבעים שנה, ביקשו את התערבותה למען בנם, יהודה כץ, הנעדר מאז מלחמת שלום הגליל. הפנייה הועברה אליה בכתב ע"י ראש העירייה, אורי עמית, מיד עם הגיעה, בתוספת פנייה אישית של בני המשפחה, ומכתב המפרט את מצוקת המשפחה במאבקיה לאתר את בנה הנעדר.

אחרי כן יצאה לנמל התעופה בן־גוריון, משם המריאה בשעה 1400, במטוס של חיל האוויר הבריטי.

אנשי הביטחון שהופקדו על שמירתה של מרגרט תאצ'ר, בהפגנת שמחה עם עוזבה את ירושלים. (צילום: רחמים ישראלי)

עמית והפנצ'ר

מאת אמי לנראו, כתב „על המשמר"

„היות וביקור חשוב זה מעניק כבוד רב לעיר ולתושביה, אנו פונים אליכם לבוא עם בני המשפחה להקביל את פני האורחת ומפליתיה ולשוות לאירוע זה ממד חגיגי".

כך כתב ראש עיריית רמת־גן, אורי עמית, לנתיניו, והנהלת בית־הספר הוסיפה: „אי לכך יבואו כתות א' — ה' ולמרות התופשה, המחנכות מסרו להם דגלים ויבואו איתם לאיזור במרוכז".

הילדים, נרגשים, הטריחו את הוריהם ובאו. לאחר שעה בשמש הקופחת, עברה תאצ'ר ביעף במכונית השחורה. לילדים הקטנים (NATIVES) אף לא היה זמן לנופף בדגלי היוניון ג'ק. טוב שכך. לפי הוראת העירייה, היו מחויבים להחזירם — שישמשו להצגה הבאה בתור.

הילדים, במחווה של בוז כלפי השלישיה שעברה ביעף, קראו לכבודה „מרגרינה פנצ'ר". זה — אליבא דאורי עמית — היה מחירו של קיבוץ־לבבות.

בסאם שכעה תוקף הפלשתינים שנפגשו עם מרגרט תאצ'ר

מאת פנחס ענברי, כתב „על המשמר"

ראש עיריית שכם המודח, בסאם שכעה, פירסם אתמול הודעה בגנות האישים הפלשתינים שנועדו במזרח־ירושלים עם ראש־ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר.

לדבריו, הם חרגו מן העמדה הלאומית העממית. הוא אמר, כי עמדותיה של מרגרט תאצ'ר עומדות בסתירה עם האינטרסים של העם הפלשתיני.

אחד האישים שהשתתף במשלחת, זהיר א־ריס, הביע צער על עמדת „המוסדות הלאומיים" נגד הפגישה ואמר, כי העמדה הזאת היתה נמהרת ואין הוא סבור כי חרג מן הקונסנזוס הלאומי משום שהוא נוכח לראות כי רוב התושבים תמכו בפגישה.

כתבנו אומר, כי קדמו לפגישה עם תאצ'ר לחצים כבדים מצד חוגי השמאל ומצד תנועת הנוער האוהדת את „פתח", „א־שביבה", לבטל את הפגישה. בגלל הלחצים האלה, „נעלמו" כמה מן המוזמנים כדי לחמוק מן הלחצים.

חברים בסיעת מפ"ם בהסתדרות: לעשות חשבון עם בן־ישראל

מאת כתבנו לענייני הסתדרות

מספר חברים בסיעת מפ"ם בהסתדרות, תקפו אתמול, בכנס מיוחד שהתקיים בגבעת חביבה, את יו"ר האגף לארגון ולמועצות פועלים, גדעון בן־ישראל, משום שלדבריהם הוא אחראי ישירות לפגיעה ולקיפוח חברים במספר מועצות פועלים. יצוין, כי חלק מחברי הוועדה המרכזת הסתייגו מנוסח דברי התוקפים.

הכנס המיוחד, בו השתתפו נציגי מפ"ם בוועד־הפועל, במרכז קופת־חולים, בקרנות הפנסייה ובחברת העובדים, בחר באפרים ז'ילוני לתפקיד יו"ר הסיעה והחליט, כי בזמן הקרוב ייבחר ריכוז רחב שימנה כשלושים איש.

בכנס נידונו ולובנו הנושאים שיעמדו על סדר־היום במועצת חברת העובדים הקרובה, היחסים בין הסיעה לבין המפלגה והקשרים עם מפלגת העבודה. הדיון על מצבן של קרנות הפנסייה נדחה למועד מאוחר יותר.

אותם חברים אשר קבלו על קיפוח מצד חברי מפלגת העבודה במועצות הפועלים, אמרו שעל הסיעה וע' המפלגה אסור לעבור לסדר־היום „ויש לעשות את החשבון עם בן־ישראל, הפוגע במכוון בחברי מפ"ם", כדברי אחד מהם.

● אנאטולי שצרנסקי יתמודד ביום שלישי הקרוב במשחק שחמט „חי" בקמפוס בהר הצופים. חוג הסטודנטים למען יהדות בריה"מ, יוזם המשחק, אירגן בכיכר האוניברסיטה לוח שחמט שכליו יהיו סטודנטים אשר ינועו על פי פקודה.

● מועמד האופוזיציה חואקים באלאגר, מהמפלגה הרפורמיסטית הסוציאל־נוצרית, הוכרז רשמית כמנצח בבחירות לנשיאות הרפובליקה הדומיניקנית.

לחברינו אלונה וראובן סלמון
שמחים בשמחתכם עם הולדת בנכם
גל
הדפוס החדש
ועד העובדים והנהלה

אנשים ואירועים

רק ארה"ב יכולה להציל אש"ף מפשיטת־רגל

מאת חנה אייש־הורוביץ, כתבתנו בניו־יורק

ניו־יורק. — אש"ף עומד לפשוט רגל — קובע המגאזין היוקרתי „פורבס" בגליונו העומד להתפרסם בימים הקרובים.

חקירה מפורטת שערך העתון העלתה, כי בשנת 1985 הסתכמו הוצאותיו של אש"ף בכ־310 מיליון דולר, והכנסותיו ב־154 מיליון דולר בלבד, והפער בין ההוצאות וההכנסות צפוי לגדול בשנים הבאות.

המצוקה הכספית של הארגון כה רבה, עד כי לדוגמא משרד אש"ף בקפריסין איננו משלם הוצאות שוטפות כמו מחיר כרטיסי טיסה וכבר הוגשו נגדו תביעות משפטיות.

מקור הכנסה חשוב של אש"ף נקטע עם סילוקו מלבנון, שם היתה בידיו השליטה בנמלים. אש"ף היה מייבא את כל הדרוש לו ללא תשלום מכס ומאידך היה גובה „מיסים" מכל יבואן אחר. כך ייבא מהגוש המזרחי מלט ופלדה במחירים זולים והשתלט על תעשיית הבניה.

ירידה תלולה חלה גם בהקצבות שאש"ף אמור לקבל מארצות ערב בעקבות ועידת בגדאד ב־1978. במקום 3 מיליארד דולר ש־7 מדינות ערביות התחייבו להעניק לאש"ף תוך 10 שנים הוא מקבל היום תמיכה רק מערב הסעודית בשיעור של רבע מהתחייבותה המקורית.

יתר על כן, גם המיסים שאש"ף היה מקבל מפלשתינים במדינות ערביות שונות הצטמקו מאוד, משום שמרבית הממשלות הערביות משלשלות את כספי המיסים האלה לכיסן.

ההשקעות של אש"ף המסתכמות בכמיליארד דולר ולא כ־5 מיליארד, כפי שמקובל לחשוב, הם בדרך כלל בנכסים פיננסיים בארצות המערב ונובעת מהן הכנסה של כ־100 מיליון דולר בלבד.

„פורבס" מספר, כי חלק מהכספים האלה מנוהלים על ידי הבנק הערבי שבו נמצאים חשבונות אש"ף ויש לו בין היתר סניפים סודיים במשרדי חלפנים וסוכנות נסיעות במזרח־ירושלים ובשכם.

„שיניים" לאיסור עישון

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"

החל מאתמול ניתן להטיל קנס על העובר עבירה של עישון במקום ציבורי. בכל מקום שנמצא שלט המורה על איסור עישון, יוטל קנס בסך 62.5 ש.ח. על מי שלא יציית לאיסור. החוזר על אותה עבירה יקבל קנס בסך 125 ש.ח.

גם אלה אשר לא יציבו שלט מיוחד ש„אסור לעשן", יוטל קנס בסך 125 ש.ח., וכימליים מזה, אם לא יתקנו את המעוות.

החוק קובע, כי איסור עישון חל על אולם סגור לתרבות, לרבות מסדרונות ואכסדרות בהם לא הותר העישון. כן חל האיסור על בניין בית־חולים או מרפאה, חדר־קריאה בספריה, בניין בו שוכן מוסד חינוך, מעלית לבני־אדם, אוטובוסים ומוניות.

חברי־כנסת השתתפו בהילולה ליד קזבלנקה

רבאט. — למעלה מאלף יהודים מוצא מרוקני, שבאו למרוקו מכל חלקי תבל, וביניהם שלושה חברי כנסת, השתתפו אתמול בהילולה המסורתית שנערכה בסיטאת, דרומית מקזבלנקה.

בטקס השתתף שר הפנים וההסברה של מרוקו, דריס באסרי.

היהודים המגיעים למרוקו, ותושבי המקום, משתטחים לרגל ההילולה על קברי רבנים ידועי־שם, וביניהם הרב עמרם בן דיואן בן המאה ה־18.

בטקס היו כ־200 ישראלים, וביניהם ח"כ יצחק פרץ, אהרון אבוחצירא ומאיר שיטרית. (עתים)

ד"ר סטיבן רוזנברג: העישון גורם מרכזי לסרטן

מאת שלי יחימוביץ, כתבת „על המשמר"

„אחד מכל ארבעה אנשים במדינות מתועשות, יחלה במהלך חייו בחולי סרטני, ואחד מכל שישה — ימות מסרטן". כך אמר אתמול ד"ר סטיבן רוזנברג, שהיה ראש צוות המנתחים של הנשיא רייגן בארה"ב.

אוניברסיטת בן־גוריון כינסה אתמול מסיבת עיתונאים עם ד"ר רוזנברג, לרגל קבלתו תואר ד"ר כבוד של האוניברסיטה.

ד"ר רוזנברג, שהגיע גם כדי לבקר את אביו ואמו שעלו ארצה ואשר מתגוררים בתל־אביב, מפתח כעת שיטה חדשה לטיפול בחולי סרטן. הוא אמר, כי עד כה היה הטיפול בסרטן טיפול כירורגי — כריתת האיבר הנגוע, לכך נוספו גם הקרנות וטיפול כימותרפי — שיטות טיפול שחסרונן הגדול הוא בכך, שאינן מבדילות בין תאים בריאים לחולים.

השיטה החדשה עושה שימוש באמצעי החיסון וההתמודדות הטבעיים של הגוף עצמו. אמצעים אלה מבחינים בין תא בריא לחולה, אולם אין להם עוצמה מספקת להשמדת התאים החולים. מטרת המחקר אותו מבצע ד"ר רוזנברג, היא להגדיל את פוטנציאל ההתמודדות של אמצעי ההתמודדות הטבעיים.

המחקר כבר הניב תוצאות, ומידי שבוע נכנסים לטיפול כזה שישה חולים. זאת במסגרת מכוני הבריאות הלאומיים של ארה"ב. המטופלים הם חולים הנחשבים לחשוכי תקווה, שכל השיטות האחרות לא הועילו להם. עד כה נצפתה התאוששות אצל מחצית המטופלים. „זהו עידן חדש בטיפול בסרטן לגבי מקרים שנחשבו אבודים", אמר ד"ר רוזנברג.

ד"ר רוזנברג אמר גם, כי 500 אלף איש בשנה מתים מסרטן בארה"ב, 100 אלף מהם מתים מסוגי סרטן שנגרמו בוודאות כתוצאה מעישון סיגריות. הוא אמר, כי קיימים גורמים שוליים נוספים הגורמים לסרטן, אולם העישון הוא הגורם המרכזי.

חיים אילתה, נשיא אוניברסיטת בן־גוריון, מעניק תואר ד"ר כבוד לד"ר סטיבן רוזנברג. (צילום: איל פישר)

החוק היבש מול אש חיה

האם אברהם שלום הוא „דרייפוס" חדש? האם נכשל, או הוכשל על־ידי השלטון? האם פרשת קו 300 היתה עבירה על החוק, או תאונת עבודה? מספר התשובות הוא כמספר המשיבים

מאת חיים מרגלית

על רבי יהודה מסופר בהגדה של פסח, שהיה נותן בהם סימנים שהיב את עשר המכות שהביא הקדוש ברוך הוא על מצרים הוא בינת דצ"ך, עד"ש, באח"ב. גם אנחנו, כאותו חז"ל, יש לנו סימנים למאורעות חשובים שמסעירים אותנו, כמו: עסק הביש, בבייה לדורות, פרשת הקצה"ר ועתה מכה בנו סיפור „הפקיד הבכיר".

לא חלפו 24 שעות והתבשרנו שלא מדובר בפקיד ולא בבכיר, הפרשה קשורה בהתנהגות שאינה הולמת של ראש השב"כ אברהם שלום, איש ותיק ורב מעש, שלזכותו עשרות מעשים מבוים ולפתע כשלון. הוא נאשם, כי הסתיר מידע ועוכרות מ„וועדת זורע". השאלה העולה „האם שלום נכשל?" שמא כאיש ותיק ובעל נסיון נועץ אז, לפני שנתיים, בראשי השלטון (אותו השלטון שיצא למלחמה בלבנון כדי לכונן בה „סדר חדש") ואלה נקטו ראותם אמרו לו: „אתה ראש השב"כ, וזו הצידה, תשאיר לנו למרות את העניינים לפי ראותנו". אך כיוון שבסך הכל אנחנו פרובינציה קטנה, נמצא לאחרונה „השטינקר" שהלך וסיפר ליועץ המשפטי את כל האמת על פרשת האוטובוס והטיל את האחריות המיניסטריאלית על מי שאחראי לכל פעולות נחשון הפנים וכך הואשם אברהם שלום. ספק אם העלה בדעתו שכך יקרה לו אחרי 30 שנות פעילות בטחונית.

יהיו ודאי כאלה שינסו להפוך את אברהם שלום לדרייפוס חדש לאחר שבעיניהם היה האלוף יצחק מרדכי בחזקת דרייפוס, בשעה שהם וכל המערכת משחקת בדיוק כמו מאשימי של דרייפוס. כאשר זוכה האלוף מרדכי מהאשמות נגדו, כתבתי לעורך־דינו, דרור חוטר־ישי, ושאלתי „האם כך צריך להנהג מפקד בכיר בצה"ל, האם הוא צריך להשתתף בחגיגה ולהיות נאשם בהריגה?" על כך הוא השיב בסיפור אישי על מרדכי. איני מטיל ספק באומץ לבו, כושרו הפיקודי והיותו דוגמה ומופת. השאלה נשארה פתוחה — מהו ומיהו מפקד? מה מחייב אותו תפקידו? על כך לא נענתי. מיהו ראש השב"כ, אנחנו יודעים. השאלה הפתוחה היא, מה מותר לו ומה אסור לו והאם בכל מקרה השלטון צריך להגן עליו?

י., קצין בכיר בכוחות הבטחון, שאליו פניתי, משיב בלי פיקפוק: „החוק מעל לכל. כולם שווים לפני החוק ומנסיוני אני יכול לומר, כי אנשי זרועות הבטחון שומרים על החוק ואין להם שום זכויות יתר על פני אחרים".

„האמנם", אני שואל אותו, „כל פרשת אוטובוס 300 מראה על ניצול גמיש של החוק, על הונאת ועדת החקירה שעסקה בפרשת האוטובוס".

דיון מחודש

י. לא נבוך, נסיונו רב השנים הכין אותו לתשובה לכל שאלה. לדבריו, הוא אישית לא השתתף בפרשת האוטובוס ואינו מוכן לדון בני־אדם שלא היה במקומם. הוא סבור שלא תהיה ברירה אלא יצטרכו לדון מחדש בפרשת האוטובוס. אם נכון שהונו את „ועדת זורע", יש למצות את הדין עם אלה שעברו על החוק. „כאן", הוא קובע, „מתחילה נקודת הגבול העדינה בין שמירה על „החוק היבש" לבין אפשרות של „תאונת עבודה", או כפי שמגדירים מצב לחץ הנוצר בתנאי קרב. כאן, בנקודה הזאת, נערך הוויכוח המתנהל על השאלה „היכן הגבול". החוק קובע כי „אסור להרוג שבוי" ויש לקיימו. יש הוראה מפורשת שאסור לפגוע בשבויים, כי צריך לחקור אותם. הרגת אותם או פגעת בהם — ההפסד כולו שלך. עם זאת, לא פעם קורה, שמתלהטים ומשתמשים בכוח ולחץ בעת החקירה ולא פעם קורה שאותו שבוי נפגע ממש. קורה שהחוקר טועה והשבוי משלם בחייו על טעותו של החוקר ועולה השאלה „האם קובע החוק היבש או יש להתחשב בנסיבות".

תמונות המדברות בעד עצמן

י. פוסק, שלפי מיטב ידיעתו לא היתה כוונה מראש לפגוע ולחסל את המחבלים שנשארו בחיים לאחר שכוחותינו השתלטו על האוטובוס. היום ברור, שמה שקרה פגע בנו מבחינה מודיעינית ומבחינה מוסרית. באיזור התקרית היו עשרות צלמים, והתמונות שהם צילמו ופירסמו מדברות בעד עצמן. הוא סבור שאפשר להגדיר את המקרה הטראגי כתאונת עבודה ועם זאת אין עכשיו ברירה אחרת אלא למצות את הדין, גם אם ראש השב"כ ישלם על כך.

„שומרי החוק ומגיניו, במרכאות כפולות", הוא מוסיף, „הם אנשים סלקטיביים מאד. אנשי השמאל ערים להריסת בתים בישובים הערביים ומסבירים שאין לשמור על החוק היבש משום שהממשלה אשמה שאין תוכנית מיתאר לישובים ערביים ואין להם רזרבות קרקע ואסור להרוס בית שנבנה. הם עקביים בנושא הזה כאשר מדובר בהריסת בתים בשכונות מצוקה, למרות שהחוק קובע דברים ברורים. הימין, שזועק עכשיו נגד היועץ המשפטי לממשלה, מוכן לשמור על כל מלה בחוק כאשר זה נוגע לערבים, או להבדיל לגבי הקיבוצים, וגמיש כאשר מדובר בשופטי המחתרת וכיו"ב אנשי שלומם. ואפשר להרחיב ולהביא דוגמאות נוספות. הממשלה בוודאי צריכה לשמור חוק, אך באחריותה השמירה על בטחון המדינה, והבטחון, כידוע, אינו הולך יד ביד עם החוק".

המבוכה רבה. שאלתי אנשים רבים אותה שאלה: „האם לשמור על החוק ככתבו וכלשונו?" מספר התשובות היה כמספר המשיבים.

הבעיה היא, שאין לנו חוקה. אך היה לנו בטחון כי מערכת המשפט היא אוטונומית וחזקה. יש לקוות שתישאר כזאת.

מעגל הסוד הבטחוני

בעוד אזרחי ישראל, כולל רוב השרים וכמעט כל הח"כים, מגששים באפילה, משתדלים עתונאי החוץ „לחלוב" את עמיתיהם המקומיים, שולחים את החומר לפירסום בארה"ב — ואח"כ מותר לתקשורת המקומית לצטט את המקורות האמריקניים...

מאת מוטי בסוק

כשפורסמה הטלוויזיה במוצאי שבת את פרשת „הפקיד הבכיר", לא ידעו רוב שרי הממשלה, וכמעט כל הח"כים, במה מדובר. גם בצמרת צה"ל, למרות שהיתה מעורבת בפרשה, דרך משפטו של אלוף יצחק מרדכי, רק מעטים ידעו את פרטי הסיפור.

גם שלשום, לאחר הפרסומים בארה"ב, וכראש וכראשונה ברשת הטלוויזיה אי.בי.סי. ידעו הח"כים מעט מאד על פרטי הפרשה. מי שהיה במזנון הכנסת ביום שני, נתקל בתמונה מאד משונה. ח"כים פנו אל ח"כים אחרים וניסו לדלות מהם פרטי מפתח על פרשת „הפקיד הבכיר". אחרים התעניינו מיהו אותו אברהם שלום, לאיזו מפלגה הוא מקורב, מה עברו. וכאשר הח"כים לא יכלו לענות לח"כים, פנו הח"כים לעתונאים ולעוזרי שרים וניסו „לחלוב" מהם את הפרטים החסרים, חלקם דרמטיים.

לאחר הפרסום הראשוני בטלוויזיה דאג כל עתונאי מקומי להתעדכן בפרטי הפרשה, כולל שמו של ראש השב"כ. כתבי החוץ, השורצים בישראל כהמוניהם, שאבו מידע חשוב וחיוני, בעיקר מעמיתיהם המקומיים. למרבה האירוניה, אוסרים חוקי הצנזורה בישראל על העתונאים והעתונים המקומיים לפרסם את שמו של ראש השב"כ ואת פרטי הפרשה. לעומת זאת, לא יכולה הצנזורה המקומית למנוע מהרשתות הכל־אמריקניות — אי.בי.סי. וסי.בי.אס. לדווח לארה"ב בהרחבה, כולל למאות היהודים, על אברהם שלום ופרטי הפרשה. לתקשורת הישראלית מתירה הצנזורה, כמחווה של עקמומיות, לצטט את התקשורת האמריקנית.

טכניקה מקורית

בשנים האחרונות נוצרה בארץ טכניקה ישראלית מקורית, מגוחכת. העתונים בארץ מנסים להכניע את החומה הגבוהה והאטומה של הצנזורה המקומית. כאשר המאמצים אינם נושאים פרי, והנושא חיוני, כמו בפרשת „הפקיד הבכיר" אברהם שלום, מדליפים העתונאים המקומיים, את החומר לעמיתיהם הזרים. הללו עטים על המציאה, כמוצאי שלל יקר. התוצאה? — הדברים מתפרסמים בוושינגטון, לונדון, פאריס ובירות אחרות בעולם, עם הרבה פחות רגישות ומחוייבות לאינטרסים ישראליים חיוניים. הטלפון העקום נגמר, כאשר העתונות שלנו מצטטת את העתונות הזרה על אירועים שהתרחשו בביתנו אנו.

האם לא הגיעה העת לשנות את „חוקי חלם", הנקראים משום־מה חוקי צנזורה בטחונית, שם כל כך הירואי ומחייב.

חזות אחידה

ביום שלישי בבוקר, בשעה שרשימה זו נכתבת, מרבית הח"כים, נבחרי האומה, עדיין אינם מתמצאים בפרטי הפרשה. 60 שעות אחר שהנושא „התפוצץ" לראשונה, לא שמעה עדיין ועדת החוץ והבטחון של הכנסת שום דיווח בנושא, לא מראש הממשלה, לא מממלא מקומו, לא משר הבטחון, ולא מיועץ ראש הממשלה לטרור.

ולמרות זאת, מרבית הח"כים, מעל למאה, מתייצבים ללא כל היסוס, מאחורי עמדת ראש הממשלה שמעון פרס בפרשה זו, ונגד עמדת היועץ המשפטי לממשלה פרופסור יצחק זמיר. הסיבה ברורה. החזות האחידה שמציגים בפרשה זו פרס, שמיר ורבין. גם הטענה כי הפעם מדובר בנושאים רגישים ביותר בתחום בטחון המדינה, עזרה לח"כ המערך והליכוד להתגבר על כל משקעי העבר וההווה, עד כדי דיבור כמעט בקול אחד.

גם בקבינט המדיני תמכו תשעה מעשרת השרים, ולהוציא את השר (וייצמן) ארבעה מהמערך וחמישה מהליכוד, בקו שגיבשו ראש הממשלה, ממלא מקומו ושר הבטחון. גם שר המשפטים, המחוייב בדרך־כלל בהגנה על היועץ המשפטי לממשלה, נתן יד לעמדה הקוראת לפרופסור זמיר „הרפה מאברהם שלום, הרפה מהפרשה, בטחון המדינה מעל הכל, גם מעל הצדק".

כתף לזמיר

לא כל שרי הממשלה תומכים בקו פרס־שמיר־רבין. מדובר במשפטנים שבין השרים — פרופ' אמנון רובינשטיין משינוי ומשה שחל מהמערך, עד לאחרונה ממקורביו היותר מובהקים של ראש הממשלה. השניים, שבעבר פולו למשרת שר המשפטים, טוענים כי גם במקרה זה אין כל סתירה בין מה שקרוי בטחון המדינה לבין שלטון החוק. שניהם נותנים כתף רחבה לפרופ' זמיר. קוראים להשעיית אברהם שלום מתפקיד ראש השב"כ, ולסיום תקין של חקירת הפרשה, כולל הסקת מסקנות מוסריות ואישיות, אם יהיה צורך.

התייצבותו החד־משמעית של אמנון רובינשטיין מאחורי פרופ' זמיר מבטיחה כי ממשלת ישראל לא תצליח למרות את הפרשה. נסיונות כאלה ייעשו. ראה „הפרשה" של שנות החמישים והאירועים סביב הטבח בסאברה ושתילה. ייתכן שהנסיונות יצליחו זמנית, אולם דעת הקהל הנאורה בארץ, בעזרת ח"כים ואולי שרים, לא תיתן לפרס, שמיר ורבין לטאטא את הפרשה אל מתחת לשטיח.

אחוות לוחמים

טועה מי שחושב, כי היענות עכשווית לבקשת זמיר, לפרוש ממשרת היועץ המשפטי, תמרח את הפרשה. כל משפטן בעל שם שיבוא במקום זמיר, גם בשל רגישות לשמו הטוב, ובעיקר בשל רגישות לכבוד המקצוע, יהיה מחוייב לחקר האמת עד תומה. וכששני יועצים משפטיים מדברים ופועלים באותו כיוון, יקשה על פרס, שמיר, רבין ועמיתיהם עוד יותר להסביר לדעת הציבור בארץ, מדוע הם כל כך מתעקשים להגן על אברהם שלום.

דרך אגב, כיצד מסביר האחרון את הפאסיביות המוחלטת שלו בעת שתת־אלוף (אז) יצחק מרדכי הועמד לדין בפרשת האוטובוס החטוף, בקו תל־אביב — אשקלון. האם אברהם שלום לא זכר את הערך המקודש לצה"ל, של אחוות לוחמים?

כשח"כי הליכוד והמערך, בעיקר העצמאים שבהם (יש עדיין כאלה), ישמעו ממקורות רשמיים, חצי־רשמיים ואחרים על פרטי הפרשה, יתברר כי רובינשטיין ושחל אינם בודדים במחנה הקואליציה. שלשום, כבר אמר א. קולס (ליכוד ליבראלים), כי הוא מתייצב מאחורי פרופ' זמיר. אין ספק, ההתמצאות בעובדות תיצור עוד ועוד בקיעים במחנה פרס־שמיר־רבין ואילו המחנה הדורש לרדת לחקר האמת ילך ויגדל, ילך ויעצם. כל נסיון לחסום את האמת בדרכים ברוטאליות, אלימות ואפילו ביורוקראטיות, דינו להיכשל. האמת סופה לנצח, גם אם התהליך יימשך זמן רב.

ראש דסק לעניני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אושר

היועץ ימליץ ויאשר

מאת זהבה מוזס

פרשת הפקיד הבכיר העלתה את שאלת מעמדו וסמכויותיו של היועץ המשפטי לממשלה ביתר־שאת. רוב המשפטנים שהביעו את דעתם באמצעות כלי התקשורת חזרו והדגישו את מעמדו וסמכויותיו של היועץ המשפטי לממשלה כפי שהתקבלו לאחר ועדת אגרנט. אך מנגד פירסמו עמדות נוגדות, ואמרו כי „אינטרס עליון מצדיק עמדת הקבינט נגד היועץ המשפטי".

ד"ר זאב סגל, מרצה למשפטים באוניברסיטת תל־אביב, סבור, כי כאשר מתעוררת שאלה של „אינטרס עליון" על היועץ להיוועץ בראש הממשלה והממשלה כולה, אולם בסופו של דבר הוא צריך להכריע לפי הבנתו ומצפונו.

האם יכולה הממשלה מטעמי בטחון להורות ליועץ המשפטי שלא להעמיד אדם לדין פלילי? — שאלתי את ד"ר סגל.

ד"ר סגל: „על־פי הדין הקיים בישראל, ליועץ המשפטי לממשלה הסמכות להחליט על העמדתו לדין פלילי של אדם כלשהו, ויהיה מעמדו רם ככל שיהיה. אולם ברור שבעניין שיש בו ערך בטחוני, מדיני או ציבורי, חייב היועץ להיוועץ בשר־המשפטים, כאשר מתעוררת שאלה של מדיניות גבוהה, וזהו המקרה שאנו עוסקים בו עתה, צריך היועץ להיוועץ גם בראש הממשלה ובממשלה כולה. הוא צריך במקרה כזה לתת משקל לעצה של אלה הממונים על המדיניות, שבידיהם המידע הרחב על כל האספקטים הקשורים לעניין, אולם בסופו של דבר הוא צריך להכריע לפי הבנתו ומצפונו הוא.

„זו הגישה של ועדת משפטנים בראשות השופט אגרנט שהגישה לממשלה ב־1962 דו"ח על תפקידו וסמכויותיו של היועץ המשפטי לממשלה, וגישה זו היא המקובלת עד היום.

באחרונה הועלתה טענה האומרת שקיימים מקרים נדירים בהם חייב היועץ המשפטי לממשלה לקבל את גישתה של הממשלה בעניינים בעלי ייחוד. מה דעתך על טענה זו?

— לטענה זו אין מקום במצב החוקי הקיים עתה, כאשר החוק מעניק ליועץ המשפטי את הסמכות והחובה להחליט בעניינים אלה לפי מיטב שיקולו שלו. קבלתה של גישה אחרת מחייב את שינוי של המצב המשפטי הנהוג עתה ואני, לכשעצמי, אינני תומך בכך.

השלכה על שלטון החוק

מה אם כן יכולה הממשלה לעשות אם עמדתו של היועץ המשפטי שלה אינה נראית לה?

— היא יכולה, כמובן, להעביר את היועץ המשפטי לממשלה מכהונתו בכל עת. והדבר נתון בסמכותה. כמובן שלהחלטה כזו יש השלכה על עקרונות שלטון החוק מן הבחינה המהותית.

האם היועץ המשפטי חייב לקחת בחשבון את השיקול הבטחוני שלא להעמיד אדם לדין מחשש שהדבר יפגע במעמדה של מדינת ישראל?

בהחלט שיקול כזה יכול להיות לגיטימי והיועץ המשפטי יכול להגיע למסקנה שאין להעמיד אדם לדין, למרות שלכאורה עבר עבירה, בגין הנזק שעלול להיגרם מכך לאינטרסים חיוניים ביותר של המדינה. לכן מאפשר החוק ליועץ המשפטי לממשלה שלא להעמיד אדם לדין, למרות שנראה לכאורה שעבר עבירה. ושיקול כזה יכול להיכלל במסגרת השיקולים הלגיטימיים שיביאו לכך שאדם לא יועמד לדין בגין מה שמכונה „היעדר עניין לציבור". ניתן להניח שהיועץ המשפטי שקל אספקט זה לפני שהחליט לפנות למשטרה ולבקשה לחקור בעניין הנדון עתה.

גברת הברזל במלון הזכרונות

אם נדדה שנתה של האורחת רמת־המעלה מבריטניה, שהשתכנה בסוויטה המלכותית של מלון המלך דוד, היה זה בגלל הצרות מבית ולא בשל זכר הפיצוץ שהחריד אותו לפני ארבעים שנה

מאת בצלאל עמיקם

איש הבטחון הבריטי, לבוש חליפה קיצית אפורה ומבשיר קשר בידו, לא הסתיר את חיוכו. אמנם כן. כשהגיע לארץ ערב ביקורה של ראש־ממשלתו, גילה מישהו את אוזנו כי במלון בו מתאכסנת הגברת תאצ'ר הוטמנה, בתקופת המנדט הבריטי, פצצה ששמה קץ לחייהם של 91 בני אדם. "אך אז עדיין לא היתה לכם מדינה ואני אף טרם נולדתי. היום אתם השומרים פה, ואני רק מייצג את הצד של האורחת".

ואמנם, אם היה מי שציפה, כי המטען הרגשי, הקשור למקום מאז הדהד הפיצוץ האדיר באגפו הדרומי, יטביע חותם כלשהו על הביקור הנכבד — התבדה. הנושא כמעט ולא הוזכר, ואם נדדה שנתה של האורחת רמת המעלה מבריטניה, שהשתכנה בסוויטה המלכותית של המלך דוד, מן הסתם הצרות מבית הן שהדריכו את מנוחתה. צוות העובדים, בראשותה של המנהלת הנמרצת ויקי שלם, עשה הכל כדי שפרשת הפיצוץ, 40 שנה אחרי, לא תחרוג מגדר אירוע הסטורי מרוחק, שאין טעם להכביר עליו מילים.

בלי מרגלים

דומה שקווי הדמיון היחידים בין אז לעתה היו שמע אנשי הבטחון שרחש בבניין האבן הכבד והגדול, המקפיד על יעודו — לשמש מלון אורחים חשובים ועשירים, ותו לא.

המלצרים, החדרניות והבארמנים שגוייסו בשעתו על־ידי המודיעין הבריטי לשירותיו, פרשו מזמן ואלה המועסקים היום, יהודים וערבים, פועלים על טהרת המקצועיות.

שוב אין מלון המלך דוד מרכז מידע ומקום מפגש לסוכנים חשאיים מרחבי תבל, אלא מלון סולידי, הנאבק על איכלוס עשרות חדריו המתרוקנים מתיירים. מי היה מאמין, כי המלון היוקרתי, שדמי לינה באחד מחדריו הצנועים הסתכמו בעשרות דולרים, מוכן להתפשר היום עד מחצית הסכום, ובלבד שהתיירים יגיעו.

מלון המלך דוד, על מפתנה של העיר העתיקה, היה מאז פתיחתו בשנת 1930 לאחד מסמליה המובהקים של ירושלים. המלון שימש כובשים וראשי חילות, נשיאים ומלכים, כשהוא שומר על היעד הראשי שלו — אכסניה מכובדת ויוקרתית לאורחי העיר. אדמתה נרכשה מידי נעזר יווני אורתודוקסי על־ידי בנקאי יהודי ממצרים, שלצורך מימון הקמתו שיתף פעולה עם משקיעים משוויץ וארה"ב. לאדריכל הבניין הורה היזם לשוות למלון את צורתו של ארמון המלך דוד האגדי, ומכאן נובע השם היומרני. את האווירה המלכותית סיפקו אורחים מבתי המלוכה כגון היילה סילאסי האתיופי, המלך ג'ורג' החמישי מאנגליה, אלפונסו מלך ספרד, פארוק ממצרים והאמיר עבדללה, לימים מלך ירדן.

אבק פורח

הבריטים "כבשו" את האגף הדרומי בתקופת מאורעות הדמים בארץ, בשלהי שנות השלושים, ומאז התאכסן הצבא במערכת החדרים הדרומית עד שהועפה באוויר ביולי 1946.

הידיעה על פצצה שהוטמנה במרתפי המלון הגיעה למרכזיה בצהרי יום שני, ה־22 ביולי 1946 אך לא זכתה בתשומת לב מיוחדת. מקורה של הספקנות נבע משורה של אזעקות־שווא דומות, שהפכו לחם חוקם של מוסדות ציבור בירושלים, מעוזה של מעצמת המנדט הבריטית.

דקות אחדות לאחר ההודעה רעם הפיצוץ, שהחריד את חלקה המזרחי של ירושלים העברית. 350 ק"ג של חומר נפץ, שהוברח למרתפי המלון על־ידי אנשי אצ"ל מחופשים לעובדי מלון ערבים, החריבו את האגף הדרומי והפכו אותו ללהבה אדירה ולקירות מתפוררים.

עשרות גופות של פקידים, עובדים ומוזמנים, שנמצאו באותה עת במשרדי המפקדה הממשלתית, התפזרו לכל עבר. חלקי גוף הועפו למרחק והתנפצו על קיר בניין ימק"א שמעבר לכביש. משש הקומות בהן השתכנה האדמיניסטרציה הבריטית לא נותר אלא אבק פורח.

כשנמנו החללים הגיע מספרם ל־91, בריטים יהודים וערבים. עשרות רבות של פצועים מילאו את בתי החולים הירושלמיים עד אפס מקום. שנים אחרות חלפו עד שהאגף ההרוס שוקם, כדמותו וכצלמו של קודמו, והחל לשרת את הקהל הרחב.

עם מקבלי פניה של מארגרט תאצ'ר היה ישיש בן 87, אחד מניצולי הפיצוץ. ויקטור שאער הוא עובד נאמן של מלון המלך דוד זה עשרות בשנים, ולא היה מוכן לוותר על החוויה לחזות באורחת נכנסת לטרקלין המלון המעוטר ברגלים של בריטניה.

לא, אין הוא נושא כל משקע בליבו נגד בריטניה. הפעם יש לנו מדינה והמציאות הרי אחרת.

30 דקות עם מגי

עציצים הובאו מהמשתלות ומעברי החצייה נצבעו • ילדים ומבוגרים הצטופפו והניפו דגלוני פלסטיק • לסוסים לא אמרו שאסור לעשות ברחוב — ביקור הגברת ברמת־גן

מאת חיה יוסף

למה שלא יבואו לרמת־גן שלוש פעמים בשנה? איזה יופי של ניקיון. אפילו פיסת נייר אחת לא מתגלגלת על המדרכה. ברחוב הרצל 69 ילד זרק את עטיפת הארטיק שלו. פקח ראה את הנייר וכחין מקושת קפץ, התכופף ותפס את הנייר וחיפש מה להשליכו. כשלא מצא, הכניס ללא היסוס את הנייר הבלתי־רצוי לכיסו. רמת־גן היא עיר נקייה, כך כתוב בכל עלוני הפרסומת שלה — וכך צריך להראות אותה לגברת תאצ'ר.

אפילו את ה"זברות" — מעברי החצייה — צבעו מחדש בלבן וכן את סימני החנייה בכחול־לבן. מן המשתלות הביאו המון עציצים והרחובות שבהם עברה השיירה הנכבדה אכן נראו כמו בחוברות הפירסומת: רמת־גן, עיר הגנים, איזה יופי. אחר־כך סיפר ראש־העיר לעיתונאים, שהיופי הזה עלה קצת יותר מ־10,000 דולר.

בשעה עשר־וחצי זכו העיתונאים לשיחה עם ראש העיר, אורי עמית, ממנו למדו כמה זכתה רמת־גן לכבוד הזה. שכונת פינשלי הלונדונית, בה גרים יהודים רבים, היא עיר תאומה לרמת־גן, ומרגרט תאצ'ר, בטרם נבחרה כראש ממשלת אנגליה, כיהנה כנציגת פינשלי בפרלמנט. ביקשו ממנה אישיא יהודי פינשלי לכלול את רמת־גן בתוכנית הביקורים שלה בארץ, וכך זכתה עיר הגנים לביקור הממלכתי וראש העיר, אורי עמית, זכה לארח את כל המשלחה הנכבדה. גם מתנה הכינו: חלק מפגז שנשאר עוד מקרב 1917, כשהגנראל אלנבי לחם על שיחרור פלסטיין. תלמידי מכללת בצלאל חרטו על הפגז עיטורים יפים והעמידו אותו על כן של עץ — והגברת תאצ'ר הבטיחה לשמור את המזכרת מרמת־גן בחדר העבודה שלה בדאונינג סטריט.

ראש העיר עמית סיפר גם שהוא עומד למסור לתאצ'ר, בלוותו אותה במכונית לשדה־התעופה, מכתב ובו בקשה אליה, לעזור למשפחת כין למצוא את בנם, יהודה, יליד רמת־גן, הנעדר מאז תחילת מלחמת שלו"ג. נקווה שהגברת תאצ'ר תוכל לעזור לפחות בקבלת מידע כלשהו.

אחרי הפגישה עם ראש־העיר ירדנו לרחובות המקושטים. המון רב, ילדים ומבוגרים, הצטופפו מאחורי החבלים ובידיהם דגלוני פלאסטיק, בחלקם דגלי ישראל והאחרים דגלים בריטיים. כ־450 שוטרים, אנשי המשמר האזרחי וחיילים שמרו על הסדר, וכדי לשוות למעמד חגיגיות וצבע — הופיעו גם שוטרים רכובים על סוסיהם. לא אמרו לסוסים שאסור להם לעשות את צרכיהם ברחובות, וכך יכלו הילדים ליהנות מן הריח והמראה של חתיכת טבע.

כיכר רמב"ם היתה מקושטת הרבה יותר מאשר ליום העצמאות. הבמה לפני בית־הכנסת הגדול חיכתה לאורחים ותזמורת־הנוער ניגנה מנגינות של ארץ־ישראל היפה. בדיוק בשעה שתים־עשרה ועשרה הודיע המנחה, עוזיה רפפורט: קהל נכבד, השיירה המכובדת הגיעה לרחוב ביאליק. הקהל התרומם על קצות האצבעות לזכות לראות משהו, התחילו לנפנף בדגלונים וכל אבות העיר, אשר ישבו כבר על הבמה, קמו. והנה נשמעו צפירות מכוניות המשטרה, האופנוענים חרקו והנה הם הגיעו: ראש־הממשלה ואחריה בעלה, והמון שומרי ראש — ואורי עמית מקבל אותם בחיוך ובגאווה.

התזמורת ניגנה, להקת נערות יצאה לקבל את האורחים במחול ורקדה לפניהם, כך שהיה להם קצת קשה להתקדם. מרגרט תאצ'ר לבשה שמלת משי מגוהצת למשעי (כנראה מעורבת בחוט משי מלאכותי, שאם לא כן היתה מתקמטת) בידה תיק־יד מלא עד אפס מקום וכמה ניירות אפילו הציצו החוצה. מסביב לצווארה שלוש שורות של פנינים וממחטה דקה תחובה בשרוול, הנסגר מתחת למרפקה. נעלה נעליים גבוהות עקב אך נוחות מן הסתם אחרת, איך יכלה ללכת ואפילו מאוחר יותר לטפס על גדר, כדי לנפנף בידה לקהל המשולהב? הבעל המחייך, עם ממחטה בכיס השמאלי של חליפתו הכחולה־אפורה, אפילו נהנה משיחה קלה עם אחד מנכבדי העיר. נראה מאוד נחמד, הארון תאצ'ר, ויש לו גם הומור. כשנשאל אם הגברת ראש־הממשלה מוצאת גם זמן לבשל, ענה: לפעמים, והיא עושה את זה די טוב.

על הבמה, אחרי שני ההמנונים, התיישבו כולם ואורי עמית נשא נאום קצר וסיפר לאורחת עד כמה הוא וכל תושבי העיר שמחים וגאים בביקור הממלכתי. גברת תאצ'ר ענתה לו יפה וגם קיבלה מתנות ואפילו ניטעו לכבודה 60 עצים ביער השלום. הרוח קצת פיזר את שערה הבלונדי הסדור והיא נראתה מאוד נחמדה ונינוחה. אחרי 28 דקות בדיוק קמו הכל על רגליהם וכל השוטרים והפקודים והמשמר האזרחי, כולם ניסו לפנות דרך מעבר להבורה המכובדת. ללא הצלחה. הקהל התפרץ קדימה וגברת תאצ'ר חייכה ולחצה ידיים, עד שהגיעו למכוניות והמנקים התחילו לנקות את העיר.

מותר לומר מלה טובה

מאת יעל לוטן

בקיץ 1982 ישבנו, כמה נשים, תחת עצי אורן מול בניין ראש הממשלה בירושלים ושבתנו שביתת־רעב של הזדהות עם אזרחי ביירות הנצורה על־ידי צה"ל. כשנשאלנו על־ידי צוות טלוויזיה זרה מדוע אנחנו עושות כך, השבנו שאנו מנסות להציל את שמה הטוב וכבודה של מדינת ישראל.

מיקומו המדוייק של הכבוד האנושי — והלאומי — איננו ניתן למיפוי אובייקטיבי. אנחנו, הרגילים למתוח ביקורת חריפה על מדיניות ממשלותינו בנושאים רבים — פוליטיים, חברתיים וכלכליים — שוכחים לפעמים להסתכל על עצמנו מרחוק, ומפסידים נקודות. הפעם אני מוצאת שאפשר להפיק סיפוק מסויים, ולו גם מריר למדי, מעניין ראש השב"כ. אין הרבה מדינות בהן היתה פרשיה כזו נחשפת, בהן המערכת המשפטית היתה מרשה לעצמה לפרוץ את מעטפת הסודיות הכרונית האופפת כל דבר שאפשר לכנותו "בטחוני". ולדרוש להעמיד לדין לא פחות ולא יותר מאשר את ראש שירותי הביטחון, בחשד שעשה מעשים שלא ייעשו בחברה הגונה. ועקצות השבר הבוקעות מן המחנה הלאומי — אותו מחנה המוכן לראות את צה"ל מתנוון, ובלבד שלא יעז אדם למתוח עליו ביקורת, כמו במקרה דו"ח ולד — אין אלא הוכחה שהיועץ המשפטי לממשלה עשה מעשה אמיץ ויקר־ערך למען עתידה של החברה הישראלית. מה שהם רוצים לראות כאן זו רפובליקת בננות נוסח המזרח התיכון, ואנשים כיצחק זמיר מפריעים להם לממש חזון זה.

כל עוד נמשיך להיאבק על איזשהו סטאנדרט של טוהר־מידות, יש סיכוי שעוד יבוא היום ותהיה כאן חברה אנושית מתוקנת, שלא נצטרך להתבייש בה. מן הראוי שהמנהיגות הפוליטית תטריח את עצמה ללמוד תורה לא מפי הרבנים למיניהם, כי אם מפיהם של כמה מאנשי החוק הדגולים שקמו לנו בשני הדורות האחרונים. אולי אז תיראה כל המדינה הרבה יותר טובה.

שבת אחת או חברה אחת?

מאת נעמי ריפתין

סוף סוף ההיגיון מתחיל לדבר, חשבתי, וכמעט לא האמנתי, למשמע הידיעה הבלתי־שיגרתית במהדורות החדשות, שהממסד הדתי והממסד החילוני בחיפה הגיעו לפשרה ביניהם לגבי הקרנת סרטים בימי שישי ושבת. אלא שקרן־האור שבנסיון המקומי הזה עלולה לכבות בשל התערבותם הלוחצת של גורמים דתיים, וגם של גורמים חילוניים־ממלכתיים, הרודים אותו בנימוק הידוע של שמירת ה"סטאטוס־קוו".

צריך לצעוק, ולא להרפות: מה חשוב יותר, "שמירת השבת" על־פי השקפת עולם מסויימת, ושמירת ה"סטאטוס־קוו" שאינו מקובל על רוב היישוב — או בניית חברה אחת, פלוראליסטית בהשקפותיה, דמוקראטית — אבל אחת!

האין הממסד הדתי מבין, שעל־ידי כפייה של דרך־חיים מסויימת הוא רק מסלק את עצמו וגורם לניכור, ואפילו לאיבה, של הרוב החילוני לדת עצמה? האם ראשיו לא מבינים שעל־ידי כפיית השבת הם גורמים להתמרמרות ולהתרחקות ממה שהיא צריכה באמת לסמל — יום מנוחה והנאה של האדם לפי בחירתו החופשית? למה לא לתת לכל אדם לבלות את שבתו לפי ראות עיניו, ואז הוא באמת יצפה לה ויכבד אותה?

מי שליבו חפץ ללכת לפי מצוות ההלכה — יבושם לו! אך מי שרוצה לבלות את שבתו בנסיעה לים, בצפיה בסרט, בטלוויזיה או בבית־קולנוע, או בכל דרך בילוי אחרת שנראית לו — מדוע לא יינתן לו הדבר?

גם הממסד החילוני, שאמור לייצג את רוב אוכלוסיית המדינה, אינו מבין שהכניעה למימסד הדתי, ולאו דווקא מתוך נימוקים של אמונה במצוות ההלכה, מביאה לתהליך גורלי לחברה הישראלית, תהליך של היווצרות שתי חברות שונות, זרות ואפילו עוינות, שאורח חייהן שונה לחלוטין זו מזו, שמתלבשות בצורה שונה (שזהו סממן חיצוני לישות פנימית) ורואות את עתידה ואופיה של מדינת ישראל באופן, שהאפשרות לגשר ביניהן הולכת ונעלמת.

הזרם המרכזי של החברה בישראל רואה את עצמו יהודי חילוני, שואב השראה מן התרבות היהודית העשירה והמגוונת, אך שוחר גם תרבות שהיא נחלת העולם הנאור כולו, שיש בה התפתחות של המדע וההומאניזם. ולעומתו יש זרם צר, שמסתגר בד' אמותיו וחי לפי ההלכה, שמשולל את הלימודים ההומאניים ואת לימוד המדעים, וגרוע מכך — כופה את עצמו על הזרם המרכזי בעזרת נציגיו ו"בעזרת" הממסד החילוני. זרם זה לא מסוגל, מעצם השקפת עולמו, לקבל את מדינת ישראל כמדינה חילונית ודמוקראטית. זה פשוט לא מתקבל על דעתו.

אין אני באה לשלול מכל מיעוט את דרך חייו. להיפך. יש להתחשב ברצון המיעוט לחיות את חייו הוא, אבל אני חרדה מיצירת שתי חברות יהודיות, שהמציאות הפוליטית המורכבת שאנו נמצאים בה תביא אותן להקצנה גורלית — ומוטב לא לפתוח את האפשרות הזו...

ברור, ששורש הרע הוא קשירת הדת לפוליטיקה והפיכתה לגורם מרכזי בניהול המדינה. זהו שורש הרע הן לדת עצמה, הן ליהדות והן למדינת ישראל, וככל שהמאמינים ישכילו להבין זאת, יש סיכוי שנישאר חברה רב־גונית, אבל אחת.

יש במדינת ישראל ציבור דתי גדול, שהוא ציבור פתוח, המשלב תורה והומאניזם, ממלא חובתו בצה"ל, ואותו צריך לחזק ולבסס את הקשרים המשותפים — והאירועים בחיפה ובפתח־תקווה הם אירועים של מבחן.

בארה"ב הלך על זה נשיא

רק ארבעה ימים עברו מאז פיצוץ פרשת ראש השב"כ, אך שפע הפרסומים והדיון הציבורי בפרשה כבר הפכו אותה לזרא. איפה הנטרה החדשה חושב לו אדם, כתב מדיני בעיתון שלי, שצפויה לו פתיחת־שבוע בהתנית במקצת — ביקור ראש ממשלת בריטניה מארגרט תאצ'ר בארץ ופגישותיה המדיניות וכן ישיבת הממשלה השבועית. לא חלפו השעות ומתברר, ששיחותיה של תאצ'ר בארץ והריקוד התימני שלה עם עופרה חזה התאיידו בגל החום שהפיצה המדורה הפרשה שהוצתה. מרגראט, מי?

אחד הדברים המקוממים אותי בהליכי הפרסום של הפרשה, ואני אומרת זאת כמי שדוגלת בשפיכת מידע רב ככל האפשר לציבור, הוא פרסום שמו של ראש השב"כ הנוכחי. הנוהג, שכל־אימת שיש מחיקות צנזורה בארץ מוצא החומר את דרכו לארה"ב, הפך אצלנו כמו הרפלקס המותנה של הכלב של פאבלוב. זו דרך בדוקה, ואין טריה חוזרת, להחזיר את הצנזורה לגודלה האמיתי ולשמור על זכות הציבור לדעת.

גם ביום א' אמרנו בינינו, כמה כתבים בירושלים, שלמחרת בוודאי נמצא את הסיפור ב"ניו־יורק טיימס". טעינו. הסיפור היה ברשת האי־בי־סי. אך אם עד היום היו פרסומים מסוג זה מנוקרים על־ידי העיתונאי המוסר אותם, כלומר מקפידים על מסירת העניין אך מיתלים שלא להזיק שלא לצורך, הנה הפעם נשפך הילד יחד עם המים. רשת האי־בי־סי חשפה גם את זהותו של ראש השב"כ. בפעם הראשונה בתולדות המדינה נחשף שם האיש הזה בעודו בתפקיד. מדוע זה נעשה. האם בלי השם היתה הידיעה פחות ידיעתית, כמאמר "הנשש החיוור"? האם הציבור האמריקני התעניין במיוחד בשם האיש? להם זה לא שינה הרבה. לנו זה קילקל.

*

הערכות הדעות בקבינט ובממשלה הראתה על תופעה מעניינת: כל הקבינט (עד שובו של עזר וייצמן מארה"ב) בדעה אחת — מאחורי ראש השב"כ ונגד פתיחה בחקירה, או נגד היועץ המשפטי לממשלה — ואילו בממשלה יש פיצול. היה אפשר לחשוב, שהדעות מתפצלות לפי מי שיודע ומי שאינו יודע, אבל כבר במהלך יום א' דאגו רוב השרים שאינם חברי קבינט להתעדכן אצל עמיתיהם חברי הקבינט וגם עזר וייצמן חזר מחו"ל. אך לא אמנון רובנישטיין ולא משה שחל שינו את עמדותיהם בעד קיום חקירה. וייצמן הצטרף לעמדה זו, אף־על־פי שגם הוא בטחוניסט, אלוף בצה"ל ומבין בעניינים שהתחקיה יפה להם.

מדוע שמיר וארנס הם בעד מתן גיבוי לראש השב"כ ונגד חקירה, אפשר להבין. פרשת האוטובוס קו 300 התרחשה בזמן כהונתם כראש הממשלה ושר הבטחון. הם ידעו על מעורבות ראש השב"כ ואישרו אותה. מדוע פרס ורבין מחזיקים באותה עמדה נראה לכאורה פחות מובן. אך הנה מתברר, שלפני פחות משנה נפגשו עם פרס שלושה עובדים בכירים בשב"כ — ראובן חזק, פלג רדאי ודוד מלכה — והביעו בפניו באורח נמרץ את ביקורתם והסתייגותם מאורח פעולתו של ראש השב"כ בפרשת האוטובוס ובהעלמת ראיות בחקירות שבאו בעקבותיה.

השלושה לא התייחסו לעצם הפרשה כפי שהתייחסו לאופן התנהגותו של ראש השב"כ בהעלמת וזיוף ראיות. מבחינתם לא היה זה המקרה הראשון שבו לא נראתה להם התנהגות לראש השב"כ, אלא הקש ששבר את גב הגמל. הם העמידו את ראש הממשלה, אפשר לומר, בפני אולטימטום: או הוא או אנחנו. פרס התלבט בעניין והחליט — בין היתר מתוך השיקול, כי אינו יכול להרשות במוסד כה רגיש הדחת ראש הארגון בידי הכפופים לו — להתייצב מאחורי ראש השב"כ. כתוצאה מכך עזבו חזק ורדאי את השרותים. השלישי, דוד מלכה, נשאר. אך תפקידו נלקח ממנו.

*

אשר לראש הממשלה, אם נחזור לענייננו, ברגע שהחליט להעדיף את ראש השב"כ על־פני הקבוצה שלא יכלה להמשיך לעבוד תחתיו, הוא קיבל אותו עם הנדוניה. כלומר, תוך ידיעת הביקורת עליו וההאשמות שיוחסו לו, ותוך אישורן בשתיקה. פרס יכול היה לנצל אותה הזדמנות כדי לתבוע מאברהם שלום להתפטר. אך הוא לא עשה זאת. פרס, ועמו רבין, מחוייבים היום לתת גיבוי למה שכבר נתנו לו גיבוי במהלך כל החודשים האחרונים, כשהפועל היוצא הוא התנגדות תקיפה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה. אף־על־פי שעמדתו נראית לכאורה כמשרתת הנכונה והאמינה ביותר של מטרתם שלהם: ביצור הבטחון על־ידי הקפדה על טוהר המידות של העוסקים בו.

חברי הליכוד בקבינט שומרים, פחות או יותר, לשמיר ולארנס, וחברי "העבודה" לפרס ולרבין. במסגרת זו נכלל גם אריאל שרון, אם כי למנות אותו עם יתר בעלי אותה דעה ולא לעמוד על הסיטואציה המייחדת אותו, יהיה משגה. שרון אמנם בטחוניסט מוצהר במובן הישן, הרגיל באי־התערבות חיצונית בצה"ל ויהי־מה ורואה בכל נסיון לחקירה אחרי ובדיקה איום על אושיות הקיום של המדינה. אבל שרון הוא גם נגד ועדות חקירה מלחמת לבנון, המלה חקירה, מכל סוג, גורמת לו פריחה.

אך נוסף על כך צפון בעמדתו פוטנציאל פוליטי מעניין מאוד: נניח שהפרשה תתפתח לממדים של ווטרגייט ישראלי ושמיר, נניח, לא יוכל לכהן כראש הממשלה אחרי פרס. גם ארנס, שהיה שר בטחון בתקופת "הפרשה", יהיה שרוף. מי נשאר? דוד לוי? לא אם זה תלוי בשרון. כלומר, עמדת שרון, הנותנת, בין היתר, גיבוי לשמיר ולארנס, עשויה בשעת הכושר לחולל עבורו נפלאות מבחינה פוליטית.

*

גורמים רבים, בראשם תשעה מעשרת חברי הקבינט, היו רוצים לטאטא את "הפרשה" מתחת לשטיח. הם דואגים ליכולת התיפקוד של השב"כ ובמיוחד לגורל המלחמה בטרור אם השב"כ ייגרר עתה לחקירה משטרתית או אחרת. הם שוברים את הראש איך יוצאים מזה. האלטרנטיבות שהועלו עד היום הן: שראש השב"כ יתפטר; שפרופ' זמיר יתפטר; שהמשטרה תפתח בחקירה נגד ראש השב"כ אך תמסמס אותה.

אם ראש השב"כ יתפטר, יחסרו אותם בכירים כדי לאייש את הצמרת. אם היועץ המשפטי לממשלה יתפטר — זו תהיה מכה ליוזמתו. אך לעת עתה נראה שהוא החליט ללכת בכיוון ההפוך ולגייס את דעת הקהל לעמדתו, לאור אמונתו בחשיבות הנושא. עוד אפשרות שהועלתה, בבחינת הרע במיעוטו, הוא — מינוי ועדת חקירה לפי חוק. במקרה זה לפחות תישמר סודיות, אם כי המשטרה יכולה גם היא לשמור על סודיות. איכשהו, אין נטיה, ממש אין נטיה, לשום חקירה.

חוגים מקורבים

מאת דליה שחורי

יותר מדי סממנים ב"פרשה" החדשה מזכירים את הפרשה הישנה, "עסק הביש", מצד אחד, ופרשה יותר טריה, פרשת ווטרגייט, מצד שני. גם כאן שואלים "מי נתן את ההוראה?" בהנחה שמה שקרה לשני הערבים שהיו חיים ואחר־כך היו מתים נגרם על־פי הוראה של מישהו. אך יותר מכך מתעמקים בפרשת החיפוי — הקנוניה לזיוף הוכחות והעלמת ראיות — שנועדה לכסות על האחראי האמיתי ולהפריע לעשיית הצדק. ואם ראשי ממשלה בהווה ובעבר ושרי בטחון בהווה ובעבר נתנו גיבוי לחיפוי זה, מצבם לא יהיה טוב. בארה"ב הלך על זה נשיא.

פרשות כמו זו, יש להן היבטים על פני מספר מישורים, ובכל אחד מהם סיפור עלילה שכמעט עומד בפני עצמו. בספרים הנכתבים אחר־כך על פרשות כאלה, ממציאים איזו פרשיית אהבים לקידום המכירות. בסיפור שלנו היא ישנה בלי המצאה, אבל לא אספר אותה. אומר רק, לגירוי הקורא, שהמקור שסיפר לי על כך, אמר בחיוך: "גם סקס יש בסיפור הזה". עד כאן.

הברזל נמס כחמאה

פרס ותאצ'ר — כמו זוג יונים

לראות את ראש הממשלה שמעון פרס ואת ראש ממשלת בריטניה מרגארט תאצ'ר ביחד היה כמעט כמו לראות זוג נאהבים. אינני יודעת איזו כימיה פעלה שם, אבל "גברת הברזל" התרככה כחמאה ופרס לא חדל להשיב מחווה על מחווה.

בכנסת, אחרי חצי יום שבילו ביחד בשדה בוקר, אשקלון ומכון וייצמן, הוא סימן בידו למזכיר הכנסת ועלה אל הדוכן, אחרי דברי הברכה המתוכננים של יו"ר הכנסת שלמה הלל, כדי לומר כמה מלים לא מתוכננות מטעם עצמו. בהתלהבותו נפתה לשבח למדי אף את שלטון המנדט.

בנאומיהם הקצרים בקבלת הפנים שערכה תאצ'ר באותו ערב במלון "המלך דוד" הם התחרו במחמאות. אם לא שמעת, לא היית מאמין. "ברצוני להודות למר פרס על שהזמין אותי לישראל וברצוני לומר עד כמה אני מעריצה כל דבר שהוא עושה", אמרה היא. "ערב בואה של ראש ממשלת בריטניה היה לנו ירח מלא ובבוקר זרחה שמש בהדרה. אבל היתר נעשה על ידה", אמר הוא. "זה היה ביקור נפלא וידידות גדולה מאוד התקשרה לא רק בין שתי מדינות, אלא גם בין שני ראשי ממשלה", אמרה היא. "הייתי עד למידה המרובה של חום, אהבה והערכה שהורעפו עליה בכל אשר הלכה. תודה לך על ביקורך המוצלח מאוד והמרגש מאוד בארצנו", אמר הוא.

מבחינת "ביזנס" לא נשא הביקור חידושים והפתעות. היא הביעה תמיכה לאורך כל הקו במדיניות פרס, העדיפה מו"מ בין ישראל ומשלחת ירדנית־פלשתינית, לקראת הקמת קונפדרציה ירדנית־פלשתינית, על־פני הסכמי קמפ דייויד ודרבנה להמשך שיפור איכות החיים בשטחים, כולל איחוד משפחות. היא הלכה טיפה מעבר לפרס כשקראה לעריכת בחירות בגדה המערבית, אך עשתה זאת בדרך דיסקרטית ולא בוטה. אפשר להגיד, שאילו היתה צריכה לייצג את מדיניות פרס, היתה עושה זאת ביד הרבה יותר חזקה, אם לשפוט לפי התקיפות שגילתה במסיבת העתונאים.

האם זו ידידות אישית או התקרבות בין שתי מדינות? בתקופה של פרס אפשר לומר — גם וגם. בתקופה של שמיר, לפחות הראשון ישתנה.

פרופ' זמיר ומלחמתו בפרות הקדושות

פרופ' זמיר

"אם יש מישהו שלא הייתי רוצה להיות בעורו בימים אלה הרי זה היועץ המשפטי לממשלה פרופ' יצחק זמיר. לא קל להיות נחוש בדעתך ונאמן לעמדתך ולעקרונותיך ללא סטיה, כשהעומדים מולך הם, בשלב ראשון, לא פחות מאשר ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס ויצחק רבין, וראש הממשלה לשעבר ושר הבטחון לשעבר יצחק שמיר ומשה ארנס. קשה מכך להמשיך להתמיד בעמדתך ובאמונתך כשלארבעת אלה מצטרפים, בשלב שני, יתר חמשת חברי הקבינט. האמירה שהם מואילים להוציא, כי לגיטימי לנסות לשכנע את היועץ המשפטי לממשלה או השיקול שלו הוא [illegible], נשמעת יותר כאיום ברוח המאפיה [illegible] מצדם ללחום על זכותו לעמוד [illegible]. רק שר אחד מחברי הקבינט, עזר וייצמן, המצטרף באיחור עקב שהייה בחו"ל, [illegible] והרס בכך את המחנה המונוליטי של "הקבינט נגד זמיר".

"כנראה, משהו בתפקיד היועץ המשפטי לממשלה, שגורם למחזיקים בו לפעול באופן [illegible] ולהעדיף את אינטרס הצדק, שהוא [illegible] גם טובת המדינה, על פני כל אינטרס אחר. פרופ' זמיר נראה בכל שנות כהונתו כנחבא אל הכלים, המגיב ומוסר חוות־דעת כשהוא מתבקש לכך, אך אינו מנדב את דעתו ואינו חותר לתקן ולהשפיע מעבר למה שנתבקש. ככל שהארועים היו רגישים יותר, כן צמחה וגדלה דמותו, כאשר עקרון אחד היה נר לרגליו: שמירת החוק ושקילתו לפי רוח הצדק.

ככל שהארועים שהתבקש לחוות דעה בהם היו רגישים יותר, כן רבתה הביקורת בקרב חוגים לאומניים על עמדותיו והנה, שלא כטובתו, הפך פרופ' זמיר, המתרחק מן הפרסום וההתבלטות, נושא דגל. האיש העדין למראה, זהיר הביטוי, האומר כאילו "אל תשימו לב שאני כאן, תמשיכו", הפך למין גלובוס, הנושא על כתפיו הצרות את המלחמה לחקר האמת במחלוקת הפרות הקדושות. הימין מכנה אותו שמאלני ואדם המזלזל בבטחון המדינה. הימין חצוי, פחות או יותר, בין אלה המחכים שיפרוש ובין התובעים לפטרו. הוא מצידו מנוע מלהכנס לפולמוס פוליטי. את תגובתו נתן ברמז: פרישה בטרם עידן שמיר. ועד אז, מלחמה ללא ויתור על ביצוע חקירה לבדיקת הראיות נגד ראש השב"כ.

דמותו של פרופ' זמיר מזכירה לי את תומס בקט, ידידו בנפש של המלך הנרי השני, המתמנה על ידיו לראש הכנסיה האנגליקנית, כדי להבטיח שקט תעשייתי. והנה עם התפקיד והסמכות באה האחריות. תומס בקט צומח בתוך התפקיד, רואה לנגד עיניו את אינטרס הכנסיה ובסופו של דבר נרצח בידיו של הנרי השני, כדי להשתיקו. יש גם סוף טוב. תומס בקט מוכר כ"קדוש".

אין אלא לקוות, שפרופ' זמיר לא ייגרס במטחנות הכוח של השלטון ולא ייצא מארטיר מן הפרשה. מקרה זמיר מביא אל המחשבה שתפקיד היועץ המשפטי לממשלה על פי הגדרה — ורעיון שיפוטית ריבונית היושבת בלב לבה של הרשות המבצעת, הממשלה — נדון להיות, במדינה שופעת ארועים דרמאטיים כשלנו, תפקיד מרכזי וחשוב, אלא אם כן ימנו אחרי פרופ' זמיר נמושה משפטית, וגם אז עוד יכולות להיות הפתעות.

טמיר — שגרירנו בפאריס?

השמועה האחרונה אומרת, שמנכ"ל משרד ראש הממשלה, אברהם טמיר, יהיה מוכן — אם לא יוכל לעבור עם עזר וייצמן למשרד־החוץ כדי לכהן כמנכ"ל המשרד — להיות שגרירנו בפאריס, אחרי עובדיה סופר, המסיים בקרוב.

מקורבים לעזר וייצמן דוחים שמועה זו, שהגיעה אלי ממספר מקורות, מכל וכל. לדבריהם, טמיר יגיע למשרד־החוץ כדי להיות המנכ"ל. ודוד קמחי? אני שואלת. הרי פרס אמר לו, שאם ירצה יוכל להשאר בתפקידו?

בחוגי וייצמן כנראה בונים על כך, שהלחץ שיפעילו למען "אברשה למשרד־החוץ" יבריח את קמחי — ולפאריס ייצא מישהו אחר.

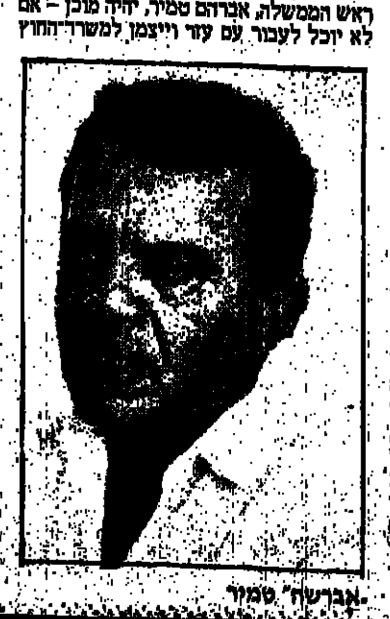

"אברשה" טמיר

על המוץ ועל התבן

שר שדעתו לא היתה נוחה מעיסוקה המרובה של ראש הממשלה שמעון פרס בראש ממשלת בריטניה מרגארט תאצ'ר כאשר הארץ במרקחה בפרשת ראש השב"כ, אמר: פגשתי פעם גוי שאמר לי — אתם היהודים, עם חכם. אתם יודעים לבור את התבן מן המוץ. נכון, הסטיר השר. אנו נשארים עם המוץ.

רשות הקורא

ההסתדרות הגיבה והזהירה

למכתבו של הקורא אורי שהרבני, תחת הכותרת "יתומי ההסתדרות" ("על המשמר", 25.5.86) הנני להעיר:

ההסתדרות הגיבה בחומרה, ובמחאה פומבית, על התייקרות המוצרים המסובסדים וביחוד התריעה על כוונת הממשלה לייקר את התחבורה הציבורית. התגובות והמחאות התפרסמו בכל כלי התקשורת, לרבות "על המשמר", וצר מאוד שהקורא אורי שהרבני ניחן בקריאה סלקטיבית ותוקף את ההסתדרות לשווא, ובזמן הלא־נכון.

עם זאת, הבעיה איננה המחאה אלא המעשה שלאחר המחאה וההתרעה. ההסתדרות הזהירה את הממשלה שלא לייקר את המוצרים והשירותים שבשליטתה, והטילה עליה את האחריות להגברת האינפלציה. כן דאגה ההסתדרות לחתימת הסכם תוספת־יוקר חדש, שהוא מכשיר פיצוי אפקטיבי לעובדים בעת כל התייקרות.

מטה המאבק של ההסתדרות הוסמך לפעול על־פי שיקולים עניינים על דרכי התגובה הנוספים נגד ההתייקרויות, ולסכל כל מגמה ממשלתית לביטול ההצמדה. אם כי המאבק המרכזי של ההסתדרות בעת הזאת מתמקד במניעת אבטלה ויצירת מקורות תעסוקה חילופיים למפוטרים.

שמואל סולר, דובר ההסתדרות

החרטה והחנינה

לאט לאט משתחררים "הבחורים הטובים" מן הכלא. החגיגות המעונקות לאנשי המחתרת היהודית ממש מפתיעות. אסירים רבים הנמקים במאסר בשל עבירות קלות בהרבה, אינם זוכים בנדיבות־לב כזאת מטעם המקילים בעונשם. מה שמוזר ומגוחך הוא, שאחת הסיבות והחשובה ביותר כנימוק לשחרורם או להקטנת עונשם של ה"אידיאליסטים" האלה היא החרטה שהם מביעים על מעשיהם.

נשאלת השאלה, האין כל עונש שמטיל בית־המשפט על כל מפר חוק בא כדי שהשפוט יחוש חרטה כל יום בהיותו בכלא? הרי על זה מושתתת כל מערכת הענישה. שלילת החרות מהאדם, התנאים המיוחדים של שהות ממושכת בין כותלי בית־הסוהר, כל אלה גורמים לכך שהשפוט יהרהר ויתחרט על מעשיו. יתרה מזו, אם זהו הנימוק המשכנע, מדוע לא יחול הדבר על אסירים רבים אחרים, במיוחד על אנשי הצווארון הלבן ועל כאלה השפוטים על עבירות קלות.

חיים חצורי, איילת השחר

הציד — הובי לעשירים

מאז ימי האדם הראשון היה הציד מקור פרנסה ואמצעי קיומי. אך היום הציד בישראל הוא הובי בלבד, הובי יקר ביותר. גובה המיסים עלה בשנה האחרונה ב־1,000 אחוז, מ־10 דולרים ל־100 דולר. לדעתי, מחיר זה הוא מוגזם ואני כפועל בניין מתקשה לעמוד בו. בקצב שכזה, ייהפך הציד בישראל להובי של עשירים בלבד.

בעיה שנייה הם שטחי הציד המצומצמים, דבר שגורם לציידים מפירי חוק לעלות על שטחים אסורים, וכן לצוד בתקופה שאחרי סיום העונה.

כאשר רוצה הצייד, הסובל מחוסר בשטחים מתאימים לציד להיכנס לאדמות בור מגודרות, המיועדות למרעה אך הריקות מבקר או מצאן, בעל השטח מסלק אותו.

ברצוני להזכיר גם, שישנה תועלת מ"עם הציידים", שכן הם צדים את הציפורים והחיות המזיקות לחקלאות.

מובחי אבו־דאוד, כפר כנה

להבדיל מחז"ל

לא בכדי נקראו קדמונינו חז"ל. הם באמת היו חכמים ומקרב העם נחרת זכרונם לברכה. ואילו הרב הזה, שאמר לאחר אסון התנגשות האוטובוס ברכבת כי הדבר קרה בגלל מזוזות פסולות בבית הספר — האם הוריהם של ילדים אלה יזכרו לברכה את בעל האמירה המרושעת הזאת? האם ייזכר לברכה הרב החרדי שהסביר לתלמידיו בוגרי י"ב כי השירות בצה"ל מהווה עבירה דתית — האם שכח רב זה את הטבח שנערך בשנת 1929 בתלמידי ישיבה בחברון? האם לא ידוע לו שצה"ל מגן עליו ועל בני־ביתו? האם ייזכרו לברכה רבנים חרדיים שחג העצמאות הוא אצלם יום אבל, ואשר דגל המדינה הוא בעיניהם סחבה.

מגוחכת היא תביעתו של בטאון המפד"ל ליחס של דרך־ארץ כלפי רבנים כאלה. אין אני שואף לריב עם הדתיים. אני רק שואל למה נסתרה בינתם של הרבנים החרדיים? איש אינו מתנכל לאמונתם באלוהי אברהם, יצחק ויעקב. זכות גדולה היא לאברהם אבינו שניפץ את האלילים לסוגיהם והטיף לאמונה באלוהים שאין לו גוף ודמות. הוא הבין, שעצם האמונה נתונה בסכנה אם ימשיכו להאמין בתרפים, שאפשר לגנוב אותם. על כן הטיף להאמין בדבר שהוא למעלה מהשגת אנוש. אחרת, יבוא קץ לאמונה.

מנחם טובין, תל־אביב

החופה לא מחפה על הפליטים

מאת עלי כהן, קופנהגן

העיר קלונבורג, כ־100 ק"מ מבירת דנמרק, הפכה להיות מרכז לקליטת פליטים מן המזרח־התיכון — פלשתינים, איראנים ולבנונים — ואשתקד הפכו תגרות ידיים ומעשי חבלה בין צעירים דניים לפליטים ובין הפליטים לבין עצמם לעניין של יום יום.

ההיתקלויות עם הצעירים הדניים היו בעיקר על רקע גזעני, ואילו המריבות הפנימיות היו בעיקר על רקע לאומני ודתי.

לפני זמן קצר נודע גם שהשירותים החשאיים של לבנון וסוריה דאגו להחדרת סוכנים, מוסווים כפליטים, שתפקידם להמאיס את הפליטים על התושבים המקומיים ולהחזירם למזרח־התיכון.

באחרונה גובר גל של נשואין בין צעירות דניות לפליטים ומבקשי מקלט. הצעירות הפכו מטרה לחיצי לעג, שהזכירו ביטויים שהוטחו כלפי צעירות דניות שהתרועעו עם גרמנים תחת הכיבוש הגרמני במלחמת העולם השנייה.

האיראנים והלבנונים שנשאו את הדניות, כ־30 בזמן האחרון, חשבו לא רק על ה"אהבה" הגדולה שהביאה אותם אל מתחת לחופה, כי אם גם על השלכות אחרות. בנשואים לאזרחיות דניות, לא תהיה אפשרות לשלול מהם את המקלט המבוקש ולגרשם מדנמרק.

אלא שכאן מתחילה הטעות הגדולה שלהם מבחינת החוק הדני. מסתבר, שעם החתימה המשותפת על הנייר ההופך את הזוג ה"מאוהב" לבעל ואשה, מאבד הפליט את זכויותיו הכלכליות ומעמדו המיוחד, ואם יסתיימו הנשואין הללו בגירושין, מה שסביר מאוד בגלל הבדלי המנטליות והדת, הרי שאין לגרוש הזכות להמשיך ולהישאר על אדמת דנמרק (אם לא עבר זמן מסוים, שנתיים מן הנישואין, בטרם התגרש). מאחר ומרבית הכלות הצעירות לומדות עדיין ומקבלות תמיכה ממשלתית זעומה, הרי שעל התקציב הזה חייבים עתה להתכסס שני בני הזוג.

בקיצור — מכל הבחינות עיסקה גרועה מאוד לגבר, שחשב כי יצמחו לו יתרונות מנישואין פיזיים, ולאשה, שהאהבה סינוורה אותה.

... וכבר היו דברים מעולם.

מלחמת התזונה של הודו

התכנית לצמצום תופעת התת־תזונה בקרב העם ההודי מתחילה לשאת פרי

מאת ד.ק. ג'ושי, ניו־דלהי

באופן בלתי־בולט אך בבטחה, עולה הרמה הממוצעת של צריכת קלוריות בהודו. הגורם העיקרי במגמה הזאת הוא הצריכה הגוברת של אורז.

העובדה המעודדת ביותר היא אולי זו, שקבוצת ההכנסות הנמוכות ביותר, בעלת הכנסה של פחות מ־2.5 דולר בחודש, היא היא הזוכה הראשית.

מגמה מבטיחה אחרת, שניתן להבחין בה, היא שינוי לטובה במידת הצמיחה של ילדים שלפני בית־הספר, במונחי חסרון משקל לגבי גילם, המצביע על צימצום התת־תזונה בקרב ילדים צעירים.

אלה הממצאים של המשרד ההודי למעקב אחר התזונה, האוסף באורח שיטתי נתונים על תפריטים ותזונה בדגמים יציגים של עשר מדינות בהודו. הניתוח המסורט של נתוני "המשרד" נבדק כדי לגלות אם בפרק זמן מסוים מסתמנות מגמות מסויימות בצריכת המזון ובמצב התזונה במיגזר פגיע זה (קבוצת הגיל שלפני בית־הספר), הנראות כמשקפות את מצב התזונה בקהילה כולה.

הנתונים האחרונים מתייחסים לתקופה שבין 1975 ו־1980, והמגמות העיקריות בפרק זמן זה נצפו בצריכת המזון ובמצב התזונה של קבוצות פגיעות.

בעוד שצריכת הקלוריות גדלה באופן כללי, רמת הצריכה של מזונות מגינים, כגון קטניות, חלב וירקות, לא השתנתה בהרבה בתקופה זו, ואף רמת הצריכה של שומנים, שמנים וסוכר, המקור של קלוריות מזוקקות, נשארה אף היא ללא שינוי.

עוד נמצא שקיימת מגמה ברורה לצימצום הפער ברמות קליטת האנרגיה בין העשירים והעניים באזורים הכפריים.

ההשוואה בין משקל וגיל מבטאת את מידת הפיגור בגידול, ובצורה זו התגלה צימצום מתמיד בשליטות מידה "מסוכנת" של פיגור בגידול, וכן גידול מתמיד בשיעור הילדים ה"נורמאליים" ושל אלה הסובלים מפיגור "מתון" בגידול, ואילו במידה מתונה של תת־תזונה מסתמנת מגמת ירידה.

מחלות כתוצאה ממחסור בוויטאמינים "איי" ו"בי" הן הסימן הנפוץ ביותר למחסור בכל הקבוצות. נפוצים ביותר הם סימני תת־התזונה בין נשים, ואחריהן באים ילדי בית־ספר ומתבגרים.

נוסף על סימנים למחסור בוויטאמינים, מגלים ילדים לפני גיל בית־הספר סימנים לתת־צריכה של חלבונים ואנרגיה. אין להבחין במגמות קבועות מכוונות זו בפרקי זמן מסויימים.

תת־תזונה ותחלואה

בעית התת־תזונה ותזונה לא־נכונה, פוגעת במידה רבה בחלקים מסויימים של האוכלוסיה בהודו. מחסור בחלבונים ובאנרגיה הוא בעיית התזונה העיקרית בהודו. מחקרים שונים בתפריטים למיניהם מגלים, כי הסיבה הראשית לפער התזונתי בין הילדים היא אכילת מזון בלתי־מתאים ולאו־דווקא טיב החלבונים.

לנשים הרות ולאמהות מיניקות, וכן לילדים קטנים, אין מלאי מספק של ויטאמין "איי", דבר הגורם למחלת יבושת העיניים. לתינוקות בעלי משקל קטן בעת הלידה, יש בדרך־כלל, מלאי מועט של ויטאמין "איי".

צורות חמורות של מחסור בחלבונים ואנרגיה גורמות תשישות בקרב ילדים של משפחות עניות. אנמיה מחמת מחסור בברזל בין נשים בכל קבוצות הגיל, בפרט בין אלו בגיל הפוריות, מהווה אף היא בעיה נפוצה. בין תושבי ההרים נפוצה מחלת כאוורות, מחמת מחסור ביוד.

לדברי המומחים, מחסור בשירותי בריאות, היעדר מי־שתיה נקיים והיגיינה לקויה הם הגורמים העיקריים להחרפת התחלואה ולהגדלת שיעור התמותה. אגב, חוסר איזון כלכלי־חברתי, אבטלה וכוח קניה בלתי־מספיק, וכן חוסר אפשרות להשתמש בשירותי בריאות ובגורמי תשתית אחרים, מחריפים את הבעיה. תוכניות החומש מקדשות בעשור האחרון תשומת־לב מיוחדת לבעיית התת־תזונה, והתוצאות מעודדות.

עלי־פי מסמך תוכנית החומש השביעית של הודו, צורכות 50 אחוז מכין המשפחות מזון שאינו מספק את צרכיהן בקלוריות ובחלבונים כאחד, ופחות מ־15 אחוז מן הילדים מתחת לגיל שש עשויים להיחשב בעלי תזונה נורמאלית. כל השאר סובלים ממידות שונות של תת־תזונה.

המתכננים מכירים בעובדה כי תוכניות תזונה מיוחדות הונהגו מאוחר למדי — רק אחרי 1967. בתוכנית החומש הרביעית שעימה עלתה התפיסה בדבר תפריט מאוזן, ייצור וצריכה של מזונות מגינים, ושיטות הולמות של בישול.

התוכנית בדבר הגשת ארוחות צהריים לילדי בית־ספר בקבוצת הגיל בין 6 ו־11 שנים, למען אספקת מזון משלים של 300 קלוריות ו־8 עד 11 גראמים חלבון לילד ביום, במשך 200 ימים בשנה, נעשתה חלק מן התוכנית לסיפוק הצרכים המינימאליים, המבוצעת במדינות השונות של הודו.

תוכנית התזונה המיוחדת, המשתדלת לספק 300 קלוריות ו־8 עד 11 גרמים חלבון לילדים לפני בית־הספר, בגילים בין אפס ושש שנים, ו־500 קלוריות ו־25 גר' חלבון לנשים הרות ולאמהות מניקות במשך 300 ימים בשנה — הונהגה ב־1970 — 1971. חמש שנים אחר־כך התחילו בפעולתם השירותים המשולבים להתפתחות הילד.

ישנה הערכה, כי בסיום התוכנית השישית (1980 — 1985) נהנו 11 מיליון איש מן התוכנית המיוחדת ועוד 20 מיליון מאספקת ארוחות צהריים (לחלב המסופק מוסיפים ויטאמין "איי" כדי למנוע עיוורון תזונתי).

סקרי תפריטים ותזונה נערכים מעת לעת, במטרה לקבוע תפריטים מאוזנים וזולים לבני קבוצות גיל ואזורים שונים.

מטרת מדיניות התזונה של ממשלת הודו להפיץ את רעיון התזונה המאוזנת באמצעות מזונות שניתן להשיגם במקום. היא נועדה לשפר את מצב התזונה של ילדים בשנים שלפני בית־הספר ולהקטין את שיעור התמותה בין תינוקות ואמהות וכן להשיג שינוי לטובה במצב התחלואה. מטרה מיוחדת של התוכנית הם החלקים הפגיעים באוכלוסיה, בפרט ילדים ואמהות מניקות.

המומחים מודעים לעובדה, כי בעיית התזונה הגרועה ותת־התזונה כרוכות בתוכניות להקלת העוני הכלכלי־חברתי ובתוכניות בריאות, כגון חיסון ילדים מתחת לגיל 3 ואספקת מי שתיה נאותים.

תוכנית החומש השביעית מקציבה 1.6 מיליארד דולר לתוכניות תזונה מיוחדות, דבר המוכיח מודעות גוברת של המתכננים ההודיים לצורך להגשים מטרה לטווח ארוך — והיא, לייצר מבוגרים בריאים, שהישגיהם האינטלקטואליים והכמותיים בתחום החומרי־האינטלקטואלי יעלו בהרבה על אלה של הדורות המבוגרים כיום.

מאז "כור" במילכוד הדולרים והש"חים

על המצב המסוכך בו נתון המשק יעיד גם מאזן "כור". "כור" נהגה לפרסם מאזנים דולריים זה 5 שנים, עלי־פי כללים שנקבעו במועצה לקביעת תקני חשבונאות בארה"ב לגבי ארצות חוץ הנתונות באינפלציה גבוהה. לכן המשיך "כור" לפרסם מאזן דולרי גם השנה, למרות שהקשר בין הדולרים של אשתקד לבין הדולרים של השנה הוא מקרי בלבד.

התכנית לייצוב המשק ארגנה מחדש את כל המשתנים הכלכליים. גם לדברי מנכ"ל "כור", ישעיהו גביש, התוכנית הכלכלית שחקה את השכר במחצית השנייה של 1985. בספטמבר 85, החודש בו היה שיא השחיקה, ירדה עלות השכר ל־34 אלף עובדי "כור" ב־33 אחוז, בהשוואה למאזן הקודם, בדצמבר 84. גם בחודש אפריל־מאי 1986 לא חזר השכר אלא לרמה של 82% מהשכר בסוף 1984. כל תחשיבי השכר השתנו ולכן תרגום המאזן לדולרים של סוף 84, ובעיקר דו"ח הרווח־והפסד, שוב אינו מבטא מצב אמיתי.

ישעיהו גביש הלך לפי האופנה. וכיום האופנה היא להציג תמונה עיסקית לא־מזהירה. לצערי, עלי לקלקל את ההצגה ולברך את גביש על כך שגם בשנה כה קשה של תהפוכות כלכליות הצליח "כור" לסיים השנה ברווחיות ריאלית גבוהה למדי, הרבה מעבר לשנה הקודמת. למסקנה זו ניתן להגיע מעיון במאזן ודו"ח רווח־והפסד השקלי המתואם. מאחר שספרי "כור" מתנהלים בש"חים ומאחר שגם בעסקי "כור" כ־70 אחוז מהמכירות ורוב ההוצאות הם שיקליות, נראה כי המאזן השקלי המתואם עלי־פי לשכת רואי החשבון בישראל מבטא בצורה נכונה יותר את התוצאות העסקיות של השנה, מאשר המאזן הדולרי, שנערך ע"פ כללים הנהוגים בארה"ב.

ההבדלים בין שני המאזנים מגיעים כדי 20־21 אחוז, כתוצאה מפיגור פיחות השקל אחר המדד. כך יוצא, שמכירות "כור" בתרגום לדולרים הסתכמו ב־1,968 מיליון דולר עלי־פי המאזן הדולרי, בעוד שלפי המאזן השקלי המתואם הסתכמו המכירות ב־3,180 מיליון ש"ח. אם מתרגמים סכום זה לדולרים ע"פ השער של 1.4995, שהיה ביום המאזן, מסתכמות המכירות ב־2,120 מיליון דולר. אומנם התרגום הרטרואקטיבי של מספרי ההשוואה עלי־פי שער הדולר החדש לשנת 1984 (כאשר עלות הערך המוסף בייצור היתה שונה) מצביע על כך כי ב־1984 מכרה "כור" ב־2,693 מיליון דולר (עלי־פי המאזן השקלי בדולרים), ולא 2,063 מיליון דולר (עלי־פי המאזן הדולרי), אולם נתון זה רק מצביע על כך שאסור לתרגם את נתוני 1984 לדולרים של 1985.

מכאן יש להבין את הקושי בעריכת השוואות — כאשר שימוש בשער דולר מסויים עשוי לתת הפרש של 620 מיליון דולר ב־1984 ו־150 מיליון דולר ב־1985, קשה לערוך השוואה תקפה. גם ראשי "כור" משוכנעים כי המאזן הדולרי אינו מבטא במדוייק את התוצאות העסקיות של הקונצרן בשנת 1985, אך לדעתם הוא נותן קירוב יותר טוב מהמאזן השקלי. אם לשקול את מלוא הנימוקים, נראה כי השימוש במאזן השקלי המתואם בכל זאת עדיף, כי הוא מאפשר להשוות את "כור" ליתר חלקי המשק הישראלי.

מזלו של "כור" — אי הזדקקות לאשראי שקלי

מה שהתרחש במשק הישראלי ב־1985 הוא הקטנת עלויות השכר והגדלה ניכרת של הריבית. הקטנת עלויות השכר ב"כור" הסתכמה ב־1985 ב־54 מיליון דולר. תשלומי השכר ירדו מ־446 מיליון דולר ל־392 מיליון דולר, דבר שהיה חייב להתבטא ברווחיות. מאידך, מזלו של "כור" הוא שעמדו לרשותו אשראים לטווח ארוך בריבית דולרית נמוכה, ואפשרות לגייס כסף בשוקי חו"ל, כך שעליית הריבית לא השפיעה רבות על הרווחיות של "כור" — אם כי בשוליים גם "כור" נאלצה לשלם ריבית מטורפת, בעיקר בגין ההשקעות שבוצעו בסכום של כ־90 מיליון דולר. אך כאמור זהו סכום שולי.

עלי־פי נתוני "כור", הריבית הממוצעת בחח"ד הגיעה ל־40 אחוז ריאליים, הריבית על מימון יבוא ל־75 אחוז והריבית באשראים שונים ל־47 אחוזים, כך שהריבית השקלית הממוצעת של "כור" ב־1985 הגיעה ל־54.8 אחוז. ריבית זו עדיין נמוכה מהריבית הממוצעת של 88.6% ששילם כלל המשק, וכאן בא לידי ביטוי היתרון לגודל של "כור". אולם יתרונו העיקרי של "כור" שהוא לא נזקק למימון חיצוני רב מדי, ואילו היו מסוגלים לעצור במועד את ההשקעות בתהליך יכלו לחסוך כנראה עוד כ־8 מיליון דולר מתוך 11 מיליון הדולר תוספת ריבית. מכל מקום, המדיניות המוניטארית המטורפת של מגדלבאום־מרידור לא שחקה ב"כור" את החסכון שנבע משחיקת השכר, אלא רק ב־3 מיליון דולר. יתרה, פרמיות היצוא שחקו חסכון זה ב־3 מיליון דולר נוספים בלבד, כך שבסיכום הכולל הרוויח "כור" כ־50 מיליון דולר נוספים מהמצב הכלכלי של יולי 85.

הרווח הדולרי ירד, הרווח השקלי עלה

יש להדגיש, כי אין זה אופייני לכלל המשק הישראלי. מפעלים רביטוריים שנזקקו בעיקר לאשראי שקלי נשחקו כליל והתנועה הקיבוצית, למשל, בה הריבית היא תשומה חיצונית כאשר שכר העבודה הוא תשומה פנימית, נפגעה קשות ממהפך זה. בהתחשב בכך שהוצאות המימון נטו היוו רק כ־2% ממחזור המכירות של "כור", לעומת 10־12 אחוזים מהמחזור בתנועה הקיבוצית. נתונים אלה מאמתים את התמונה בדו"ח רווח והפסד השקלי המתואם, לפיו רווחי "כור" גדלו מ־122 מיליון ש"ח ב־84 ל־175 מיליון ש"ח ב־1985, מ־80 לכ־120 מיליון דולר לפני מיסים על ההכנסה. זהו גידול רווחיות מ־4 אחוזים מכלל המחזור לכ־5 אחוזים מכלל המחזור. חלקו של "כור" ברווח הנקי לאחר מס עלה מ־27 מיליון דולר ל־60 מיליון דולר. הרווח הנקי לכל מניה רגילה עלה מ־8,894 ש"ח ל־21,811 ש"ח וגם לאחר דילול מלא, מ־[illegible] ש"ח ל־7,608 ש"ח, כלומר ב־145%.

התמונה של 1985 אופיינית ככל הנראה גם לשליש הראשון של 1986, בו נרשם גידול של כ־6 אחוזים במכירות לשוק המקומי ושל אחוז אחד ביצוא. גידול זה הושג גם לאחר המשבר ב"סולתם", שהפסיק לייצא, ועובד בעיקר למלאי. "כור" משלם לעובדיו שכר גבוה בכ־40 אחוז מהממוצע במשק הישראלי וכ־20% יותר מאשר בענפים מקבילים במשק הפרטי. השכר, גם לאחר השחיקה, הגיע ב"כור" במארס 86 ל־1,400 ש"ח ברוטו ולכ־1,000 ש"ח נטו. נטו, עלי־פי נתוני "כור", חזר כוח הקנייה לכ־96 אחוז מהרמה שהיתה נהוגה ב־1984.

עם כל ההסתייגויות כלפי מרידת שכר הנטו, היא ככל הנראה פחות מדוייקת ממדידת עלות השכר. במיוחד יש לזכור כי התחלקות הטבות המס שונה מהתחלקות השכר, וכי בעלי המשכורות הגבוהות נהנו מרוב ההטבות, לפיכך אי־אפשר לקבוע מהתוצאות העסקיות של "כור" כי אין מקום לשום תוספת שכר לקראת 1986. להיפך: ניתן לקבוע כי "כור" יכול לשלם תוספת שכר בהתאם לצרכי יחסי העבודה התקינים מבלי לסכן את רווחיותו.

צבי טימור

מבזקים כלכליים

● מחלקת אירופה במינהל לסחר חוץ בשיתוף התאחדות התעשיינים, מארגנת משלחת כלכלית לסקנדינביה, במטרה לתרום להרחבת הסחר ולהגברת שיתוף הפעולה התעשייתי והמדעי. המשלחת תורכב מאנשים בתחומי התעשייה המתקדמת, נציגים ממכוני המחקר האוניברסיטאים וחברות סחר. בראש המשלחת יעמדו בכירים ממשרד התעשייה ומהתאחדות התעשיינים. המשלחת תצא בסוף ספטמבר — תחילת אוקטובר, לשוודיה, פינלנד ודנמרק.

● חברת הביטוח "מגדל" הרוויחה בשנת 1985 3.75 מיליון דולר, לעומת רווח מתואם של 3 מיליון דולר ב־1984 — כך עולה מסיכום הדו"חות הכספיים של החברה. התשואה נטו על ההון העצמי המתואם הגיעה ל־16 אחוז, לעומת 15 אחוז בשנת 1984. "מגדל" הפסיקה לקבל עסקים במישרין או בעקיפין. החברה שילמה ב־1985 את כל התביעות שהוצגו במשך השנים על עסקים הנכנסים מחו"ל.

● חברת מפעלי תובלה, שבבעלות כימיקלים לישראל, רכשה בימים אלה גוררים חדשים מתוצרת חברת "מק" מארה"ב. כלי הרכב יורכבו בארץ ע"י מפעלי רכב אשדוד אשר יפעילו לשם כך מתקן מיוחד שנסגר לפני כשנתיים. כל הרכב הינם בעלי מנוע חדש ונבנו במיוחד עפ"י מפרט "תובלה", שנועד לענות על הדרישות הגבוהות של התקן הישראלי והתעבורה. הגוררים החדשים הינם בעלי מנוע גדול יותר מזה הקיים כיום ויבואו במקום גוררים שיצאו מהשירות.

מיכה אפרתי:

להתפיל מים לצרכי התעשייה והאוכלוסייה

החקלאים מודעים למצוקת המים, שהגיעה למצב שטרם היה כמותו להחמרה במדינה, ויהיו הראשונים שינקטו אמצעי חיסכון. עם זאת, אין כל הצדקה לנצל מודעות זו כדי לפגוע בייצור החקלאי ליצוא — אומר מיכה אפרתי, יו"ר פורום המים, בו מיוצגים כל ארגוני ההתיישבות העובדת.

במדינה בה גרעון כרוני מצטבר במים, מצויים כיום כ־200 מיליון קוב מים קולחים, הזורמים לריק לים. זהו מצב אבסורדי שאין להשלים עימו. קבע אפרתי, המצב מחייב הגברת קצב הפיתוח לניצול מים אלה.

המערכת החקלאית חייבת להפיק יותר תוצרת מכל קוב מים, ולהגדיל את ערך הייצור בפחות מים, כדי לא לפגוע בחקלאות. בעשור האחרון גדלה התפוקה החקלאית ב־4.8% לכל קוב מים כל שנה, הודות לשימוש יעיל ולהעלאת הפריון בחקלאות. מגמה זו, אמר, צריכה ויכולה להימשך בסיוע מתאים. הוכח, כי על אף הצמצום במים, כמות התוצרת יכולה להמשיך ולגדול, בעיקר תוצרת חקלאית ליצוא. הדברים אמורים אם הממשלה תסייע להמשך התייעלות לשימוש במים על־ידי הקצאת משאבים גדולים יותר למחקר ולפיתוח המים והחקלאות, כגון ניצול מי קולחים מטוהרים, פיתוח שיטות השקייה נוספות ועוד.

רשויות המים במדינה לא עברו בעצה אחת עם החקלאים. הפתרון לאיזור החוף, בו מצויים רוב הצרכנים למי שתיה ולתעשייה הוא בהתירה להתפלת מי־ים. לא תהיה ברירה אחרת כדי להבטיח מי שתייה לצרכנים. אפרתי סבור, כי ישראל אינה יכולה להקטין את החקלאות ואת פריסת ההתיישבות שלה מבחינה לאומית ובטחונית.

לדעתו, הגדלת תפוקת המים והעלאת הפריון בחקלאות מחייבים השקעות יותר גדולות מכפי שהוקצו למטרות אלה. 35 מיליון דולר שהוקצבו ל"מקורות" השנה לפיתוח מקורות המים במדינה הם בבחינת לעג לרש, בהשוואה ל־100 מיליון דולר שהוקצו לצורך זה ב־1966.

אין מנוס מלהיכנס עם סכומים גדולים ליישום תוכניות התפלה, ובדרומית למצות כמויות מים קיימים שטרם מוצו. אין מפלט מהתפלת מי־ים בעשור הקרוב לצורך אספקת מים באיכות משופרת לצרכי התעשייה והאוכלוסייה.

החקלאים מודעים לכך שיש להתאים את הגידולים ותוכניות הזריעה התואמות את המגבלות החמורות במכסות המים. הם מצפים שמשרד החקלאות יהיה פעיל בתכנון לעתיד, תוך שיתוף הדוק עם החקלאים ומוסדותיהם.

יוסף גלילי

באגף התקציבים משחקים במשבר יזום

לפני כשבועיים, כשהחליטה הממשלה על העלאה מאסיבית במחירי המצרכים המסובסדים ותעריפי שירותי התקשורת, טען משרד האוצר שהדבר נחוץ כדי למנוע חריגה מהתקציב המאושר. אגף התקציבים חזר לפזמון בו הוא מתמצא היטב, פזמון האיום במשבר, אם לא יקוצצו אותם 100 מיליון דולר מתקציב הסובסידיות.

האגף תיאר את החריגות כ"בוראיות". כלומר, חריגה בסך 200 מיליון דולר, שהם כמחצה מהתקציב, היא אשר תמוטט לדעת ראשי האגף את התכנית הכלכלית. כשבוע אחר כך הוסיף האוצר, בסיוע פרופ' מיכאל ברונו, איום נוסף, לפיו אם השכירים יקבלו העלאות שכר יגיב האוצר מיד בפיחות ובהגברת האינפלציה.

בצעדים האלה חוזרת הממשלה, כשיטה או כרפלקס מותנה, על הטעויות שהובילו את המשק לעברי פי הפחת בשנים האחרונות: הדהור בקול גם בפיחות, יצירת אווירת משבר, עידוד יזום של ציפיות המחירים, לחץ גלוי על השכירים במשק. על כל אלה יש להוסיף את העדר התיאום בין המדיניות הפיסקאלית והמוניטארית.

באוצר מודים: אין גרעון בתקציב

פקידים ממשלתיים בכירים מודים, שבטווח הקרוב אין לממשלה כל בעיה של גרעונות תקציביים, נהפוך הוא. בחודשים האחרונים ספגה הממשלה מאות מיליוני דולרים מהציבור. למעשה, אומרים הפקידים, בסוף אפריל היה צורך להזרים למשק כספים בכל דרך אפשרית, משום שהתברר כי רמת הספיגה הגיעה לכ־400 מיליון דולר. בסופו של דבר, ולאחר מאמצים רבים, הצליח האוצר להקטין את הספיגה בקופתו לכדי 230 מיליון דולר. הפקידים הוסיפו, שבחודש מאי שוב צפויה ספיגה של כסף.

ההסבר לתופעה נעוץ בהכנסות ממיסים, הנובעות מהשפעת חוק שטיינברג, אשר מביאות לאוצר בימים האחרונים סכומים של 200 מיליון ש"ח ליום, ובמכירה מאסיבית של אגרות־חוב ממשלתיות לציבור. ממדי התופעה הגיעו לכך, שהיה חשש באוצר ובבנק ישראל מפני "ייבוש" מוחלט של הסקטור העסקי. בחודש אפריל הסתכמה ההלוואה המוניטארית של בנק ישראל לבנקים המסחריים דרך חלונות האשראי בכ־280 מיליוני דולר. מכאן, שאותה מדיניות מוניטארית שעדיין מתעקשת על שיעורי ריבית גבוהים נאלצה הפעם לנטר את ההשפעות השליליות של המדיניות הפיסקאלית.

בחודש מאי היתה דרך להקל על המצב של עודף ספיגה. אפשר היה להמתין עם קיצוץ הסובסידיות ולתרום ליציבות המחירים. הדבר היה מאפשר ליצור רקע נוח למו"מ על השכר. אפשר היה להראות בחודש מאי שיעור אינפלציה נמוך, לאחר העלייה של 3.3 אחוזים בחודש אפריל. במקום זאת העדיף האוצר ללכת בדרכיו המוכרות של אגף התקציבים.

אלא שבינתיים התקבלו כמה החלטות המצביעות על חוסר הרצינות שבהפגנת הדאגה מפני אותם גרעונות בתקציב. ראשית, ללא רעש רב, החליטה הממשלה להגדיל את הסכום המירבי של שחרור מקורות בשוק ההון לסקטור הפרטי. רשמית עומד סכום זה על 450 מיליון דולר, אלא שעתה יש החלטה להגדיל את הסכום עד כדי 650 מיליוני דולר ויש בממשלה מי שחושב כי ניתן להגדיל את הסכום ל־800 מיליוני דולר. פעולה שנייה שננקטה היתה ביטול הכוונה להטיל אגרת חינוך ומס על גימלאים. מישהו בממשלה הבין סוף־סוף את האיוולת שבמיסים אלה. ולבסוף, הממשלה, המקצצת לעתים קרובות בסובסידיות למזון, מתכננת להגדיל את הסיוע ליצואנים בסכום של כ־80 מיליון דולר.

לא חשוב המשק, העיקר המשבר

כדי להבין את המצב הנוכחי של המשק, במיוחד לנוכח הידיעות על "החמרה" כביכול במאזן התשלומים, יש להביא בחשבון חישוב שנערך לא מזמן באוצר, לפיו בחודשים האחרונים חזרו למשק כ־500 מיליון דולר שהציבור החזיק כ"פת"מ כלטה", בארץ ובחו"ל. יש לזכור, שישראל קיבלה באפריל 375 מיליון דולר בארה"ב בסיוע חירום ובאוצר מתכננים פרעון מוקדם של חובות חוץ, לאחר שב־1985 כבר נפרעו חובות כאלה במאות מיליוני דולרים. באותו זמן גם יתרות מטבע החוץ גדלו בכמיליארד דולר.

ספק אם יש בכל הנתונים האלה כדי לשכנע את אנשי אגף התקציבים. מי שהורגל בצורת חשיבה מסויימת יחזור לאותם דפוסי חשיבה, פעולה והתנהגות. כאמור, אותו רפלקס מותנה גורר את אנשי האגף לתגובה של "שליפה" ואיומים. לא חשוב המשק, העיקר המשבר.

אילן אברהם

רעידת אדמה בענף הבנייה

"המצב בענף הבנייה דומה לרעידת אדמה" – אומר אחד מראשי הענף. "הסתכל סביבך, ותראה שהכל מתמוטט". לדבריו, "כל שקורה עכשיו היה ידוע וצפוי, והתעלמו מהאותות". הקבלנים ראו את הקולות, אך לא רצו לשמוע, התעלמות זו יצרה אווירה של "עסקים כרגיל".

מנתונים שפירסם באחרונה משרד הבינוי והשיכון מסתבר, כי בשנת 1984 נרשמו כ־56 אלף עסקות הקשורות בבנייה; בשנת 1985 ירידה ל־52 אלף עסקות. בשנת 1983 מכרו החברות הגדולות בענף הבנייה כ־7009 דירות חדשות. בשנת 1984 נמכרו כ־6000 דירות וב־1985 רק כ־4500 דירות. הקבלנים ידעו את הנתונים, ולא התחשבו בהם. נתון אחר מצביע על כך שבשנת השיא בבנייה, ב־1976, כאשר בנו 8.5 מיליון מ"ר, הועסקו בענף הבנייה ובענפי הלוואי 160 אלף עובדים. בשנת 1985 ירד היקף הבנייה ל־3.6 מיליון מ"ר ועדיין מעסיקים 130 אלף עובדים, עובדה המעידה על חוסר היעילות של הענף.

מספר הזוגות הזכאים למשכנתא בקטיגוריה (1800 נקודות) מגיע לכ־22 אלף בממוצע רב־שנתי. בשנת 1984 מימשו את זכאותם כ־14 אלף זוגות ובשנת 1985 רק 10,500 זוגות. סיבה נוספת לירידה בבנייה היא שחיקת השכר. על כך יש להוסיף את הירידה במספר העולים החדשים ואת העלייה במספר היורדים, המוסיפים לשוק דירות יד־שנייה.

הבית ברחוב אלנבי

רכישת דירות למטרות השקעה – יעד ספקולטיבי להשקעות עד לפני שנה – איבד מקסמו. עבור דירה שנרכשה ב־100 אלף דולר, במקום מבוקש, מקבלים שכר דירה של 500 דולר לחודש בממוצע. בחישוב שנתי מגיע שכר הדירה 6000 דולר, כלומר 6 אחוזים מההשקעה. לכן מנסים בעלי דירות כאלה להיפטר מהן. גם עובדה זו מוסיפה דירות נוספות בסולם המלמד על עוצמת הירידה בענף. לפי נתוני משרד הבינוי והשיכון, חברות שמכרו 25 דירות לחודש בשנת 1984 לא הצליחו למכור 10 דירות ב־1985 ולכן התמוטטות חברות בנייה הפכה לדבר יום־יומי.

גם התנהגות הקונים תורמת למצב. הקונים מעדיפים היום לרכוש רק דירה גמורה, עובדה שהביאה לירידת ערך הנכסים של חברות הבנייה. חברה שנקלעה לקשיים אינה יכולה לצאת מהם, גם אם ברשותה נכסים רבים.

אחד הקשיים שבהבראת "סולל בונה" הוא הקושי לממש נכסים. "סולל בונה" רוצה למכור את הבית ברחוב אלנבי. אילו הועמד הבית למכירה לפני שנתיים, בטרם נודע [illegible] 1,300 דולר למטר מרובע. עתה אין קונים ואין [illegible] במשרדים החדשים במרכז תל־אביב שילמו כ־800 דולר למטר.

אין עוד ערבויות בנקאיות

גם הבנקים ירדו חזק על הקבלנים, והביאו אותם לפשיטות־רגל. אולי בצדק, מבחינת הבנק, שהקבלנים הסבו להם נזק. מה שקרה ב"קלרין" הוא דוגמה טובה. לדברי הקבלן פרשת "קלרין" החלה כאשר התחלף מנהל הבנק שאיתו הם עבדו, למנהל החדש התברר שרמת הבטחונות של החברה בבנק נמוכה מאד והוא הורה למזכירתו להודיע לבעלי "קלרין", האחים מה־טוב, שמצבם בבנק לא טוב ושעליהם להגיע לשיחת בירור. לבעלי "קלרין", שהורגלו לבטחונות נמוכים, לא היה מה להציע, ומה שקרה ידוע. "קלרין" היא לדברי איש־שיחי, דוגמה המלמדת מה קרה ומה שיקרה לאחרים. יכול אברהם גינדי להכריז כי יעמוד בהתחייבויותיו, אבל יש בנק וחשוב מה עושה הבנק ולא מה שאומר הקבלן. נפילת "קלריך" הביאה רעה נוספת – הבנקים אינם נותנים עוד ערבויות בנקאיות לרכישת דירות.

אותו קבלן משוכנע כי הגיע רגע האמת, וכי על הממשלה לסייע לענף הבנייה, שאם לא כן יינזקו אלפי רוכשי דירות.

חיים מרגלית

גלגלי הבורסה

הצלחת בנק ישראל התחלפה בכישלון

לאחר התמחות־יתר מרשימות על הנפקת הצמודים של בנק ישראל שלשום, הפכה אתמול ספיגת הכספים מן הציבור ע"י מק"מ לכשלון גדול. אתמול לא זרמו עוד כספים מן הציבור להנפקת בנק ישראל. במניות ההוספיות חל שיפור ניכר וערך השוק שלהן עלה אתמול ב־0.3%. במניות ההסדר היה עודף היצע קטן של 0.1 מיליון ש"ח.

בשוק איגרות החוב נמשכה אתמול הנטייה לעבור מהשקעות צמודות למדד אל השקעות הצמודות למט"ח, בציפייה לפיחות. עודפי ההיצע בצמודות למדד הסתכמו אתמול ב־5.1 מיליון ש"ח. לצמודות לדולר היה ביקוש של 1.8 מיליון ש"ח.

הציבור השקיע אתמול 1.5 מיליון ש"ח בקרנות הנאמנות. נכסי קרנות קבוצת בנק הפועלים הגיעו אתמול ל־545 מיליון ש"ח. הקרנות הגדולות ביותר הן "חץ", שהיקף נכסיה הוא למעלה מ־90 מיליון ש"ח, "רשף" (כ־84 מיליון ש"ח) ו"אלמוג", שהיקף נכסיה מגיע לכ־54 מיליון ש"ח.

במלוות קצר מועד נעו אתמול התשואות החודשיות בין 1.17% ל־1.51%. תוך מחזור של כ־1.6 מיליון ש"ח, מזה פחות מ־1.8 מיליון ש"ח בשלוש הסדרות החדשות בערך נקוב כולל של 100 מיליון ש"ח. הציבור רכש אתמול רק כ־3.6 אלף ש"ח מהנפקת המק"מ ל־84 ימים, כ־8.6 אלף ש"ח ל־56 ימים ו־1.7 מיליון ש"ח ל־28 ימים. מכאן, שהציבור רואה סיכון בהשקעות בלתי צמודות ליותר מחודש ימים.

בשוק המניות עלו אתמול 155 שערים, לעומת 112 שירדו ו־129 שנשארו ללא שינוי. מהם עלו 40 ב־5% ויותר ו־12 ירדו ב־5% ויותר. המחזור הסתכם ב־5.5 מיליון ש"ח, מזה כ־2.7 מיליון ש"ח במניות ההסדר.

במניות ההסדר ירדו (ב־%): אגוד רג' – 0.3; מזרחי מ' – 0.2; פועלים ש' – 0.4; פועלים מ' – 0.9; כללי – 0.7. לעומתן עלו אי די בי רג' – 0.1; פועלים מב' – 0.9. תשואותיהן השנתיות נעו בין 11.54% (דיסקונט א') ל־11.97% (הפועלים ש'), הפועלים מ' – 11.95%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר נרשמו רק ירידות שערים: אוה"ה – 2.4; הספנות 0.5 – 5.3; כללי מ"ד 1 – 0.4. למניות הבנק הבינלאומי היה ביקוש, שסופק ללא שינוי בשערן.

במניות ההשקעות עלו ב־10% ויותר: בניין, יעסור 5 (+15%), פיתוח תעשייה, ניקוב 5, גולפרוסט 5 (+10.9%), אלגר ש' (+10.4%), אלגר מ' (+15%), מזרחי השק', עוז 0.1 (+11%). לעומתן ירדו ב־5% ויותר טראויל, כבלים, קיסריה 0.1 (בעוד שקיסריה 0.5 עלתה ב־2.3%).

בשוק איגרות החוב היו תנודות עד 1% בצמודות למדד ועליות עד 1.5 בצמודות לדולר. המחזור הסתכם ב־5.3 מיליון ש"ח.

שער הדולר היציג עלה אתמול ב־0.54% ל־1.4860 ש"ח. דולר נוסעים עלה ל־1.7359. הדולר השחור הוסיף לנוע בין 1.59 ל־1.605 ש"ח.

* 50% הנחה בקרנות הנאמנות של בנק הפועלים. החל ב־1 ביוני, ובמשך כל חודש יוני, ניתן יהיה לרכוש תעודות השתתפות בכל 21 קרנות הנאמנות שבניהול חברות "הפועלים" ו"להק" מקבוצת בנק הפועלים בהנחה של 50% משיעור ההוספה. כן ניתן יהיה לרכוש בשלושת הימים הראשונים של חודש יוני תעודות השתתפות בקרן "גורן" ללא כל שיעור הוספה.

* איתן: חברה לביטוח הגישה לבורסה טיוטת תשקיף להנפקה לציבור כ־9.6 אלף יחידות, הכוללות כל אחת 100 מ"ר בנות 1 ש"ח ע"נ, במחיר שלא יפחת מ־200 ש"ח ליחידה.

אלחנן הורוביץ

טור החדשות

פרס גלפט למחקר על מלאי ההון הבטחוני

הפרס ע"ש פרופ' י. גלפט, שהיה העורך הכלכלי של "דבר" ו"על המשמר", הוענק השנה לאריאל הלפרין תלמיד המחלקה לכלכלה באוניברסיטה העברית עבור עבודתו בנושא "התפתחות מלאי ההון של ישראל ומדינות העימות".

עבודה זו מהווה חלק ראשון בעבודתו לדוקטורט, כיוון שהוא תלמיד במסלול הישיר לדוקטורט הפטור מעבודת מ.א. העבודה, שפורסמה בינואר 1986, מנסה לאמוד את מלאי ההון הצבאי של ישראל ומדינות העימות שסביבה בשיטות המקובלות על כלכלנים לאמוד מלאי הון יצרני.

הלפרין עדיין ממשיך במחקר והוחלט להעניק לו השנה את המלגה ע"ש גלפט כדי לסייע לו בהמשך המחקר.

תחנות הדלק יתבקשו להחזיר עמלות

מינהל הדלק תובע מבעלי התחנות להחזיר לו חלק מהעמלות שמקבלות תחנות התדלוק.

דרישה זו מבוססת על שיטת החישוב של העמלה, אולם מתברר כי המינהל אינו יכול כרגע לקבל את העמלה, בגלל הקפאת המחירים.

תיקון שיטת הרישום ייעשה מיד לאחר שתסתיים תקופת ההקפאה.

יצויין, כי גם בעלי תחנות התדלוק טוענים ששיטת החישוב הקיימת אינה עונה דרישות בעלי התחנות והם דורשים לתקנה, בנימוק כי עמלותיהם נשחקו.

אייל שגב

מייעלים את "גליל טכנולוגיות"

חברת "גליל טכנולוגיות" סיימה את שנת 1985 בהפסד נומינאלי של יותר מ־463 אלף ש"ח, לעומת הפסד של כ־170 אלף ש"ח בשנה הקודמת.

החברה, שנוסדה במאי 1981 ע"י התעשיינים דב לאוטמן ואליעזר פלג, עסקה באיתור ויזום פרוייקטים עתירי ידע במוסדות מחקר אקדמאיים וגופי מחקר בארץ. אולם בשנת 1984 נקלעה לקשיים בגיוס הון. באותה עת היו ברשותה 12 פרוייקטים בשלבי פיתוח שונים והוצאות המו"פ שלה הגיעו ל־2.9 מיליון דולר. בסוף שנת 1984 רכשה "יישום ניהול ופיתוח" 30.1 אחוז מהשליטה בחברה, ולאחר מכן הגדילה "יישום" את השליטה לכדי 51% מהבעלות.

"יישום" נקטה גם פעולות התייעלות, בהן צמצום מספר הפרוייקטים מ־12 ל־5. ההוצאות צומצמו מ־673 אלף ל־376 אלף דולר בשנת 1985; מספר העובדים והיועצים צומצם מ־45 ל־26. הוצאות המו"פ נטו ירדו ל־352 אלף דולר, לעומת 996 אלף דולר ב־1984. כן ננקטו צעדים לאתר שותפים לפרוייקטים שונים, אך כאמור כל אלה לא הועילו, והחברה עדיין נתונה בהפסדים.

מנהלי החברה מציינים, כי גם לגבי 5 הפרוייקטים הנמצאים עדיין בשלבי ביצוע נערך מעקב מתמיד אשר לכדאיותם. יתכן, אומרים מנהלי החברה, כי יתגלה צורך לנטוש גם חלק מאותם פרוייקטים עד שיווצרו תנאים מתאימים להפעלתם.

א.ש.

מי ומי הם "מי ומי"

[illegible]

מנסים למנוע התחרות בענף הביטוח

אליהו צבטלר, סגן המפקח על הביטוח באוצר, יעמוד בראש ועדה מיוחדת שתפקח על חברות הביטוח, במטרה למנוע התחרות פרועה ביניהן. צבטלר עומד לפרוש בתחילת יולי ממשרד האוצר, הוא יעמוד בראש הצוות שיפקח על חברות הביטוח בתוקף חוזה מיוחד שייחתם עימו.

כידוע, עומדים להיכנס לתוקפם, בראשית אוגוסט, תעריפים חדשים לביטוח רכב. תעריפים אלה יתבססו על טבלאות של 60־50 קבוצות כלי רכב, וכל חברה תקבע תעריף משלה לכל קבוצת כלי רכב. התעריפים יאושרו על־ידי המפקח על הביטוח ואסור יהיה לחרוג מהם, לרבות הענקת הנחות על־ידי סוכנים.

לשם פיקוח על כך תוקם כאמור הוועדה המיוחדת, שתערוך ביקורות בחברות הביטוח, ואם יתגלו חריגות עלול הדבר לגרום אף שלילת רשיון הביטוח מהחברות החורגות.

א.ש.

● גדעון זיסקינד מונה לתפקיד הדובר במועל של בנק לאומי. זיסקינד מחליף את אורי גלילי, שהיה דובר הבנק ועוזר ליו"ר מועצת המנהלים. אורי גלילי יכנס בראשית יוני לתפקיד ראש אגף לקוחות פרטיים בחטיבה הבנקאית בבנק. לתפקיד עוזר מנכ"ל ימונה ד"ר אנדרי בן־ארצי, איש אגף התפעול של הבנק.

● בתוך שנתיים מיום שישראל תגיע להסכם בדבר שיתוף פעולה כלכלי עם מצרים, ירדן ולבנון, יגיע היקף הסחר הדו־צדדי, לא כולל נפט, למיליארד דולר — כך עולה ממחקר שנערך במרכז לחיזוי טכנולוגי שליד אוניברסיטת תל־אביב; עבודת המחקר של יואל רבן, המבוססת על עבודותיו של פרופ' זאב הירש, תוצג לראשונה בכנס ארמנד האמר לשיתוף פעולה כלכלי במזרח התיכון, שיתקיים בימים 1־3 ביוני באוניברסיטת תל־אביב.

רדיו וטלוויזיה

מאת דורית גפן

מי גירש את הבריטים

הוויכוח ההיסטוריוסופי בין ההגנה והפלמ"ח לבין ארגוני המחתרת — האצ"ל והלח"י — על תפקידם ומשקלם במערכה לקראת עצמאות ישראל, וביטול המנדט הבריטי על הארץ, לא נפסק. יש להניח, כי דורות חדשים של היסטוריונים, כאלה שאינם מעורבים רגשית באותו ויכוח היסטוריוסופי, יחקרו עוד שנים רבות את הנושא.

שני החוקרים המלומדים שהתארחו באולפן „זה הזמן" אינם יכולים להיחשד על־ידי מישהו כי הם נטולי „ביאס" בנושא זה. מצד אחד ד"ר מאיר פעיל, ומן העבר השני פרופ' יוסף נדבה. גם אם אין אנו מפקפקים ביושרם האינטלקטואלי, וגם לא בעובדות שהם מסתמכים עליהן, הרי השאלה הדורשת עיון ובדיקה, שמקומם אינו בשיחה או עימות טלוויזיוני קצר ודחוק, היא באילו מן האסמכתות הרבות והשונות משתמש כל אחד מהם. רמז לכך יכולנו לקבל בהערה של ד"ר פעיל, אשר התייחס לציטוטים של נדבה ממקורות פרלמנטריים בריטים. נציינו כי את המדיניות לא קבע הפרלמנט, אלא הממשלה, ולכן הרבה יותר חשוב לבדוק את המסמכים הממשלתיים באותם עניינים. כך למשל גם ביחס לציטוט דבריו של צ'רצ'יל בשיחה בארה"ב. הדברים חשובים ובעלי ערך היסטורי, אך להפוך שיחה אחת כזו לבסיס מוצק לטענה, כי הבריטים החליטו לעזוב את הארץ רק בגלל פעולות האצ"ל, זה בוודאי לא יכול לעמוד במבחן הביקורת.

החיים מזמנים לנו גם קצת הומור. בעוד באולפן מתנהל ויכוח חם מי גירש את הבריטים מן הארץ עורכת ראש ממשלת בריטניה ביקור ממלכתי בישראל, וזוכה לקבלת פנים נלהבת. לרגעים אפשר היה לחשוב, כי הבריטים עדיין שולטים בארץ, והישוב רואה בהם שלטון לגיטימי. אבל זה הרי ההווה, והוויכוח הוא על העבר.

מאיר פעיל: לדייק בציטוטים

קנאות דתית

התוכנית „סוף ציטוט" זימנה האולפן את פרופ' עמנואל סיוון, בצאת ספרו החדש העוסק בקנאות הדתית באיסלם, את המזרחן ד"ר איתן קולברג, המומחה לשיעה, ופרופ' ליבמן.

רבים מאתנו נמצאים תחת הרושם של הפונדמנטליזם האיסלמי, נוסח האייתולה חומייני, וההתעוררות של העדה השיעית בלבנון. הרבה פחות מכך אנו ערים לתופעות של קנאות דתית בקרב העדה הדומיננטית בעולם המוסלמי, הסונים. מהדיון שהינחה ירון לונדון שמענו, כי אכן יש גם התפתחויות כאלה אצל המאמינים הסונים. לא פחות מעניינת היא השאלה העוסקת בגורמים להתפתחויות חברתיות־תרבותיות כאלה בעידן, שבו רוב החברות האיסלמיות כבר עברו שלבים ניכרים מתהליכי המודרניזציה.

החזרה אל הדת, ויותר מכך הקנאות הדתית, אינן תופעה מוסלמית אקסלוסיבית. אנו מכירים אותה, בממדים קטנים יותר, ובהבדלים הנובעים מהשוני, גם בדת היהודית ובחברה הישראלית.

מעניינת במיוחד היתה התיזה של פרופ' עמנואל סיוון, אשר ראה בקנאות הדתית האיסלמית, הנראית לרבים, על פניה, כאופנסיבה מאיימת ומפחידה, בדיוק את ההיפך מכך — דפנסיבה ונסיון של התגוננות. המבטא למעשה נסיגה וחולשה.

מכל הבא ליד

ספי ריבלין, שהינחה ביום ששי האחרון את „סיבה למסיבה", הוא בדרן שעיקר כוחו במימיקה ובאינטונציה. התוכן, הטקסט, חלש יותר. התוכנית שלו כללה קטעים מכל הבא ליד, שהקשר ביניהם היה מקרי למדי, אך זה אינו משנה הרבה.

„סיבה למסיבה" היא תוכנית בידור קלילה ללא יומרות, קצת זמרה, קצת מוסיקה, מעט ראיונות בעלי משקל־נוצה.

אם בכל זאת כדאי להתייחס אליה גם הפעם, הרי זה בשל הקטעים מהופעת הלהקה הלאומית של פולין „מזובשה" והראיון המרתק שערך מיכאל הנדלזלץ עם מנהלת הלהקה והמייסדת שלה, מירה זימינסקה. כמו מאוב עלה קולו המוכר של הפסנתרן המנוח ארתור רובינשטיין, ששלח לה בשעתו דברי ברכה והוקרה חמים מאד על עבודתה עם „מזובשה". האשה, הנמצאת על הבמה כבר 80 שנה (מאז שהיתה ילדה קטנה מאד) היא ממש תופעה: מלאת חיוניות ועדיין בעלת תוכניות לעתיד. יצירתיות, מסתבר פעם נוספת, היא סם חיים רב־כוח.

ספי ריבלין – קשר מקרי

בכל זאת יש בה משהו

ארבעים שנה על הבמה בלי קול, על פי עדותה, הם הוכחה מנצחת לכל מבקריה של יפה ירקוני (ואני בתוכם), שבכל זאת יש בה משהו. ואכן קצת מזה „משהו" הזה אפשר היה לראות בחלק השני של התוכנית „חיים שכאלה" בהנחיית עמוס אטינגר.

אולי זה מפני שלא היו לי ציפיות, ואולי זה מפני שהתוכנית שודרה בערב רגיל ולא במוצאי־חג, אך החלק השני עבר עלי טוב יותר מהראשון. נכנסתי לאווירה האנקדוטית, לשירים המוכרים, ולסיפורים השונים.

יפה ירקוני, קצת עייפה ודי מותשת מהצילומים הארוכים, שמרה על חוש הומור, על מצב רוח, והעיקר לא איבדה את אותו קשר ומגע עם הקהל. גם כאשר נדמה היה כי אין לה יותר כוח (ובאמת מי יכול לעמוד בתוכנית כזו ארוכה — ועוד לחיות במרכזה) היתה תופשת את המקרופון במרץ, כאילו רק התחילה.

אין ספק, כי יפה ירקוני מקצועית מאד, והנסיון הגדול שלה, שאותו צברה במהלך הקריירה הארוכה שלה, עדיין פועל לטובתה.

תרבות ואמנות

בעריכת עלינא תורי

פסטיבל ישראל

חוויה איכותית

מאת אורה מרגלית

י.ס. באך: יוהאנס פסיון, בביצוע האנסמבל הקולי של דרום גרמניה עם האנסמבל הכלי של במברג, בניצוחו של רולף בק.

הכול היה מלא ברוח באך אמש — הדרך לכנסיית הדורמיציון, האולם, ומבנן המוסיקה.

בטקסט של היוהאנס פסיון אומנם מתחוללות סערות, אך כאן ההרגשה היתה מטעם ביתי, ובהחלט לא דרא־מאטית. כמו אוכל מזין ומוכר, שגם אם אינו מתובל בתבלינים נדירים, הרי הוא תמיד מוצלח. זאת בהתייחס לרמת הביצוע של התזמורת והסולנים — שהיו קורקטיים, אך לא למעלה מזה. האיכות האמיתית התמקדה במקהלה, שהיה בה הרבה יותר מסתם מקצועיות, הומוגניות וליטוש — היא אכן היתה ססגנת הערב, בהגיעה לעומק צלילי חום ומרגש.

אמת היא, כי ערב זה לא יתפוס מקום ראשון ברשימת הביצועים האגדתיים. אבל אלה היו בהחלט שעתיים רצופות של חוויה איכותית, ללא יומרות. הכל נעשה בגודל טבעי, וללא ניפוח מיותר. הקהל שנדחק בכנסיה ומילא אותה עד אפס מקום היה אוהד. ובצדק. כמה חסרים אנו ביצועים יום־יומיים של יצירות מסוג זה! אכן, מתנה מבורכת של הפסטיבאל.

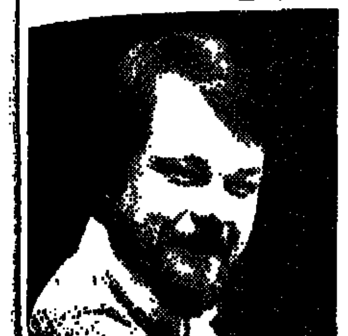
רולף בק – מטעם ביתי

אירוע

פייר בנסוסן יפתח את „חג המוסיקה" בשפיים

מאת גיורא מנור

באמצע חודש יוני יתקיים בקיבוץ שפיים „חג המוסיקה", שכבר היה למסורת שנתית. החגיגה תפתח בקונצרט של הגיטאריסט פייר בנסוסן מצרפת, שכבר ניגן בארץ וזכה לשבחי הביקורת, ביום ה', הי"ב ביוני בשעה 21:00. הוא יופיע הפעם בשיתוף עם נגן הטאבלא וכלי ההקשה ההודי שיאמאל אמיטרא.

למחרת, ביום ו', הי"ג ביוני, יתקיים יום־מחול. בו יופיעו רקדני להקת המחול הקיבוצית בבוקר בתכנית לילדים, הכוללת את „פטר והזאב" המוכר כבר, וביצירתו החדשה של רמי באר, „פסטיבאל החיות" למוסיקה של סן־סאנס. פסטיבאל בימתי אמיתי ובו כ־60 חיות, אותן עיצבה יהודית גרינשפן. הלהקה הקיבוצית תשוב לרקוד בערב, בתוכנית ובה יצירתו של הכוריאוגראף השוודי מאץ אק, „למטה בצפון" ו„לוס אטארוס" של רמי באר. זהו מחול על נושאים ממוסיקת העדות הספרדיות היהודיות, שליקט ועיבד עודד זהבי. למעשה זו היצירה הראשונה של רמי על נושאים יהודיים, ולה תפאורה מורכבת, שעיצב מיכאל הרץ.

את האיזור הסקאנדינאווי ייצגו, מלבד המחול של אק, רקדני להקת המחול העממי ממחוז טלמארק שבנורווגיה. האורחים מנורווגיה גם יבצעו מוסיקה של המלחין הלאומי שלהם, גריג.

ב„יום המחול" ישתתפו גם „האנסמבל ירושלים (בעבודתו החדשה של אוהד נהרין ומחוללות פרי יצירתם של חברי האנסמבל) וכן להקתו הירושלמית של ירון מרגולין. תופיע להקת „מאגמא", ולהקתה של רינה שחם, במחול „בין חושך לאור".

בשעות אחרי־הצהריים יופיעו תלמידי האולפנים למחול מהגליל המערבי (מטה אשר), מחבל מנשה, מעמק הירדן והמועצה האזורית בני־שמעון. יהיה זה מפגן של הסטודיות בהתיישבות הקיבוצית, המהווים חלק נכבד מבתי־הספר הטובים למחול בארץ.

בשבת, הי"ד ביוני אפשר יהיה ליהנות מ„זמרי המדריגאל" מירושלים, חמישה מורי האקדמיה ע"ש רובין בירושלים, בתוכנית של שירי אקאפלה ובליווי כלי לעיבודים של לחנים עממיים.

יתקיים קונצרט בסגנון הבארוק בניצוח של מיכאל מלצר והתזמורת הקיבוצית ... מקהלת הקיבוץ הארצי בניצוחו של ... הארט תבצע את „עונות השנה" של ויואלדי ואת „גלוריה". בשהסולניות יהיו ... ומריאן פרגר. ה„סווינג באר...ק" ... מיכאל מלצר הוא נסיון לנצל את ... הסווינג הג'זי לעיבוד מוסיקה עתיקה.

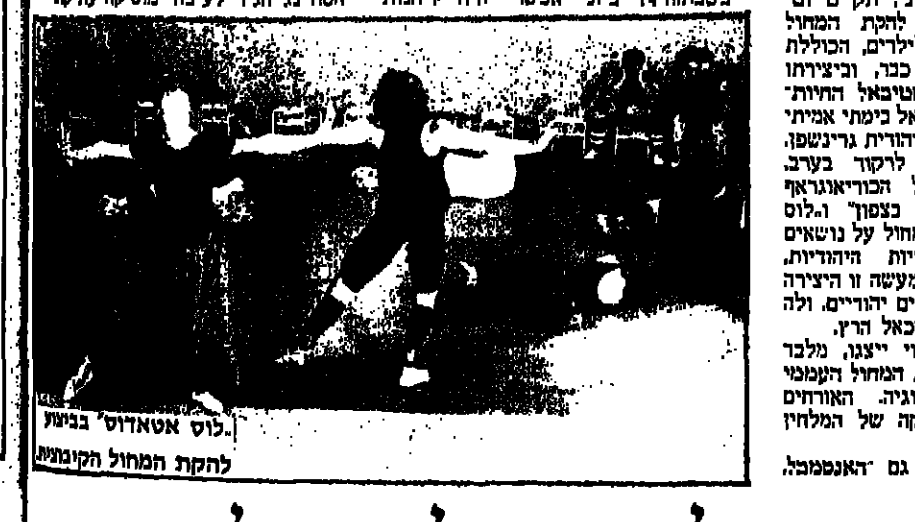
„לוס אטאדוס" בביצוע להקת המחול הקיבוצית

קולנוע

הולכים על גדול

בפסטיבל בינ"ל לסרטי סטודנטים שיתקיים באוניברסיטת תל־אביב ביוני יוקרנו, בין השאר, סרטים מאוניברסיטאות מארה"ב, ארגנטינה, איטליה ויוגוסלביה.

מאת יעל ישראל

באין לנו פסטיבלי־סרטים לשמו כמו אלה המתקיימים בקאן, ונציה, ברלין וסאן־סבסטיאן אפשר בהחלט להסתפק גם במשהו צנוע יותר, כמו פסטיבל לסרטי־סטודנטים, בעיקר כשהוא בינ־לאומי ויבואו הרבה אורחים מחו"ל. זה טוב לקולנוע, טוב לתיירות ובעיקר טוב לסטודנטים לקולנוע של אוניברסיטת תל־אביב. בשבוע הבא יתקיים באוני־ברסיטת תל־אביב פסטיבל בינלאומי ראשון לסרטי־סטודנטים שטרם נעשה כמותו בעולם כולו.

הכל התחיל לפני שלוש שנים כרעיון עיקש ומקורי של לורנס פרייס, היום בוגר החוג לקולנוע־טלוויזיה ואז תלמיד שנה ראשונה בחוג (שבנתיים הספיק גם להופיע כשחקן בסדרה „אנשים במילואים"). ליזום פסטיבל סרטי־סטודנטים, שייתן חשיפה לסרטי סטודנטים שאין להם אפשרות הקרנה מסחרית.

פרייס בנה צוות קטן הכולל אותו כמנהל, את שוקי פרידמן כמפיק, גייל פיינגולד כאשת יחסי־ציבור ואורית שמש שעל האירועים־כולם בוגרים טריים של החוג מהשנה החולפת. לפני שלושה חודשים הם שלחו הזמנות ל־95 בתי־ספר לקולנוע ברחבי העולם וקיבלו תקציב ראשוני של 20,000 דולר מנשיא האוניברסיטה, ומאגודת הסטו־דנטים החדשה, ויצאו לדרך. הם אכן יצאו לדרך: בינואר חזרו פרייס ופיינגולד מסיור בן שלושה שבועות בבתי־ספר לקולנוע וחוגים באוניברסיטה באירופה המערבית והמזרחית, כדי לשכנע אישית את ראשי החוגים בבתי־צות הפסטיבל. כיום, עם בואם, הם מוצפים בפניות חיוביות: חוגי קולנוע מאוניברסיטות בארה"ב, כולל מהחוג היוקרתי באוניברסיטת לוס אנג'לס בקליפורניה, בית־הספר „טירק־לס" בניו־יורק, אוהיו וסן־דייגו, טורונטו, ארגנטינה, ספרד, ארבעה בתי־ספר לקולנוע מפאריס, בית־הספר אינסס מבלגיה, בתי־ספר ממילנו, מרומא, ממינכן, ברלין־המערבית, קופנהגן, אמסטרדם, ארבעה מבתי־הספר החשובים בלונדון („נשיונל פילם סקול", „רויאל קולג' אוף ארט", „סנטרל פוליטכניק", „סנט־מרטין סקול אוף ארט"), כמו־כן אישרו את השתתפותם הרשמית נציגי בתי־ספר לקולנוע מארצות הגוש הקומוניסטי.

ברור שהמארגנים הם בולדוזרים לא־קט־נים אם הצליחו להביא כמה מהמוסדות הנוקשים בארץ לפתוח את ידם ולתת תמיכה כספית או שווה־כסף, אף שקיומו של פסטיבל כזה יעזור לכל הגורמים הללו גם יחד. מי ומי בתומכים? — המכון הישראלי לקולנוע שיארח את האורחים על חשבונו בבית־מלון בתל־אביב, הקרן־לעידוד־הסרט והמועצה לתרבות ואמנות. עלות הפסטיבל תגיע עד 60,000 דולר על־פי חישוב המפיקים, ואת יתר הכספים הם יגייסו בעבודת נמלים מתומכים פרטיים וחברות.

על־פי תקנון התחרות, רשאים להשתתף רק סרטים של תלמידי בתי־ספר לקולנוע וחוגים אקדמאיים לקולנוע מהארץ ומחו"ל, כשכל בית־ספר רשאי לשלוח חמישה סרטים לתחרות הרשמית בקטגוריות: עלילתיים, תעודיים, ניסיוניים ואנימציה, שיחולקו ל„סרטים קצרים" עד 15 דקות ו„סרטים ארוכים" עד 60 דקות. כל בית־ספר ישלח נציגים סטודנטים ואנשי־פאקולטה וכולם־כולם יהיו אורחי הפסטיבל. במהלך שבוע הפסטיבל יוקרנו סרטים במקבצים של שעתיים, ואלה יהיו פתוחים בתשלום לקהל הרחב באולמות באוניברסיטה. בפסטיבל יתקיימו בבקרים סדנות, בהן יוצגו שיטות לימוד מיוחדות להוראת קולנוע ... יבואו במאים מעניינים יקדישו ... סדנה מעשית לבימוי וזה יהיה ... הפסטיבל. ביום האחרון יתקיים ... אביב טקס חלוקת הפרסים, אותו יקבע ... בן חמישה שופטים (ושני סטודנטים ...) מקצוע מהארץ ומחו"ל. ... ישראלי), גם הפרסים שמגיעים ... דולר פרס ראשון בכל קטגוריה ... המצטיין יזכה בצ'ופר — אפשרות ... סרט בישראל באורך מלא עם ... פיתוח ועוזרי־הפקה שאולפני ג.ג. אולי ... לספק.

הרבה אנרגיה משקיעים תלמידי ... לקולנוע בפסטיבל. 40 תלמידים ... השבוע הדחוס הזה, ומאחר שהם הולכים „על גדול" פנו לכל מי שיכול לעזור ... לעיצוב ב„בצלאל" עיצבו פוסטר ... הם שוקדים על עיצוב פסלון ... האוסקר, ובמכללת „שנקר" מעצבים ... חולצות עם סמל הפסטיבל; ציורים ... סרט צילום. מאחר שהעניין קורה ... הסטודנט (כמכוון), תיערכנה באוניברסיטה ... הופעות מחול ומוסיקה. גם אנחנו ... שיהיה שמח, בייחוד מפני ... הרבה במאים אורחים, וכבר הודיעו ... קלודיה ויל („חברות"), ג'ואן מקליי... („רחוב הסטר"), ג'ורג' קוסמטוס ... קלייטון („גטסבי הגדול") ... הצרפתיה. נסיים בברכת „בשנה הבאה ... בקליפורניה". כי אם כל זה יצליח ... נמצא עצמנו באוניברסיטה ... בקליפורניה, בשבסיס־תבית של הפסטיבל ... שינדדו כל שנה לארץ אחרת ... בישראל. יש להם למארגנים יומרות גדולות, ואולי כל אלה הן רק תקוות ... היזומה מזכה מאוד.

המכוניות בפניך

בעריכת יואב אביב

„אוטו" עם „טורבו"

באיחור של שנים נמצאו ב־1981 משוגעים בישראל שהימרו ללא סיכון על הוצאתו לאור של ירחון רכב. החלוצים, אף שתרמו רבות לקידום התרבות המוטורית בארץ, כבר מתנגחים ביניהם על זכויות היוצרים ■ מדור מיוחד לניפוח האגו העצמי של בעלי הזכויות

ירחון הרכב „טורבו" דוהר קדימה, אין ספק. מאז ינואר השנה עלה מחירו של הירחון ב־50% אחוז מול אינפלציה אפסית. מי שקרא החודש את מדורו של עורך העיתון, אדוארד אטלר, „בלי מעצורים", הבין סוף־סוף מה זה „לכתוב בלי מעצורים".

גם הדרישה לשלם שקל וחצי יותר בעבור הירחון מקוממת. את תוספת המקום מנצלים לחיסולי חשבונות.

לא שאינני מסכים, לפחות, עם חלק מהדברים שכתב אטלר במדורו, אלא שפירסום חלקו הגדול של המדור היה חוצפה ועזות־מצח כלפי הקוראים. אך אל נקדים את המאוחר.

לקוראים המופתעים.

גליון 48 של „טורבו" הופיע באיחור ברוכנים, לא לפני שהיו ניחושים אם בכלל יופיע. ואגב, מאז עד היום לא השתנה דבר הן ב„טורבו" והן ב„אוטו". שני הירחונים מופיעים בזמנים הנוחים למערכת ולמפרסמים, בלי להתחשב בקהל. באותו גליון הופיע מדורו של העורך הזמני, שמואל רמתי, שלא יכול היה לכבוש את יצרו ולא להתייחס לטורו האחרון של אהרונוביץ' בעיתון. „אתה ודאי תסכים איתי אם אומר ש„טורבו" הוא עיתון — כלי ציבורי — ובעיותיו האישיות של עורכו אינם מעניינו של הקורא", כתב. מלים כדורבנות, והמשך: „כותרתו החדשה של טור קבוע זה (וינוק בעליה) מתכוונת לרמוז על הכיוון, אין ספק ש„טורבו בעליה". איזו צניעות.

„טורבו", בצדק או שלא בצדק. במדורו האחרון נתן אטלר דרור ללשונו, איבד מעצורים, והכניס את הקוראים לקרב על המגזין. „אני מגלה שמארגני התחרות דואגים רק לענייניהם, לקופה ולפירסום. הם מביטים אל היציעים ושואלים זה את זה כמה באו? עשרים אלף? שלושים? ארבעים? בודקים ומחייכים. לגביהם כל זכר וכל נקבה (והיינו, אנו קוראי „טורבו") הביאו עשרה דולר. וזה חשוב" — כותב אטלר וממשיך לשפוך את מר ליבו — „שילמנו תמורת השתתפותנו בתחרות, ביטוח דלק ומלונות. וכל זאת, כדי ליטול חלק במבצע פירסום מטורף ואגרסיבי של עיתון מתחרה". אטלר גילה את היבלת. „קבוצה קטנה של מאעכרים ומתווכים החליטה לשחק תפקיד המוכר לנו מסיפורי העולם התחתון האמריקני". ולסיום, עוד ציטוט אחד: „ההתמודדות הספורטיבית שאחרי הפגרה הפכה — למבצע אוטו — פירסום דמגוגי". אנשי „טורבו" ועורכו של העיתון שכחו, ככל הנראה, את „טורבו" מספר 48, שם כתב העורך, כזכור: „טורבו הוא עיתון — כלי ציבורי — ובעיותיו האישיות של העורך אינן מעניינו של הקורא".

אטלר לא הסתפק במדורו, כי גילה בהמשך כי בעבר הלא־רחוק היה שותף להונאה אחרת של הקהל והמתחרים, שעה שכחבר בקבוצת „טורבו", עם רוני אהרונוביץ' ופרדי פריימן, הותר לפרייחוף לבצע הקפות אימון רבות יותר מכל מתחרה אחר. אז אטלר לא ריכה, הוא היה אחד מהחבורה, והמטרה קידשה את האמצעים. עורך „טורבו", שכתגובה לאחד מקוראי הירחון שטען כי סיקור מירוץ אשקלון אשתקד היה שטחי, אמר כי המירוצים לא סוקרו היטב משום שהוא עצמו ורם לנדס אינם יכולים לסקר את המירוץ מטעמי מצפון, כיוון שהם נוטלים בו חלק. לא מטעמי אתיקה מקצועית, חס וחלילה, דאג במירוץ האחרון מטעמי מצפון ככל הנראה להשחיל את הערותיו העוקצניות בכתבתו של אחד מכתבי היומונים, יעקב צלאל, הכותב ל„טורבו" (אגב, צלאל אינו היחיד מכתבי היומונים הכותב לטורבו, העורך עצמו כותב למעריב ועוד). בכל צילומי המירוץ שהתפרסמו ב„טורבו", דאג העורך שלא ייראה ולו צילום אחד של מכונית עליה מופיעה כרזת הירחון המתחרה „אוטו". הירחון המתחרה עשה אותו דבר מצידו.

● הקרב על קהל הקוראים – מלחמה בעירום מלא

■ תעשיית החלומות

עם יד על הלב — לפני ארבע שנים וחצי הופיע גליון מספר 1 של „טורבו". קיבלתי את הגליון כמתנה, כנראה מרוני אהרונוביץ' שהשחילו דרך חלון מכוניתי יחד עם בקשה להעמיד אותה מכונית, אמ.ג'י. מידג'ט למבחן ב„טורבו". לומר את האמת, קנאתי באלה שהיו להם ביצים, שהחליטו להמר ללא סיכון ולהוציא־לאור ירחון תחבורה צבעוני. קיללתי את המשקיע שמשך אותי באף שנתיים קודם־לכן. אבל נהגתי גם בחשדנות יתרה כלפי אהרונוביץ' וחבריו כשסירבתי להעמיד לרשותם את אמ.ג'י, מלכתי באותה עת.

באוגוסט 1985, חודש אחד לפני תום ארבע שנות הופעה של „טורבו", נפרד אהרונוביץ' מהמגאזין ומקוראיו. את ארבע השנים האלה ניתן לסכם כהצלחה. הירחון הופיע בשוק ללא מתחרים. במרוצת ארבע שנים אלה בלע קהל הקוראים את כל מה שהגישו לו. לרבים היתה ביקורת, לעתים עזה. והיו ציפיות שלא הוגשמו על־ידי הירחון. אך בחלוף, נחל „טורבו" הצלחה. אהרונוביץ', אטלר וחבריהם, הוכיחו כי אם אי־אפשר לרכוש מכוניות מהממות בישראל, לפחות ניתן לחלום עליהן. וגם זה משהו.

■ עיתון — כלי ציבורי

גליון 47 של „טורבו" היה הגיליון האחרון שערך אהרונוביץ'. בטורו „בהילוך גבוה", פתח העורך הפורש ארבעה מחמשת הקלפים שהיו בידו. באותו טור טפח אהרונוביץ' לעצמו ולחבריו על השכם, אף שכתב „יהלך ...". אבל אפשר היה להבין אותו. ארבעת הקלפים שפתח אהרונוביץ' הוציאו מכליהם את עמיתיו לעיתון. אהרונוביץ' פתח לקוראים צוהר אל מאחורי הקלעים ומעגל קסמים שלא נסגר עד היום. „אני עוזב כי אני לא מוכן להמשיך לעשות עיתון שאני לא ... שתמשיך לאהוב אותו", כתב לקוראיו. „אני מעדיף להפסיק לערוך עיתון שאני אוהב, מאשר להמשיך לערוך עיתון שיהיה שונה באפיו, שיהיה פחות טוב ממה שאני מסוגל לעשות", שח אהרונוביץ'.

אך הופיע גליון 49 של הירחון, והמערכת בכיכובו של העורך החדש, אדוארד אטלר, מיהרה לקבור במסגרת שחורה את טור העורך כולו. „בצער רב אנו נפרדים מטור העורך שלא האריך ימים. טור שבא לעולם ב„הילוך גבוה" ובהגיעו לגליון ה־48 עזב אותנו. הוא נקבר תחת השם הכרוי „וינוק בעליה". האם גם העליה בה נמצא „טורבו" עליה דיבר רמתי היתה בריה?

■ שקר מתוק

מאז עזב אהרונוביץ' את „טורבו" ועד הופעתו בטלוויזיה, שם נודע רשמית לראשונה על לידתו של „אוטו", הכחיש אהרונוביץ' כי הוא עומד להוציא לאור ירחון חדש. אהרונוביץ' שיקר, ורבים שמחו על השקר. לא בגלל שלא אהבו את „טורבו", לא בגלל עיניו היפות של אהרונוביץ' ולא משום ששמחו למחלוקת בתוכו, פשוט בגלל העובדה, שכשיש שני מחזרים אחר כלה אחת, הם מתאמצים יותר לכבוש את ליבה. ואנו, הכלה, עמדנו לצאת נשכרים מהעניין: שני ירחונים, שבלית ברירה יצטרכו להתמיד ולטפס בעליה תלולה.

בפברואר 1985 עלה ה„אוטו" הראשון לכביש בקול צפירת רמה ועם תחקיר קנטרני, אבל טוב שגרם לשרים בממשלה להתפתל בתוך חליפותיהם המעומלנות. 100 עמודי צבע על נייר משובח וכריכה על נייר סופר־משובח, שגרמה לידיים להשלח למרפים ולכיסים ולרכוש את הירחון. „אוטו" השני היה רק בן 90 עמודים, אבל „טורבו" עוד קודם־לכן, כבר הופיע עם 70 עמודים במקום ה־60 הקבועים. גם כמות הצבע עלתה ב„טורבו" בעקבות „אוטו". יש תחרות. כתבי הירחונים לרכב שמתחו כל העת ביקורת על כתבי העיתונות היומית, החלו מפנים את חיציהם זה נגד זה. „אוטו" נמנע עוד היום מלהזכיר את קיומו של „טורבו", ו„טורבו" עוד הגדיל לעשות.

■ הקרב על המגזין

מערכותו הגדולה של „אוטו" במירוץ אשקלון האחרון לא היתה לרוחם של אנשי

■ אונס קבוצתי

חיציו של „טורבו" נשלחים הפעם למגינת ליבם של עיתונאי היומונים לעבר עמיתיו ב„אוטו", שכן „טורבו" לא היסס להביע את דעתו הנחרצת גם בקשר אליהם, ועשה זאת בלי שטרח לבדוק את האמת.

באחת ההזדמנויות בפתח מבחן דרכים לאונו־טורבו, בפתח הכתבה ובאותיות קידוש־לבנה, הם כתבו גם על אלה שכותבים אצלם ביום. „ראוי לציין, שהאונו־טורבו האדומה התגלגלה בידי עמיתינו הצעירים (אטלה, אני מצטער שאינני בן 60 עדיין) ש„בריקו" אותה עבור העיתונות היומית. שמותיהם שמורים במערכת. כולם חברי התא האקסלוסיבי של כתבי התחבורה באיגוד העיתונאים. המכונית שקיבלנו נראית כמו שהתעללו בה בכוונה תחילה", ועוד מפליג „טורבו" ומשווה את המכונית למי שנפלה בידי העיתונות היומית „קורבן של אונס קבוצתי".

„טורבו" רק שכח לציין כי דווקא במהלך מבחן הדרכים שביצע הוא למכונית, התפרק המצמד.

לא, לא קיבלתי שלמונים מאיש כדי להביא דברים אלה. לא התיימרתי לעסוק באיכותם המקצועית של שני המגזינים. את אהרונוביץ' פגשתי פעם אחת לשיחה בת חמש דקות, במהלכה הכחיש את דבר הוצאתו לאור של „אוטו" ופעמיים שוחחתי עימו בטלפון לפני שנים אחרות. את אטלר פגשתי פעם אחת למשך עשר דקות הבאתי לידיעתו על קיומה של לנציה פולביה אהובת נפשו, שהוצעה למכירה בחיסה לחלקים בהזדמנות. שוחחתי עימו עוד פעם אחת בטלפון ואטלר נעלם, גם הפולביה. הכל: אם הביקורת שהוטחה כאן נראית בלתי־מאוזנת, זה אולי בגלל ש„אוטו" הוא מודל קצת יותר מתקדם מ„טורבו". אלה שהפכו עיתונאים בגין תחביבם המוטורי, כדאי לדעת, שהקוראים מצפים לקבל בעבור כספם מידע והתבונות בנושא רכב מכל סוג שהוא ואינם מעוניינים באינטריגות המעניינות את אנשי המגזינים בלבד.

בישראל יש מקום לשני מגאזינים כאלה לפחות.

יואב אביב

שועל קטן לצעירים

חברת פולקסווגן, שייצרה משך שנים ארוכות מכוניות שתאמו שכבות־גיל מבוגרות בציבור ופתחה במיתקפת מחוץ גם על כיסיהם של הלקוחות הצעירים שעה שהוציאה לשוק את השירוקו, הגולף ג'י.טי.איי. פולו ג'י.טי.40. ופולו קופה. הוציאה באחרונה דגם „צעיר" נוסף של הפולו, והפעם מכונית השווה גם לכיסיהם של הצעירים העשירים פחות. המכונית החדשה־ישנה היא הפולו פוקס שאינה אלא מכונית פולו רגילה בעלת חבילת אבזורים מיוחדת.

המכונית תיוצר על־ידי פולקסווגן בשני צבעים בלבד, אדום טורנדו ואפור ענן. צלחות הגלגלים מלאות בדומה לצלחות דגמי האודי וכצבע גוף המכונית. לאורך המכונית הורכבו שני פסי „פוקס" הנושאים את שם הדגם ועל גג המכונית שני פסי אורך המשמשים כגגון קבוע. בדי הריפוד במכונית יוחדו אף הם לפולו פוקס וכן הותקן כיסוי בד על תא המטען של המכונית, המסתיר את תכולתו בדומה לדגמי הספורט הצעירים של לנצ'יה.

אור יסעור

6 באוניה אחת

חברת ספנות נורווגית גיבשה הצעה, לפיה יופעלו אוניות חדישות בצוות של שישה איש בלבד ועל־ידי כך תחסך לבעלים הוצאה של כ־400 אלף דולר בשנה.

לדברי מנהלי החברה, עשויה הצעה זו להציל את הענף בעקבות השפל הפוקד אותו כבר שנים רבות.

ההצעה שהוגשה מתייחסת רק לאוניות חדישות בעלות טכנולוגיה גבוהה ואלקטרוניקה מתקדמת. על־פי ההצעה, ניתן להסתפק בקצין משמרת אחד בלבד כאוניה, וניתן להשאיר את חדר המכונות ללא פיקוח, בתנאי שהוא בעל מערכת התראה מתאימה. על־פי ההצעה גם לא יבוצעו כל פעולות אחזקה במהלך ההפלגה, ורק אדם אחד יוכל לדאוג לכל פעולות העגינה של האוניה. מספר בעלי אוניות נורווגיות מהסוג שעליו מדובר, כבר הודיעו כי הם מוכנים לערוך הפלגות ניסוי.

אור יסעור

מירוץ המכוניות השני יתקיים ביום שישי

מירוץ מכוניות הראלי־קרוס השני יתקיים ביום שישי הקרוב, בבאר־שבע.

המירוץ השני בבירת הנגב מתקיים לאחר שבעונה אשתקד נתגלעו מחלוקות רבות בין חובבי המירוצים והמועדון הבאר־שבעי לבין אנשי המועדון המוטורי. כזכור, אירחה באר־שבע את מירוץ המכוניות הראשון אשתקד.

לצורך עריכת מירוצי מכוניות גם בבאר־שבע הקצתה העירייה שטח אדמה מתאים ואף דאגה להקמתו של מסלול משופר. ביום שישי הקרוב יתקיים המירוץ השני במסגרת אליפות ישראל והראשון לעונה זו על מסלול באר־שבע.

אור יסעור

היה מנוע

איך להצמיד ולהפריד

[illegible]

2 נגריות נשרפו ביפו

שתי נגריות נשרפו ברחוב אברבנאל ביפו בעקבות פריצה והצתה.

אתמול ב־05.40 בבוקר התפרצו אלמונים לנגריה ברחוב אברבנאל 10 ביפו וגנבו מתוכה כלי עבודה שונים. לפני שעזבו את המקום עם כלי העבודה הגנובים הציתו את הנגרייה. האש פשטה בנגריה סמוכה ושרפה גם אותה.

מכבי האש שהוזעקו למקום השתלטו על האש וחוקר מכבי האש קבע שמדובר בהצתה. ערך הנזק עדיין לא ידוע. הנגריה הראשונה שנפרצה ונשרפה לא היתה מבוטחת. המשטרה פתחה בחקירה אולם עד כה לא נעצר איש. (עתים)

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי אונו
הודעה
בדבר הפקדת שינוי תכנית/מפורטת
נתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ת"א ובמשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה אונו הופקד, ביחד עם התשריט המצורף אליו שינוי תכנית מס' תמ"מ/209 שינוי לתכנית מפורטת מס' תמ"מ/114 ותרש"צ 3/43/8.
השטחים הכלולים בשינוי התכנית ומקומם: גוש 6497 חלקות: 260, 261, 262, 267. המקום: קרית אונו, רח' ינוש קורצ'ק.
עיקרי מטרת התכנית: שינוי חלוקת המגרשים לפי החלוקה אשר בוצעה בפועל. שינוי תנאי הבניה בחלקה 260 תוך כדי הקטנת מספר יחידות הדיור מ־48 יח' ל־40 יח'.
כל המעוניין ראשי לעיין בשינוי התכנית ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע ע"י שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק רשאי תוך חדשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות במשרדי הוועדה המקומית האמורה. התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תדון, אלא אם כן הוגשה בכתב בפרוט הנמקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
מרדכי כהנא, יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי כפר־סבא
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז אישרה, באישור שר הפנים, שינוי תכנית מתאר מקומית הנקרא, שינוי תכנית מתאר מקומית מס' כס/1/1/גג/.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: כל איזור מגורים ג' ואיזור מסחרי עם מגורים על פי תכנית המתאר כס/1/1.
עיקרי הוראות שינוי התכנית: קביעת הוראות בדבר בנייה ועיצוב הגגות באיזור מגורים ג' ואיזור מסחרי עם מגורים.
הודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3265 תשמ"ד עמוד 657 ובעתון בוקר "על המשמר" מתאריך 25/23.10.85 ובעתון ערב "מעריב" מתאריך 21.10.85 ובעתון בוקר "הצופה" מתאריך 21.10.85.
שינוי התכנית האמור בצורה בה אישרה הועדה המחוזית ביחד עם התשריט המצורף אליו הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
ד. שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה – מחוז המרכז

ועדת המשנה לתכנון ובניה
מרחב תכנון מקומי
ר א ש ו ן ־ ל צ י ו ן
הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
ניתנת בזאת הודעה כי הוגשה לועדת המשנה לתכנון ובניה ראשל"צ, בקשה למתן הקלות על חלקה 88־89 גוש 6097 רחוב בנין גרי גירון. לפי תכנית מתאר/תכנית מפורטת, נמצאת החלקה הנ"ל באזור תעשיה ומותר לבנות עליה מבנה תעשיה.
בקשת בעלי החלקה: שימוש חורג ל־5 שנים למסעדת פועלים כבנין תעשיה.
לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לועדה תוך מועד של 14 יום, החל מיום פרסום הודעה זו. באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישור.
מ. ניצן, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה ראשון־לציון

עירית הרצליה
חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה
הודעה לפי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל, כי לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה הוגשה על ידי: סווה אחרים כתובת: רחוב ה. הילך 64 הרצליה בקשה המתייחסת לקרקע שבמקום: הרצליה רחוב לח"י מספר 26 גוש 6668 חלקה 1169 ומהותה הקלה לגבי המותר באיזור בו מבוקשת ההקלה האמורה, דהיינו: העברת אחוזים מקומה לקומה ללא תוספת אחוזי בניה סה"כ.
כל המעוניין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרדי הוועדה המקומית ברחוב סוקולוב 10 הרצליה בימים ובשעות שהמשרד האמור פתוח לקהל. וכל הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה הנ"ל יוכל להגיש התנגדות מנומקת למשרדי הוועדה המקומית האמורה בכתובת הנ"ל תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.
אלי לנדאו, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
גבעתיים
הודעה על פי סעיף 149 ו־151
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
גוש 6141 חלקה/ות 125 רח' ההגנה 8 גבעתיים. תיק בניה מס' 177.
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה בקשה להקמת בית מגורים בן 3 קומות מעל קומת עמודים מפולשת עם הקלה של 6% באחוזי בניה ועוד הקלה [illegible] 1.00 מ' לצורך [illegible] המגורים.
לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לועדה תוך המועד של 15 יום החל מיום הפרסום של ההודעה זו. באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישורה של הועדה.
יצחק ירון, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה גבעתיים
תאריך: מאי 1986

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
העיר חיפה
הודעה על־פי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי: מר הרשטיין לאשר בניה ברחוב סינלנד מספר 31 חלקה 42 בגוש 12257 שכונת הוריברכל. הבקשה ברוכה בעורף עוטה בניה של כ־5 מ"ר מעל למותר.
אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפיקוח על הבניה, בבנין העיריה, רחוב [illegible] 3, חיפה, בימים: א', ג', ה' בין השעות: 08.00—11.30.
המעונין להגיש התנגדות לבקשה, יוציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום זה.
איתמר ינוביץ, מהנדס העיר

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
גבעתיים
הודעה עפ"י סעיף 149 ו־151
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
גוש 6167 חלקה/ות 180 רח' [illegible] 44 גבעתיים. תיק בניה מס' 2687.
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה בקשה להקמת בית מגורים בן 3 קומות מעל קומת עמודים מפולשת עם הקלה של 5% עבור מעלית.
לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לועדה תוך המועד של 15 יום החל מיום הפרסום של הודעה זו. באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישורה של הועדה.
יצחק ירון, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה גבעתיים
תאריך: מאי 1986

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
תיק בנין 462־016
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה [illegible] חלקה 6111.
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות [illegible] רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו [illegible] תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו [illegible].
י. בסטי, סגן ראש העירייה
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה – תל־אביב – יפו

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה של
נהריה
הודעה על פי סעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה
ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבנייה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה, למתן הקלה בקוי בנין דהיינו תוספת מגורים למבנה הקיים בקו בנין מזרחי של 4.5 מ' במקום 5.0 מ' המותרים שעל החלקה: 60 בגוש 18169 רחוב המייסדים 23 נהריה.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הוועדה המקומית, בעירית נהריה. לכל מי שיש התנגדות, יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.
ח. לבב, יו"ר הועדה (משנה) המקומית לתכנון ולבנייה נהריה

טלוויזיה

08.15 ארץ מולדת — מזרח ומים למולדת 08.40 אנגלית ו' 09.00 מדעי הטבע — כוני שועלת המדבר 09.20 אנגלית ז' 10.10 מדעי הטבע ה"ר — שימור מזון 10.30 הגיל הרך — פרפר נחמד — נייר 11.00 חשבון ו' — קפטין האף וקפטין גרף 11.15 Hello Its' part of life 11.30 Israel 11 קשת וענן — סוד המזורות 12.00 אנגלית ח' 12.25 אנגלית י' 13.00 מדעי הטבע (וחטיבה עליונה) — שפה חיה 14.00 נלסון — על חייו ופועלו של הלורד הראשון נלסון. הקרבות בהם השתתף ומותו בקרב. 16.00 האוניברסיטה הפתוחה: מבוא למדעי החיים — מיזוזים עידן המהפכות — ג'וסיה וודג'וד והקדרות ג'ילאי הגן — הצטרפות למשחק 16.00 כלי סודות — שורוק 2 — מה קורה במסערה בשאושיק שומר על הכדור 16.20 מיצוחים — שעשועון טלוויזיה נושא פרסים תגובה על המתמודדים. 16.45 כלכלון — קדמה טכנולוגית 17.00 ערב חדש — מנחה גדעון רייכר. 17.30 שמיניות באוויר — תכנית שבועית בשידור ישיר. מנחים: דליק ווליניץ וטוליף 18.30 קיצור החדשות (ערבית) 18.32 בחרנו לך" (ערבית) מבחר שירים וריקודים ערבית 19.00 חקלאות היום" 1) סרט בנושא "תרבית רקמה" — ריבוי צמחים בדרך מדעית, שהיא הדרך היחידה לקבל שתיל משובח מבחינה גנטית, חסר וירוסים או מחלות. כתבתו של נחמד בן ישי. 2) דיון באולפן בנושא: הנדסה גנטית מהיז מה תרומתה לחקלאות היום ומהן האפשרויות הגלומות לעתיד. 3) פינת החדשות — לחקלאי מן השדה. (ערבית) 19.30 חדשות (ערבית) 20.00 כותרות מבט 20.02 "בין הכיסאות" — מגזין דו־שבועי בעינייני משפחה וחברה. מנחה: עמוס ארבל 20.30 "תצפית" — מגזין לענייני מדע, טבע ורפואה. הפעם מספר חידושים בטיפול בשיניים: על השתלות שיניים, על העששת והדרכים להימנע ממנה, על הפלואור בהגנה על השיניים ועוד. מנחים: פרופ' יורם לס ויעל דן 21.00 מבט לחדשות 21.30 "מוקד" 22.05 "מחר תורח השמש" — סרט קולנוע 23.45 פסוקו של יום ו[illegible].

רדיו

קול המוסיקה

06.02 "צלילי בוקר" 07.07 "בוקר טוב". 09.30 "קונצרט בוקר". 11.57 "מגישים שיר" 12.05 "דפי פסנתר". 13.00 "לבקשתכם" של אמצע השבוע — באך: קנטטה מס. 208 ("הציידי") — הומל: קונצ'רטו כפול בסול מג'ור, לפסנתר, כנור ותזמורת — מוצרט: "אווה ורום", ק. 618 — הנומיש: שמונה לכלי נשיפה צ'לו וקונטרבס 15.00 "מילון מוסיקלי" 16.05 "בין חברים" 16.00 "אמנים באולפן" — דליה ואורית עוזיאל — פסנתר בארבע ידיים — באך: סונטה בדו מג'ור — [illegible]: מחולות סטריים — רחמנינוף: 6 קטעים 17.00 "מוסיקה כאן ועכשיו" 1. — רב כרמל: סנטה הרזון 2. יצירות מרוסטרום המלחינים הבינלאומי 18.00 "מאולמי הקונצרטים בעולם" המקהלה הקאמרית השבדית — אנדרס אהרוואל מילנק: ערב משלג — בריטן: קודש וחול — ווהן וויליאמס: 3 שירי שקספיר — [illegible]: הקתדרלה — מרטן: מיסה למקהלה כפולה — באך: [illegible] — רחמנינוב: [illegible] מתוך "ערבית רוסית" 19.30 "רומנטנור" לנוער המתבגר 20.05 יוזף היידן — לידתה של סונטה 20.57 "מגישים שיר" 21.00 "אופרה של יום רביעי" — פנדרצקי: השדים של לודאן 22.55 "מילון מוסיקלי" 23.00 "צלילי ליל" — [illegible] — שוסטקוביץ': סוויטה ל־2 פסנתרים. [illegible] — "זכרון" — [illegible].

רשת א'

07.30 "היו שירים" — פזמונים ישנים ואהובים 08.05 "חוגה" — עם בני הגיל 09.05 "העיר לא תם" — שירים עבריים 09.30 "מפגש" — מגזין לבעיות משפחה וחברה בשידור חי 10.30 "רדיו קל" — תכנית יומית בעברית קלה 11.10 השידור היומי לבתי"ס "אלה תולדות" — סדרת תכניות בנושאים יהודיים והעם: "חנוך לדמוקרטיה" — "זכויות הציבור לדעת והזכות לפרטיות" — מאת דני אלדור 11.30 "העבלה ודעת לכל" — "השתקפות השאלה העברית בספרות העברית" — שיחה עם אהוד [illegible] 12.05 "מהאור המזרח" — מבחר שירים מזרחיים — 14.06 "לכת ולבן ולכל המתעניין" — תכניות לילדים "מי ישוף" — בעריכת דליה סינן מגישה: מיכל גדית 14.30 "אור ואלכסנדרה" — סיפור בהמשכים מאת יצחק נוי ובביצועו 15.00 "גדיה" — סטורה של נערה ערבייה — מאת גלילה הורקוב. קוראת: [illegible] 15.30 "בנבני" — מאת פליקס סלטן. תרגום: ג. אברם — פרק שלישי 15.00 "החלופון" — תוכחים באולפן משיבים לשאלות המאזינים 15.55 "מאוצר הספרים" — סקירה על ספר חדש 16.05 "מערוץ שעון החול" — מעולמו של האדם המבוגר 17.10 רגע של עברית 17.12 "מגישים שיר" 17.20 האוניברסיטה הפתוחה" "לידתה של סונטה" — בהגשתו של פרופ' אריה ודיי — והעם: סונטה של [illegible] 18.05 "מנחת ערב" — מסדר יומי להווי ולתי ומסורת 18.50 פרקי היום בתנ"ך 19.05 סיכום ההלכה היומית 22.05 "הכי מאומץ כוכב" — תכנית הקריות רדיופוניות בעיונה של [illegible].

רשת ב'

06.57 רגע של עברית 07.00 "הבוקר הזה" — עורכים: יורם אבני ושלום קיטל 08.05 [illegible] 09.05 [illegible].

"ביקור בית" — עם רבקה מיכאלי 10.10 "כל צבעי הקשת" — מגזין יומי 12.10 "גל פתוח" — חדשות ומזמנים 13.00 "בחצי היום" — חדשות ומזמונים 14.06 "יש עניין" — עם גבי גזית 15.10 "רגעי קסם" 16.05 "שירים ושעורים" 17.10 "יומן כלכלה" — עורך: גדעון וליננר 17.30 "על מספרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה עורך: יצחק טישלר 18.06 "זרקור" — עורך ומנחה: יצחק גולן 18.45 היום בספורט 19.00 "היום הזה" — עורכים: גלעד שר ומרדכי חיימוביץ 19.35 מוסף לענייני צבא וכטחון 20.05 "מבט לפולקלור" — והפעם "קונצרט מוסיקה חסידית" — 21.05 "שיר לדרך" 22.05 "עוד לא רקדתי די" — ריקורדעים 23.05 "חמישה בעקבות אחר" — עורך ומנחה: שמואל שי 00.10 "הוי ארצי מולדתי" — שירים עבריים.

גל"צ

05.55 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 06.05 אוניברסיטה משודרת: משמעות הצורה בצמחים יחסות הורמונליות בין אברי הצמח. מרצה: פרופ' צבי זקס 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית עם מיכה פרידמן, יצחק ברנר, אילנה דיין ויעל דן. 09.05 "אילה בוקר" עם אלי ישראלי 10.05 "הפסקת 10" 11.05 נכון לעכשיו — עם רפי רשף 13.05 "קשר רדיו" — עם אברי גלעד 14.05 "רו רה יומי" — עם רובי לנץ ורני קרפל 15.05 "מגישה יומית" — עם אורלי יניב 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שעה של שירים עבריים 17.00 יומן גלי־צה"ל 18.05 "יער משורר" — מגאזין לענייני צבא וביטחון. עורכים ומגישים: יצחק טוניק ויוסי עבאדי 18.55 הודעות לחיילים 19.05 "מה יש" עם ארז טל. 20.05 "לא רק פופ" — עורך ומגיש: שרון טולדאנו 21.00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת: משמעות הצורה בצמחים 22.05 על הדבש ועל הכיפאק — שירים שהחברה אוהבים 23.05 "לילה לילה" — עם יואב קוטנר 23.55 "שיחת חצות" — עם המשוררת מאיה בז'ארנו 00.05 פסטיבל ישראל 86 — קולות וביקורות. מגיש: מיכאל הגדולוקץ 00.15 ציפורי לילה קלאסיות — עם חנוך רון 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה עם לאה עוז 00.05 צלילי בוקר.

רשת ג'

06.11 "בחזרה לאושר" — להיטים ותיקים 07.07 "שיר בבוקר בבוקר" — שירים ופזמונים ישראליים 09.05 "מה, כבר תשע?" — עם אבי אתגר 10.05 "דברים טובים" — עם שמירה אימבר 11.05 "רק מוסיקה" 12.05 "שעה תמימה" — עם מלאכי חזקיה 13.05 "רק בימי חול" — עם מנחם פרי 14.06 "לי ולך — שיר וברכה" 15.05 "חדיש, חדיש ומחודש" — עם שוש עטרי 16.05 "מוסיקה לעניין" 17.05 "הצגה יומית" 18.06 "היה היו" — מצעד להיטים ישנים 20.05 "עם כל הנשמה" — עם משה מורד 22.05 "משלנו" — שירים עבריים 23.05 "הלילה הוא שירים".

קולנוע

תל־אביב 9.30, 7.15, 4.30

אסתר: נאויה
אורלי: מורשת הלקרופט
בית לסין: סנגראבנו 23.15
בן־יהודה: נפגש בסיבוב
גת: שגעון של לילה
גורדון: סיפור אמיתי
דקל: בעקבות אוצר הנילוס
דרייב אין: ניפגש בסיבוב 9.45, 7.45
אשה לכל גבר 12
הוד: רמו
מוזיאון תל־אביב: חיוך הנוי
לימור חדש: 9 שבועות של שכרון חושים 9.30, 7.00
פאר: יחסים אסורים 9.30, 7, 4.15
סינמה 1: השוטר מבוורלי הילס
סינמה 2: בחור כי
פאריס: מסע עסקים של אבא 9.30, 7.15, 2, 11
רב־חן:
חן 1: סילוואדור 9.45, 7.20, 5
חן 2: פעמיים במשך החיים 9.40, 7.25, 5.00
חן 3: מרגלים שכאלה 9.40, 7, 5
חן 4: נאטי גאן 9.40, 7.20
חן 5: תרגיל לרופאים מתחילים 9.40, 7.30, 5.00
שחף: זכרונות מאפריקה 9.15, 5.45
תל־אביב: שודדי השחקים
תכלת: שורת המקהלה 9.30, 7.15, 5
צוותא: חייל הלילה 8.00

רמת־גן
אואזיס: גברתי המאמן 9.30, 7.15, 5
לילי: 9 שבועות של שכרון חושים 9.30, 7.15
ארמון: נשר הברזל 9.30, 7, 5
רב־גן:
גן 1: תרגיל לרופאים מתחילים 9.40, 7.30, 5
גן 2: מסע עסקים של אבא 9.30, 6.50, 4.15
גן 3: פעמיים במשך החיים 9.40, 7.30, 5
גן 4: להב משונן 9.45, 7

ירושלים
אדיסון: תשעה וחצי שבועות של שכרון חושים 9, 7, 4.30
אורנע: מרגלים שכאלה 9.30, 7.30, 4.30
בית אגרון: אני 16.00; ממאו ועד מוצרט 18.15; מנהטן 20.00; חווה השרטט 22.00; מנהטן 24.00
בנייני האומה: אלגי 9.30, 7.30, 4.30
כפיר: זכרונות מאפריקה 9, 5.45
הבירה: רנו 9.30, 7.30, 4.30
מיטשל: חלומות ניתוקים 9.30, 7.15
סמדר: לרקוד עם זר 9.30, 7.30, 4.30
אורגיל: שורת המקהלה 9, 7, 4.30

חיפה
ארמון: נשר הברזל 9, 6.45, 4.30
אורה: זכרונות מאפריקה 9, 6
חן: מרגלים שכאלה
עצמון: נפגש בסיבוב
פאר: חלומות מתוקים
קרן אור המחזור: מסע העסקים של אבא
רון: השוטר מבוורלי הילס
אמפי: זאב אמריקאי בלונדון
אורלי: גבירתי המאמן

נתניה
שרון: שושנת קהיר הסגולה
סטודיו: הכבוד של פריצי

חולון
סביון: זכרונות מאפריקה
מגדל: פעמיים במשך החיים
ארמון: נשר הברזל

בת־ים
עצמאות: פירמידת הפחד

הרצליה
היכל: פירמידת הפחד
מלון מגדל דניאל: לילות לבנים

באר־שבע
חן: זכרונות מאפריקה

חדרה
חוף חדרה: שורת המקהלה

עכו
אוריינטל: נפגש בסיבוב

תיאטרון

תיאטרון ישראל
הערב, יום ד', 28.5
תיאטרון הבימה: יומן חוף ברייטון: 20.30
הדוד ונית: 20.30
התיאטרון הקאמרי: סופה של אירופה: 9.7
בת ירושלים
קידוש: בצוותא ב־20.30
קסטנר — בתיאטרון נצרת

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ד' 28.5 בשעה 20.30
"קידוש"
ב־22.45
חוגלי בדיל על חוף ירושלים

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בתיים
מזור — חביבה רייק 20.
חולון
אהרון — הופיין 52.
ירושלים
ביקור חולים — שטראוס 5.
נתניה
חרסה — הרצל 24.
פתח־תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר.
רמת־גן
רמת־יצחק — ירושלים 96.
תל־אביב
לב העיר — אחד העם 69.
קופ"ח כללית — אמסטרדם 7.
חיפה
ק. אליעזר — ככר מאירהוף 6.
רחובות
כללית — בני משה.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית, ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
● ביקור חולים – ילדים.
● הדסה ע"כ – פנימית, נשים, כירורגית, עיניים, א.א.ג.
● הדסה ה"צ – אורטופדית.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'־ה' ב־20.00—08.00. בימי ו': 08.00—15.00. טלפונים: 03־453300, 03־433500.

יד ביד – אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה ת"א – 226027 (24 שעות)
חיפה – 04־329488 (11.00–20.00)
נהריה – 04־920014 (11.00–20.00)
קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו־ה' – טל. 222782.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל. בתל־אביב – בימים א'—ה' בין השעות 21.00—23.00. בלילות שבת [illegible] 18.00—24.00. [illegible] 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' [illegible]. בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה ג', טל' [illegible]. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—9.00, אחרי חצות [illegible] טלפוני כלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 [illegible] טל': 03־285822, 294869.

מרכז סיוע לנפגעות אונס
לרעננה והאיזור השרון, טל' [illegible] א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02־227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03־261111
ער"ן חיפה — טל' 04־672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111
ער"ן נתניה — טל' 053־33316

סילוק מיטורים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101 [illegible] טל' 057־74767.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה – טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100. אילת – 244; חדרה – 22444.

רכבות

מירושלים לתל־אביב, דרום: בימים א'־ה' בימי ו' וערבי חג: 7.30.
לבני־ברק ולחיפה: בימים א'־ה': 16.00. בימי ו' וערבי חג: 11.30.
מתל־אביב לירושלים: מת"א דרום בימים א'־ה': 16.00.

אוטובוסים

מבני ברק 8.18
לחיפה: בימים א'־ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00.
לנתניה: בימים א'—ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 16.00.

מחיפה, בת־גלים:
לירושלים: א'—ה': 7.00 [illegible]
לתל־אביב: א'—ה': [illegible]
מנהריה לחיפה ולתל־אביב: [illegible]
לירושלים: 5.35

אורי את אלי – צוות לעניין

שני כוכביה הגדולים של בית"ר ירושלים – אורי מלמיליאן ואלי אוחנה – כבשו את שני שערי הנצחון לרשת שמשון תל־אביב בגמר גביע טיפוסי – 1:2 ● ארביב השמשוני כפה הארכה ואורי מלמיליאן קבע: הגביע ישאר עוד עונה בירושלים ● אלפי אוהדים חזרו בשיירה ארוכה מרמת־גן לירושלים

כל הגביעים

1928 – הפועל תל־אביב
1929 – מכבי תל־אביב
1930 – מכבי תל־אביב
1932 – המשטרה הבריטית
1933 – מכבי תל־אביב
1934 – הפועל תל־אביב
1935 – מכבי פתח־תקוה
1937 – הפועל תל־אביב
1938 – הפועל תל־אביב
1939 – הפועל תל־אביב
1940 – בית"ר תל־אביב
1941 – מכבי תל־אביב
1942 – בית"ר תל־אביב
1946 – מכבי תל־אביב
1947 – מכבי תל־אביב
1952 – מכבי פתח־תקוה
1954 – מכבי תל־אביב
1955 – מכבי תל־אביב
1957 – הפועל פתח־תקוה
1958 – מכבי תל־אביב
1959 – מכבי תל־אביב
1961 – הפועל תל־אביב
1962 – מכבי חיפה
1963 – הפועל חיפה
1964 – מכבי תל־אביב
1965 – מכבי תל־אביב
1966 – הפועל חיפה
1967 – מכבי תל־אביב
1968 – בני יהודה תל־אביב
1969 – הכח מכבי רמת־גן
1970 – מכבי תל־אביב
1971 – הכח מכבי רמת־גן
1972 – הפועל תל־אביב
1973 – הפועל ירושלים
1974 – הפועל חיפה
1975 – הפועל כפר־סבא
1976 – בית"ר ירושלים
1977 – מכבי תל־אביב
1978 – מכבי נתניה
1979 – בית"ר ירושלים
1980 – הפועל כפר־סבא
1981 – בני יהודה תל־אביב
1982 – הפועל יהוד
1983 – הפועל תל־אביב
1984 – הפועל לוד
1985 – בית"ר ירושלים
1986 – בית"ר ירושלים

מאת אורי שטינבך

אחרי עשרים שנה נרשמה אתמול היסטוריה. בית"ר ירושלים היתה לקבוצה הראשונה שזכתה בפעם השניה ברציפות בגביע המדינה. בית"ר ירושלים הצליחה להדליק את אוהדיה הקנאים כשלאחר הארכה גברה על שמשון בתוצאה 1:2.

לא היה זה משחק כדורגל גדול, לא אצל שמשון, גם לא אצל מחזיקת הגביע בית"ר ירושלים. היה זה גמר גביע טיפוסי, פושר ברוב שלביו כשכל קבוצה ניסתה במערך הזהיר שלה לכבוש שער אחד שיספיק לה לזכות בגביע.

בית"ר היתה מוצלחת יותר משמשון, בעיקר בדקות ההארכה. אז החלה בית"ר ללחוץ על שערו של פרדי לסנר השמשוני והשער לא איחר לבוא. אחרי בעיטת תותח של משה בן־הרוש ושתי החמצות של סמי מלכה כשכדור אחד שלו נרבק לקורות שער שמשון בא הרגע המתוק מכל, מבחינת בית"ר ירושלים.

יעקב שוורץ (דקה 104) שלח כדור מצויין לאורי מלמיליאן לרחבה. אורי כהן וחדר לרשת (1:2). אורי ידע את הדרך הנכונה. הוא רץ לעבר יציע אוהדי קבוצתו שלפתע נעורו לחיים חדשים.

אז כבר נגמר האוויר לשמשון וכל הנסיונות לאזן היו נסיונות סרק. כששרק השופט יאיר טילינגר לסיום היה זה חנן אזולאי שהניף את הגביע לאחר שקיבלו מידי נשיא המדינה, מר חיים הרצוג.

בפתיחה הושם הדגש על המיגננה. שליטה במרכז השדה ונסיונות תקיפה מאופקים מצד שתי הקבוצות.

שמשון ניסתה להצר את צעדיהם של חלוצי החוד הירושלמים גולדר ואוחנה שנשמרו על ידי אפרים שמעונוב ואבינועם עובדיה. השניים עשו עבודה טובה עד הבקעת השער הראשון (62) ע"י אוחנה.

בין קורות שמשון ניצב שוער חלש והססן — פרדי לסנר — שוודאי לא נסך בטחון על שחקניו.

הקישור השמשוני עשה עבודה טובה וניתן לציין בו את יום־טוב שוקרון ששמר על שלמה שירוי. יחד עם החלוצים הוותיקים ויקי פרץ וגדעון דמתי שירדו לסייע לחוליית הקישור ניסו השמשונים להפתיע בהתקפות מתפרצות את הגנת בית"ר. זה הצליח רק פעם אחת והספיק לסחוט הארכה. לא ליותר.

בית"ר התגלתה כעדיפה יותר בסיום, אך עד לדקות ההארכה היא שיחקה בהילוך ראשון. אוחנה וגולדר אכן נבלעו על ידי השמירה ההדוקה עליהם. אורי מלמיליאן לא הציג את רמתו הטובה וכך עד שילוכו של סמי מלכה חזינו גם אצל הבית"רים במשחק מאופק. רק שלמה שירוי ניסה לדהור בפריצות סוחפות אך גם הוא נשמר היטב.

נקודה אחת אליה כדאי להתייחס היא השיפוט. בדרך כלל היה יאיר טילינגר טוב אך נדמה כי לאחר ארועי השבת שעברה לא ניסו הקוונים לקחת אחריות וסימנו כמה פעמים מיותרות לנבדל.

אחרי ההפסקה באה ההתעוררות. בית"ר כבשה ראשונה.

מלמיליאן (דקה 62) מסר כדור מצויין לאגף שמאל לסמי מלכה. זה היטעה את אבינועם עובדיה ומטווח של כ־15 מטרים בעט בעיטת יעף לשער שמשון. פרדי לסנר הצליח רק להדוף ועל המציאה קפץ אלי אוחנה שקבע מקרוב 0:1.

רימוני העשן הצהובים נזרקו למגרש ואוהדי בית"ר ירושלים כבר חגגו ביציעים כאילו זכו בגביע. התשובה של שמשון באה 10 דקות לפני השריקה לסיום.

ויקי פרץ מסר כדור מצויין לאפרים ארביב והותירו בתוך רחבת בית"ר מול יוסי מזרחי. ארביב לא התבלבל וקבע שוויון 1:1.

שתי הקבוצות עוד החמיצו עד לסיום 90 הדקות לפני שעלו ל־30 דקות ההארכה.

בית"ר ירושלים – שמשון ת"א 1:2 (1:1, 0:0)
● שערים לירושלים: אלי אוחנה (62) ואורי מלמיליאן (104).
● השער לשמשון: אפרים ארביב (80).
האיצטדיון הלאומי ברמת־גן, 15 אלף צופים. שופט: יאיר טילינגר. קוונים: יוסף ריאמנט ויעקב בן־חמו.

בית"ר ירושלים		שמשון ת"א	
י. מזרחי	5	לסנר	4
שירוי	6	א. עובדיה	6
ח. אזולאי	5	אלי כהן	5
אשש	5	שמעונוב	6
ד. אזולאי	5	י. הלל	5
קדוש	4	א. מלכה	5
בן־הרוש	5	הלוי	4
שוורץ	5	ארביב	5
מלמיליאן	6	שוקרון	6
גולדר	5	פרץ	5
אוחנה	6	דמתי	5
	57		56
ס. מלכה	6	מ. שלום	5
י. כהן	—	דהרי	—

אלי אוחנה (ראשון משמאל) מנצל את הדיפת השוער פרדי לסנר (מימין) וקובע מקרוב 0:1 לבית"ר ירושלים בגמר הגביע אתמול בו ניצחו הבית"רים 1:2. (צילם: אריה קנפר)

קפטן בית"ר ירושלים, חנן אזולאי, מניף את גביע המדינה, שניות לאחר שקיבלו מנשיא המדינה, חיים הרצוג (ראשון משמאל). (צילם: אריה קנפר)

אלפים חגגו בירושלים

אלפי ירושלמים חגגו אמש את נצחונה של קבוצת בית"ר ירושלים וזכייתה בגביע המדינה, זו השנה השניה ברציפות. השמחה התמקדה בשני מקומות מרכזיים: בכניסה לירושלים ובמרכז העיר באיזור כיכר ציון ורחוב יפו.

השמחה החלה מיד לאחר גמר המשחק, עת יצאו אוהדי הקבוצה שלא נסעו לרמת־גן והתייצבו לאורך הכביש לירושלים, על מנת לקבל את פני המנצחים. לקראת שעה 9 בערב התקהלו בכניסה לעיר ראשוני האוהדים מאיצטדיון רמת־גן, החלו להיווצר פקקי תנועה. מאות האוהדים יצאו ממכוניותיהם והחלו לרקוד ולצפור בצפירות מחרישות אוזניים, במרכז הכביש. הם נופפו בדגלי בית"ר ודגלי הלאום וקראו קריאות קצובות "יאלה בית"ר יאלה בית"ר". אותה שעה החלו גם אוהדים רבים לשמוח במרכז העיר (המשטרה), אשר נערכה לקראת אפשרות של נצחון בית"רי חסמה את התנועה ברחובה הראשי של ירושלים — רחוב יפו, מכיכר הדוידקה עד אחרי כיכר ציון והפנתה את כלי הרכב והאוטובוסים לנתיבים עוקפים.

עם זאת נוצרו פקקים ושיבושי תנועה חמורים במרכז העיר.

לא עוד רגע של מחלוקת

מאת ראובן חנניה

התאחדות לכדורגל תפנה להנהלת הועד המנהל של רשות השידור כדי שהסינה "רגע של מחלוקת" המשודרת במשחק השבת במוצאי־שבת לא תשודר עוד.

פניית ההתאחדות נובעת מהשיקול ששופטי הכדורגל יוצאים מקופחים מהמוקרן על המרקע, כך סוכם אתמול בישיבת מזכירות ההתאחדות לכדורגל שהתכנסה מיד בתום גמר גביע המדינה באיצטדיון רמת־גן.

לדעת ראשי ההתאחדות לכדורגל אין לשופט האביזרים בהם מצויידת הטלוויזיה כדי לבחון את החלטותיו תוך כדי משחק.

מזכירות ההתאחדות, שהתכנסה בעקבות האירועים שלאחר המשחק בין הפועל תל־אביב ומכבי חיפה גינתה את התנהגות ראשי מכבי חיפה ואוהדיה. באותה ישיבה אמר יו"ר ארגון השופטים, דני שפירא, כי הוא מתכוון לפרסם בתחילת השבוע הבא את עמדת איגוד השופטים על הצד השיפוטי של השופט צבי שריר.

דורון ממשיכה להפתיע

● טניס

מאת יצחק אשל

הישראלית חגית דורון הפתיעה אתמול כשניצחה בחצי גמר המאסטרים בתחרות הבינ־לאומית לנשים בטניס ע"ש ונסה סיליפס.

דורון גברה על המדורגת מספר 3 הדרום אפריקאית רו פרלט 2.0, 3:6.

היא תתמודד היום ב־2 ברמת־השרון עם המדורגת מספר 1, הדרום אפריקנית, לינדה ברנרד שגברה על מיכאלה פורורוכה משוודיה 6:7, 3:6.

שתי המנוצחות בחצי הגמר זכו ב־8 נקודות כל אחת בדירוג העולמי לנשים וכן בהמחאה ע"ס 350 דולר.

בתחרות חצי הגמר לזוגות ניצחו אילנה ברגר ושגית דורון את דליה קוריאט ויעל שביט 4:6, 3:6 והן תתמודדנה היום אחה"צ מול לינדה ברנרד ורו פולט שגברו על אימי ג'ונסון מנורווגיה ומיכאלה פורורוכה 3:6, 2:6.

מנסדורף ניצח ברולאן־גארוס

הטניסאי הישראלי, עמוס מנסדורף, ניצח אתמול את הצ'כי מאבל שלוזיל 1:8 בתחרויות הרולאן־גארוס הנערכות בצרפת.

מנסדורף ניצח במערכה הראשונה 5:7, נוצח בשניה 6:2 ושב לנצח 2:6, 4:6.

בעקבות הנצחון העפיל מנסדורף לסיבוב השני. קודם לכן הודח מהר משחקים הטניסאי הישראלי שחר פרקיס.

● כדורסל

הבוסטון גברה על יוסטון 110:112

נצחון ראשון בגמר משחקי הפליי־אוף של ליגת ה־אן. בי. איי. קצרה קבוצת הבוסטון סלטיקס בשבגבריה. בגארדן של בוסטון על היוסטון רוקטס בתוצאה 110:112.

המשחק שהיה שקול במחצית הראשונה, קיבל מיפנה עם תחילת הרבע השלישי של המשחק. אז יצרו שחקני בוסטון יתרון זעיר של חמש נקודות, ויתרון זה לא נמחק על ידי האורחים עד לסיום.

צבירת עבירות של צמד הענקים של יוסטון, רלף סמפסון ואקים אלאג'ואן היוותה את הסיבה להיחלשותם של האורחים שעד אז הצליחו לעשות צרות לירוקים של בוסטון.

יכולת קבוצתית טובה של כל שחקני הבוסטון הכריעה את הכף לטובתה.

הירבו לקלוע לבוסטון: פאריש 23 ובירד 21, ליוסטון: אלג'ואן 33.

מחר בלילה ייערך המשחק השני בסידרה, גם הוא בבוסטון.

סטיאווה לתואר

אלופת אירופה בכדורגל, קבוצת סטיאווה בוקרשט, זכתה לזכיה נוספת באליפות [illegible] בשלה 8 נקודות יתרון על ספורטול בוקרשט [illegible] בתום 28 מחזורים.

סטיאווה גברה על ויקטוריה בוקרשט 1:4. בעוד ספורטול הפסידה לראפיד בוקרשט 3:1 וקראיובה ניצחה את פטרולול פלויישטי 1:2.

ישראל לחצי הגמר באליפות העולם לנכים

גברה אתמול על נבחרת צרפת 0:3

● כדורעף

מאת אברהם תשובה

נבחרת הנכים של ישראל בכדורעף גברה אתמול על נבחרת צרפת בתוצאה 0:3 במסגרת תחרויות אליפות העולם שנערכות בבית הלוחם באפקה.

ישראל ניצחה 9:15, 12:15 ו־10:15. בעקבות נצחונות העפילה ישראל למשחק חצי הגמר שיערך הערב ב־8 נגד נבחרתה החזקה של מערב גרמניה שהיא אלופת העולם.

במשחק חצי הגמר השני שיערך ב־6 יתמודדו פולין ואנגליה.

בתחרויות נוספות שנערכו אתמול גברה אנגליה על ארה"ב 0:3, פולין ניצחה את צרפת 0:3 וגרמניה גברה על ארה"ב 0:3. התחרויות נערכות בחסות חברת החשמל.

גם ג. ינגייט זכו בתארים

טכס הענקת תארים ותעודות הוראה נערך אתמול במכללה לחינוך גופני במכון וינגייט.

במסגרת הטכס נערכו מופעים מרהיבים בהנעה על ידי תלמידי המכללה.

את ממשלת ישראל ייצג בטכס השר עזר וייצמן שהופיע במקום ראש הממשלה שמעון פרס שהשיב על הצעת אי־אמון בממשלתו בכנסת.

מנהג קבוע: טוטו אוטו בכל שבוע

במבצע הקיץ של המועצה להסדר ההימורים בספורט, שיחל בשבת, תוגרל בכל שבוע, בין המשתתפים בטוטו, מכונית "סיאט איביזה ג'י. אל 1200" (כולל מסים והיטלים).

זכות להשתתף בהגרלת הטוטו־אוטו תינתן לכל משתתף שימלא 10 טורים לפחות.

שם הזוכה בהגרלה יוודע בכל יום א' בשעה 10.00 בבוקר בתום הגרלה שתיערך במשרדי המועצה באמצעות מערכת ענ"א בלחיצה אקראית על מתג.

בטופס הטוטו השבוע מופיעים משחקי הליגות האוסטרליות ומשחק גביע העולם בין איטליה לבולגריה.

ניתן יהיה לקבל השבוע בכל תחנות הטוטו בארץ עלון ובו טבלאות מעודכנות של דירוג הקבוצות האוסטרליות ומידע על כל משחקי גביע העולם והאינטרטוטו.

14 פלשתינים מבוקשים ברומא כמעורבים בטרור

רומא. — שופט ברומא חתם אמש על צווים למעצרם של 14 פלשתינים, ובכללם מנהיג המחבלים אבו נידל — על כך נמסר מחוגי המשטרה ברומא.

האנשים שנגדם הוצאו הצווים נאשמים במעורבות בהתקפות באיטליה, לרבות הפיגוע בנמל התעופה של רומא אשתקד, אשר בו מצאו את מותם 17 בני אדם.

משטרת איטליה סבורה, כי סוריה סיפקה סיוע לטירוריסטים שערכו חמש התקפות ברומא בשנה שעברה. עם זאת אין בידי המשטרה הוכחות שיצביעו על כך, שדמשק הורתה ישירות על עריכת התקפות אלה — על כך מוסרת רשת סי.בי.אס.

הרשת מציינת, כי משטרת איטליה הכינה 14 פקודות מעצר בקשר עם ההתקפות, ביניהן הטבח שנערך בשדה התעופה של רומא ב־27 בדצמבר, שבו נהרגו 17 אנשים.

לדברי סי.בי.אס., ה־14 היו פלשתינים ומרביתם כבר כלואים בבתי סוהר איטלקיים בעקבות ההתקפות על שני משרדי חברות תעופה, בית קפה, השגרירות הירדנית ושדה התעופה. „עוד מציינת רשת הטלוויזיה, כי בין אלה שהאיטלקים עומדים להביא למשפט, אין סורים.

כמה מפקודות המעצר הוצאו נגד טירוריסטים השוהים מחוץ לגבולות איטליה, ביניהם אבו נידאל. (ע"ר)

ר"מ יוון, אנדראס פפנדראו, ונשיא סוריה, חאפז אסד, מחליפים תשורות בפתח ביקור אסד באתונה. (צילום: אי.פי.)

ריפאעי בא לאתונה בעת ביקור אסד

אתונה. — ראש ממשלת ירדן, זאיד א־ריפאעי הגיע אמש באורח מפתיע לאתונה, שם עורך נשיא סוריה, חאפז אסד ביקור רישמי.

לא נמסר דבר על מטרת בואו הפתאומי של ריפאעי.

דיפלומטים מערביים ברבת עמון אמרו קודם לכן, כי המלך חוסיין מנסה לארגן פגישת התפייסות בין נשיאי עירק וסוריה, כדי לסלול את הדרך לכינוסה של ועידת פיסגה ערבית. (ע"ר)

אברהם סופר מביא תשובות ממצרים וידלג לשם בחזרה

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

היועץ המשפטי של מחלקת המדינה האמריקנית אברהם סופר עמד להגיע אמש לישראל, לאחר שקיבל את תשובות המצרים להצעות הפשרה שהעלה בעניין ניסוח השאלה לבוררים בשאלת טאבה.

מלכתחילה הודיע סופר, כי ישוב לישראל במידה שיקבל במצרים תשובות המאפשרות המשך הדיונים.

מכאן עולה, כי הצעות הפשרה של סופר לא נשללו מכל וכל על־ידי מצרים.

השופט סופר נשלח לאזור על־ידי מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ כדי לנסות לקרב בין עמדות מצרים וישראל. לסופר יש מנדט נרחב להציע הצעות ולהשאר באזור, כולל ביצוע דילוגים בקו קהיר־ירושלים, עד להשגת הסכמה על שטר הבוררות.

אם מאמציו של סופר יוכתרו בהצלחה, יבוא שולץ לביקור באזור.

שר החוץ המצרי אמר בהקשר זה לעתונאים בתום השיחות: ישנם נושאים מסויימים הדורשים עדיין בדיקה. סופר הבטיח להעביר את השקפותינו לידי ישראל". הוא ציין, כי סופר עומד לשוב לקאהיר, לאחר שיסיים את התייעצויותיו בישראל.

אברהם סופר, מצידו, אמר לפני צאתו את מצרים, כי הדיונים שניהל עם שר החוץ המצרי היו „עדיינים". הוא סירב למסור פרטים נוספים על תוכן השיחות.

חשש בצרפת מהתקפות טרור על־ידי מסוקים

מאת ארנון יפה, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — שלטונות הבטחון הצרפתיים חוששים מהתקפות טרור במסוקים מן האוויר, אחרי הברחת האסיר המסוכן במסוק מגג כלא „סנטה" בפאריס.

הפושע, אשתו הטייסת ואיש שלישי, נעלמו ללא השארת עקבות: המסוק המרחף על גג בית הכלא ללא הפרעה חשף את חרדות האונים של אמצעי הבטחון באליזה ובארמונות ממשלתיים אחרים מפני נחיתת חוליית טרור במסוק בגנים שלהם.

רדיו „לוכסמבורג" תיאר את שמי פאריס כחשופים לכל התקפה מן האוויר. משערים, כי למחרת הבריחה, הוצבו כוחות צבא בגני האליזה ומאטיניון לסכל כל התקפה.

ישראל תציע באו"ם תוכנית פיתוח לאפריקה לחיסול הרעב

מאת חנה אישהורוביץ, כתבת „על המשמר" בניו־יורק

ניו־יורק. — עצרת האו"ם מתכנסת ביום שלישי למושב מיוחד בן 5 ימים הראשון מסוגו המיועד לדיון במצבה הכלכלי של אפריקה. היוזמה למושב היא של ארגון מדינות אפריקה.

האפריקניות מבקשות הגדלת התמיכה של מדינות המערב בהן בסכום של כ־9.5 מיליארד דולר חלקו במענקים וחלקו במחילה על חובות במשך 5 שנים.

במושב ישתתף נשיא סינגאל עבדו דיואוף, שהינו נשיא הארגון לאחדות אפריקה וכן 22 שרי חוץ וביניהם ג'ורג' שולץ שר החוץ האמריקני.

המושב מיועד למצוא פתרונות ארוכי־טווח לבעיות הכלכליות שאפריקה מתחבטת בהן. התמיכה הנוכחית באפריקה מסתכמת בכ־7 מיליארד דולר בשנה. הבקשה לתוספת של למעלה מ־2 מיליארד דולר לשנה, היא לדעת משקיפים בלתי מציאותית.

ישראל משגרת למושב משלחת בראשות מנכ"ל החוץ דוד קמחי ועמו מומחים לחקלאות מדברית מאוניברסיטת בן גוריון ומומחה מאוניברסיטת אריזונה שסייע בפרוייקט מדברי ישראלי־מצרי־אמריקני. ביום רביעי יופיע דוד קמחי בפני העצרת ולאחר מכן יתקיים סימפוזיון. ישראל תציע למדינות אפריקה להשתמש במומחיותה בנושאי פיתוח, הטבת אדמות, השקייה, שיווק וקואופרציה.

מדינות אפריקה מעוניינות לנטרל את הדיון מבעיות פוליטיות לא רלוונטיות, אולם נראה כי כמו בכל עצרות האו"ם לא יהיה מנוס מדמגוגיה פוליטית גם בעצרת זאת. כבר בפגישה של הוועידה המכינה האשימו נציגי ברה"מ וקובה את המערב בכך שהוא כופה על מדינות אפריקה לנקוט במדיניות הרצויה לו, בתמורה לסיוע שהן מקבלות ממנו.

טלקס

● **„בעלות הברית שוקלות ניתוק ממזרח־גרמניה"**

ברלין המזרחית. — ארה"ב בריטניה וצרפת עלולות לנתק את היחסים הדיפלומטיים עם גרמניה המזרחית, אם זו תעמוד על כך שדיפלומטים יציגו את דרכוניהם בגבול לברלין המערבית — אמש מקורות של בעלות הברית.

אתמול החלו שלטונות גרמניה המזרחית לתבוע מהדיפלומטים להציג את דרכוניהם במקום את תעודות הדיפלומטיות שהוצגו עד כה. לדעת חוגים מערביים, צעד זה נועד לערער את מעמד העיר בברלין המערבית. (ע"ר, ע"פ)

● **חשש לטביעת 600 אנשים בבנגלה־דש**

דקה. — צוותי הצלה בבנגלה־דש, שהפעילו רשתות דייגים כדי משו למעלה מ־200 גופות לאחר שמעבורת התהפכה במהלך סערה חוששים שכ־600 אנשים מצאו את מותם כאשר המעבורת ירדה למצולות.

המעבורת „סאמיה" התהפכה בנהר מגנה בדרום בנגלה־דש כשעל סיפונה לפחות אלף אנשים. פחות מ־400 הצליחו להגיע בשחיה לחוף. (ע"ר)

● **אש"ף רוכש איים ביוון**

אתונה. — נציגי אש"ף באתונה מרבים בתקופה האחרונה לרכוש ביוון נכסי דלא־ניידי, ובעיקר איים קטנים, משקי איכרים ובתי מלון — על כך מוסר עתון הבוקר האתונאי הנפוץ „קאתימריני".

עוד טוען העתון, כי נציגי אש"ף תרמו סכומי כסף ניכרים למערכת הבחירות של המפלגה הסוציאליסטית בקיץ אשתקד.

ז'אן כהן, יוון

● **זעקה למען מסורב־עלייה**

לונדון. אגודת הנשים הבריטיות הפעולות למען יהודי ברית המועצות, הזעיקה אתמול את הקהל למען מסורב העליה בוריס צ'רנובילסקי, שנעצר במוסקבה ביום ששי.

צ'רנובילסקי, רעייתו ושלושת ילדיו הפגינו על מדרגות תיאטרון הבולשוי, שם ביקרה משלחת פרלמנטרית בריטית. הוא נעצר ונדון ל־15 ימי מאסר.

בוריס צ'רנובילסקי הוא מהנדס אלקטרוניקה בן 43, מאז הגיש את בקשת העליה ב־1976. הוא אינו עובד במקצועו.

מאיר בלינק, בריטניה

● **בן לג'ון מקאנרו ולטאטום או'ניל**

לוס־אנג'לס. — שחקנית הקולנוע טאטום או'ניל, חברתו של אלוף הטניס ג'ון מקנרו, ילדה בן. ידידים המקורבים לזוג אמרו כי מקנרו, בן 27, גילה לקם שמחת אבי הילד. וכי יש בדעתו לשאת בקרוב את טאטום או'ניל, בת 22.

זהו הילד הראשון הן לטאטום והן לג'ון מקנרו. שניהם לא היו נשואים מעולם.

טאטום או'ניל היא בתו של שחקן הקולנוע ראיין או'ניל. היא היתה השחקנית הצעירה ביותר שזכתה אי־פעם בפרס אוסקר, בגיל 9, על הופעתה בסרט „ירח של נייר". (ע"ר)

● **מפולת־בורסה בצרפת**

פאריס. — מפולת בבורסה של פאריס. השלטון הימני איבד את אמון חוגי העסקים חרף הסיסמה ל„פטרונים". כולם מהבורסה של פאריס, שעריה נפלו ב־7 אחוזים ביום אחד באווירת משבר. כולם מוכרים ואין קונים.

מתקבל רושם כאילו השליטה על המצב נשמטת מידי ממשלת ז'אק שיראק. צירי הימין באספה הלאומית איבדו סבלנות ומתחרים בהעלאת חוקי ביטול מסים על רווחים והון. הם רוטנים, כי הממשלה עדיין מנהלת „מדיניות סוציאליסטית".

כולם חוששים עתה מהתמוטטות הדו־קיום בין הנשיא מיטראן לראש הממשלה הימני.

ארנון יפה, צרפת

„גל מעצרים בצבא הירדני"

ביירות. — ארגון המחתרת „הכוחות והמפלגות של התנועה הלאומית הירדנית" הודיע, כי שירותי הביון הצבאיים הירדניים עורכים עתה גל מעצרים בשורות צבא ירדן.

בהודעה שנמסרה אתמול לעתונות בביירות נאמר, כי מעצרים אלה נערכים בעקבות „טבח הסטודנטים" שהיה ב־15 במאי באוניברסיטת יארמוך, בקירבת העיר אירביד, בצפון ירדן. המעצרים נערכו בקרב קצינים וחיילים, בעיקר בחטיבת ה־2, במשטרת מחוזות אירביד וקאראק וכן בקרב אנשי חיל האוויר. אנשי הצבא שנעצרו הועברו למרכז של הביון הצבאי ברבת־עמון, שם הם נתונים לעינויים.

„העוול היחיד שעשו הוא שסירבו להוציא לפועל את ההוראות של התליינים ולהרוג את בני עמנו," נאמר בהודעה, הקוראת ל„כל הפטריוטים להרים את קולם ולדרוש את שחרורם של כל האסירים הפוליטיים בירדן וליישם את חרויות הציבור." (ע"ר)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 27.5.86

מטבע	יחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
דולר אמריקני	1	1.45	1.52	1.4753	1.4937	1.486
לירה שטרלינג	1	2.16	2.26	2.2004	2.2279	2.219
מרק גרמני	1	0.63	0.66	0.6441	0.6521	0.647
פרנק צרפתי	1	0.20	0.21	0.2018	0.2043	0.203
גילדן הולנדי	1	0.56	0.59	0.5724	0.5795	0.576
פרנק שוויצרי	1	0.76	0.80	0.7774	0.7871	0.782
כתר שבדי	1	0.20	0.21	0.2025	0.2050	0.204
כתר נורווגי	1	0.19	0.20	0.1911	0.1935	0.192
כתר דני	1	0.17	0.18	0.1741	0.1762	0.175
מרק פיני	1	0.27	0.29	0.2800	0.2835	0.282
דולר קנדי	1	1.06	1.11	1.0753	1.0887	1.083
דולר אוסטרלי	1	1.02	1.10	1.0620	1.0752	1.070
ראנד דר' אפריקני	1	0.38	0.65	0.6395	0.6475	0.642
פרנק בלגי	10	0.30	0.32	0.3153	0.3193	0.317
שילינג אוסטרי	10	0.90	0.94	0.9163	0.9277	0.922
לירה איטלקית	1,000	0.92	0.98	0.9393	0.9511	0.946
ין יפני	100	0.85	0.89	0.8688	0.8797	0.875

סוהר חשוד בנסיון לרצח על רקע רומנטי

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

סוהר בן 30, המשרת בכלא המרכזי ביהודה ושומרון, נעצר אתמול על־ידי משטרת חדרה כחשוד בירי לעבר אשתו וארם נוסף.

המקרה אירע אתמול אחה"צ באיזור פרדס־חנה שעה שהסוהר הבחין באשתו הנוסעת במכונית של ארם החשוד בעיניו כמאהבה. הוא שלף את אקדחו וירה לעבר השניים. מאוחר יותר מסר למשטרה הודעה כוזבת כאילו ניסו לפגוע בו.

מפקד משטרת חדרה, רפ"ק צביקה סלע, מסר אתמול, כי לאחר חקירה ראשונית הוברר, כי הסוהר הוא שירה והוא נעצר על־ידי המשטרה עד תום החקירה נגדו.

רוכב אופנוע נהרג בתאונה

מאת דהבה מרום, כתבת „על המשמר"

דורון מוצניק בן 21 מקרית־אונו נהרג אמש וחברו, אילן קלמי בן 19 מתל־אביב, נפצע קשה, בהתהפך האופנוע עליו רכבו בכביש המהיר לירושלים.

התאונה אירעה בצומת כפר חב"ד כאשר האופנוע התנגש בטנדר והתהפך.

20 עגלות אשפה נשרפו במאה־שערים

במהלך חגיגות ל"ג בעומר הוצתו ונשרפו 20 עגלות אשפה בשכונת מאה־שערים בירושלים.

מעיריית ירושלים נמסר, כי נגרם נזק כספי כבד. (עתים)

„מקום בצמרת"

מצעד הפזמונים הישראליים
רשת ג' קול ישראל 27.5.86

1. שביל הבריחה – ריטה
2. הלוואי – בועז שרעבי
3. אין לי ארץ אחרת – גלי עטרי
4. קפה או תה – איזולר בנד
5. לחיים – חיים משה
6. אמריקה – חוה אלברשטיין
7. יבוא יום – מוטי גלעדי ושרי צוריאל
8. היא התווכחה איתו שעות – משינה
9. שוב תנועה – ירדנה ארזי
10. עיר מקלט – אהוד בנאי
11. תודיה לנו מלך – דני בסן
12. כמו תאמונה – מירי אלוני
13. נגני לי בללייקה – דורון מזר
14. לילה לילה – צביקה פיק
15. תרקדי את הלילה – אבי טולדנו
16. הרדיו הישן – שלמה ארצי
17. זמן גשום – רמי קליינשטיין
18. יש – ארבע לב אדום
19. אביב חדש – אילנית
20. נרק. נשכח – שלמה ארצי
21. כד הקמח – פיקוד הצפון
22. מרחפת אל אותו מקום – ישראלה קריבושיי
23. מה עשית לה – רונית דבאווי
24. דור המדבר – הכל עובר חביבי
25. בקו החלומות – רוני תורנמן
26. כולם כולם – טריפונס ואולארציק
27. כמו סתיו – שלות ברטי
28. פתאום זרים – ששי קשת
29. תגידי – אבי דור ועירית ענבי
30. בואי נישאר כאן עוד מעט – תהדים

לשיבוצכם – פינת הפזמון החדש

31. עבד של הזמן – ריטה
32. אהבה – הנרי בראטר
33. אלי, למה לא תראה – לאה לופטין
34. קראו לזה מעברה – ניסים גרמה
35. מה נשאר לי – כמו צועני

לכבוד:
„מקום בצמרת" קול ישראל
ת.ד. 1082, ים, מיקוד 91010

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
7 ☐ 8 ☐ 9 ☐ 10 ☐ 11 ☐ 12 ☐

שם: ____
כתובת: ____
מיקוד ____ תאריך ____

המרכז החקלאי: רק התפלת מי־ים תבטיח מי־שתייה

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

החקלאים מודעים למצוקת המים, שהגיעה למצב שטרם היה כמותו לחומרה במדינה. החקלאים הם הראשונים שנקטו באמצעים לחסוך במים. אך עם זאת אין כל הצדקה לנצל מודעות זו כדי לפגוע בייצור החקלאי ליצוא. זאת אמר מיכה אפרתי, יו"ר אגף המשק במרכז החקלאי ויו"ר פורום המים, בו מיוצגים התנועות ורכזי המשק של ההתיישבות העובדת.

הוא דיבר באסיפת פעילים לענייני מים, שנערכה אתמול במרכז החקלאי.

גרעון כרוני

הוא ציין, כי במדינה שבה קיים גרעון כרוני מצטבר במשק המים הלאומי, מצויים למעלה מ־200 מיליון ממ"ע מים, בעיקר קולחים, הזורמים לריק לים. „זהו מצב אבסורדי שאין להשלים עימו" — קבל אפרתי. המערכת המופקדת על החקלאות במדינה, אמר, חייבת לעסוק בכיוון שונה, והוא — למצוא דרכים להפיק יותר תוצרת מכל קוב מים.

רשויות המים במדינה לא עברו בעצה אחת עם החקלאים, אמר אפרתי. הפתרון באיזור החוף, בו מצוי הצרכן הגדול למי שתיה ולתעשייה, הוא בתתירה לגשת להתפלת מי ים. תהליך של הוזלת האנרגיה וטכנולוגיה מתקדמת מאפשרים לגשת להתפלת מי ים.

במוקדם או במאוחר, אמר, לא תהיה דרך אחרת להבטיח מי שתיה לצרכנים. בהקשר זה הוסיף, כי מדינת ישראל לא יכולה להקטין את החקלאות ואת הפריסה ההתיישבותית שלה מבחינה לאומית ובטחונית.

לעג לרש

הגדלת תפוקת המים והעלאת הפריון בחקלאות מחייבים, לדעתו, השקעות יותר גדולות מכפי שהוקצו למטרות אלה. 35 מיליון דולר שהוקצבו השנה ל„מקורות" לפיתוח מקורות מים במדינה הם בבחינת לעג לרש בהשוואה ל־100 מיליון דולר שהוקצו למטרה זו ב־1966. לדעת הדובר, אין מפלט מהתפלת מי ים בעשור הקרוב, להבטחת אספקת מים באיכות משופרת לצרכי התעשייה והאוכלוסיה.

החקלאים מודעים לצורך להתאים את הגידולים ואת תוכניות הזריעה למגבלות החמורות במיכסות המים, אבל הם מצפים שמשרד־החקלאות יהיה פעיל בתכנון לעתיד, תוך שיתוף הדוק עם החקלאים ומוסדותיהם.

מפעלי המים דוחים האשמות על ניצול יתר של מימי הדן

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

מפעלי המים והניקוז של הגליל העליון דוחים בתוקף את האשמותיה של רשות שמורות הטבע בדבר ניצול יתר של מימי נחל דן, שעלול לגרום לייבושו.

דניאל קוטלר, מנהל מפעלי המים והניקוז של הגליל העליון, אמר אתמול, כי אין שחר להאשמות אלה. לדבריו, גם מבחינה טכנית אין מפעלי המים מסוגלים לנצל יותר מים מהכמות המנוצלת מדי שנה, משום שמערכת היניקה פועלת בגרביטציה.

לדברי דניאל קוטלר, האשמות רשות לשמורות הטבע מבוססות על כך שמעבר לנחל דן ושמורת הטבע של הנחל ישנם כ־6 או 8 פלגי מים, שהם למעשה תעלות ניקוז בהן זורמים מים בשנים רגילות, אך הכמויות קטנות השנה בגלל עצירת הגשמים. „אנו פנינו לנציגות המים וביקשנו להקטין ב־15 אחוז, כמו לכל החקלאים, את כמויות המים שבאותם פלגי הדן", אמר.

לדבריו, כדי לייעל את הזרמת המים למטולה ולקרית־שמונה הניחו מפעלי הדן צינור לשאיבת מים מן התעלות, אולם רשות שמורות הטבע מתנגדת לכך.

דניאל קוטלר סיפר, כי לפני שבועיים חתכו אלמונים את הצינור בשלושה מקומות. לדבריו, יש מימצאים המעידים על כך שפעולה זו בוצעה על־ידי אנשים המעוניינים בהפסקת שאיבת המים.

„פעולה לא חוקית"

בתגובה על כך מסרה דוברת רשות שמורות הטבע, יעל שוהם, שהנחת צינור מפלגי הדן לקרית־שמונה נעשתה שלא כחוק וללא אישור. היא אמרה, כי לרשות שמורות הטבע לא ידוע מי חיבל בצינור המים, אולם בלי קשר למקרה הספציפי היא רשאית לנקוט כל צעד כדי למנוע הפרות חוק בשטחי שמורות הטבע.

תפנית בחקירה בעקבות מידע חדש בפרשת רצח מאיה זינגר

משטרת ירושלים קיבלה בשבועות האחרונים מידע חדש בקשר לפרשת הנערה מאיה זינגר, שנרצחה לפני שלוש שנים בירושלים.

מידע ראשוני נמסר למשטרה לפני חודש, ולפני שבוע נמסר מידע נוסף שחיזק את קודמו. כעת נמצא המידע בבדיקה מעמיקה במטרה לבחון את טיבו. המידע מעלה כיוון חדש לגמרי בחקירה שלא נבדק עד כה, ולפיו מדובר בחשוד אחר עיקרי שעשה את המעשה. עד כה לא נעצר איש.

מקורות המשטרה מתייחסים למידע בזהירות והבהירו כי מעצרים יבוצעו רק לאחר שהמידע ייבדק ויימצא נכון.

הנערה נמצאה בחורשה ליד בית־החולים הדסה עין כרם, כשהיא סובלת מכוויות חמורות. שלושה ימים שכבה על ערש דווי ובמהלכם לא מסרה לחוקרי המשטרה פרטים על זהותו של מי שתקף אותה. לבסוף מתה.

במהלך החקירה נעצרו שני חשודים מירושלים, שאחד מהם הכיר את המנוחה. אולם השניים שוחררו לאחר שבועות מספר, משום שלא נמצאו ראיות ממשיות נגדם. מאז נכנסה החקירה למעשה למבוי סתום.

(עתי"ם)

שצ'רנסקי: בריה"מ מנסה למכור ביוקר את שיחרור היהודים

שצ'רנסקי ורבין בעצרת למען יהודי בריה"מ. (צילום: אילן אוסנדרייבר / י.פ.פ.א.)

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

„הפוליטיקה של בריה"מ כיום, היא כמעט אפס עליה. מאסר יהודים מסורבי העליה ופעיליה. המדינאים הסובייטים מנסים למכור ביוקר את היהודים הרוצים לצאת. תמורת מחווה של המערב, הם מתירים מדי פעם את יציאתם של שניים־שלושה יהודים".

דברים אלה אמר נתן שצ'רנסקי באסיפת המועצה הציבורית למען יהודי רוסיה, שנערכה אתמול באולם „הבימה" בתל־אביב, בסיכום חודש ההזדהות עם יהודי בריה"מ.

בהתייחסו לשמועות ודיסאינפורמציה, שנועדו להחליש את עוצמת המאבק סיפר שצ'רנסקי, כי טרם צאתו של גורבאצ'וב לפאריס, בזמנו, הופצו שמועות: „הכל יהיה בסדר, אם תוותרו על הרעש ויהיו מחוות בלפינו יעלו פי שניים יהודים". לבסוף עלו רק שני יהודים.

שצ'רנסקי סיפר, כי תבע מהנשיא רייגן, סנטורים ואנשי קונגרס עימם נפגש, להמשיך בלחץ חזק על הרוסים, בלי מחוות.

שר־הבטחון, יצחק רבין, אמר, כי הארץ מלאת הערכה לאומץ הלב שגילה שצ'רנסקי במאבקו. „נולדתי פה לפני 64 שנים, לא התנסיתי לעמוד במבחנים בני עמי נתן ובנים אחרים מחבריו מעבר והתווה", אמר.

טלקס

● **סמינר לפעילי ה„צוותאות"**

כ־200 מפעילי רשת ה„צוותאות" התכנסו בסוף השבוע בגבעת חביבה לסמינר בן יומיים. המשתתפים באו מ־24 ערים בהן קיימים ופועלים מועדוני „צוותא".

במרכז הסמינר עמדו נושאי הסברה ודרכי תעמולה ופירסום. המשתתפים שמעו הרצאות ועסקו בתרגילים בנושא זה, עפ"י חומר שהוכן מראש על־ידי איש הפירסום אלכס בילצקי.

כן נפגשו ה„צוותאים" עם אנשי תיאטרון נוות צדק ושוחחו איתם על תפקידו של התיאטרון הפוליטי בימינו.

בדברי הסיכום אמר משה טנא, הרכז הארצי של רשת „צוותא": „הסמינר תרם להעשרת הנסיון של הפעילים בעבודתם, הנעשית בהתנדבות". (שע"ח)

● **מכשיר חדיש לגילוי גידולים**

מכשיר מסוג N.M.R לסריקה ואיבחון יופעל במרכז הביאוטכנולוגי ישראלי־צרפתי שיוקם בירושלים.

מכשיר N.M.R נוסף יופעל באחד מבתי־החולים במרכז הארץ, בהתאם להחלטת מנכ"ל משרד־הבריאות, פרופ' דן מיכאלי.

הסורק N.M.R הוא מכשיר חדיש הפועל על גלים אלקטרו־מגנטיים לגילוי גידולים.

יוסף שמי

● **עוגת יום־הולדת הוצנחה ממסוק**

עוגת יום הולדת ענקית הוצנחה אתמול ממסוק לחוף הים ליד מלון שרתון לרגל 25 שנה לפתיחת המלון.

לרגל מלאות 25 שנה למלון הגיע ארצה נשיא החברה ג'ון קפולט עם חבר עוזריו. ההנהלה אירגנה הפנינג גדול לכבוד האירוע שכלל תחרות בניית ארמונות מחול.

היום תיערך ארוחת צהריים חגיגית בהשתתפות 150 אנשי תיירות ועסקים. שגריר ארה"ב בישראל, תומס פיקרינג, ישא דברים בארוחה ונשיא החברה ידווח על התפתחות רשת מלונות שרתון בישראל.

יוסף שמי

● **הסכם בין „קנדיאן פסיפיק" ל„אל־על"**

„קנדיאן פסיפיק" – נתיבי אוויר קנדיים – ו„אל־על" חתמו בקנדה על הסכם מסחרי חדש ביניהן, הכולל גם את טורונטו, בנוסף למונטריאל.

לפי הסכם זה ישתפו פעולה „קנדיאן פסיפיק" ו„אל־על" בפיתוח הקו ובעידוד תנועת תיירות בין קנדה וישראל.

ההסכם החדש יאפשר ל„אל־על" להפעיל טיסות בין ישראל למונטריאל וטורונטו ללא הגבלת תדירות ומספר מקומות, כפי שהיה גם בעבר.

חלק מהמקומות בכל טיסת „אל־על" לקנדה יוקצב לשימושה של „קנדיאן פסיפיק".

יוסף שמי

● **יער ע"ש הצנחנים השליחים**

יער הצנחנים השליחים ניטע אתמול בשכונת נווה יעקב בירושלים, על שמם של הצנחנים שנשלחו מישראל לצנוח מעבר לקווי האויב במלחמת העולם השנייה.

הטקס נערך במלאות 43 שנים לצניחה הראשונה. שבעה מתוך 37 הצנחנים מצאו את מותם.

בטקס השתתפו יו"ר הכנסת שלמה הלל, ראש עיריית ירושלים טדי קולק, יו"ר הקרן הקיימת לישראל, קצין חי"ר וצנחנים ראשי תא"ל שמואל ארד, צנחנים־שליחים ובני משפחותיהם וחיילי חיל הצנחנים של צה"ל. (עתי"ם)

בהגרלת הלוטו מספר 2,186 עלו בגורל המספרים הבאים: 3—4—6—14—38—40 והמספר הנוסף — 16. (עתי"ם)

בפלילים

30 חודשי מאסר למתווך שהונה את משרד־השיכון

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

המתווך ברנרד שמילוביץ', שהיה אחד השותפים בפרשת הונאת המשכנתאות הגדולה, נדון אתמול בבית־המשפט המחוזי בבאר־שבע ל־30 חודשי מאסר בפועל ועוד 36 חודשי מאסר על תנאי.

שמילוביץ' גם קיבל קנס נמוך — 10 אלפים ש"ח, משום שהשופט התחשב בכך שיאלץ לשלם סכומים גדולים לאחר שיוגשו נגדו גם תביעות אזרחיות.

שמילוביץ', בעל משרד תיווך „מוניטין" בבאר־שבע, הורשע בכך שיחד עם עו"ד ברוך סלומון, הונה את משרד־השיכון. שמילוביץ' תיווך בעיסקאות בהן נרשמו חוזים כוזבים, מנופחים, לדירות גדולות כדי לקבל משכנתאות לא ריאליות עבורן. את ההפרשים בין המשכנתה הריאלית לבין זו שהוצאה במירמה שילשלו כל השותפים לכיסיהם.

שופט בית־המשפט המחוזי אמר בגזרו את הדין, כי „עונשים קלים לעבירות כגון אלה יוצרים אפשרות של הכנסה קלה ומעוררים עבריינים לבלות פרק זמן קצר בבית־הסוהר על חשבון המדינה, מתוך ידיעה שישלשלו לכיסיהם ממון רב שיוכלו לנצל אותו לאחר שיחרורים".

פסק־הדין במשפט רצח המורים יינתן היום

פסק־הדין במשפט רצח שני המורים מעפולה, לאה אלמקייס ויוסף אליהו, יינתן היום בביהמ"ש המחוזי בנצרת.

השופטים יוסף בהלול, מיכה לינדנשטראוס ואביגדור משאלי יודיעו במעמד זה את הכרעת הדין לגבי שני הנאשמים ברצח, עוסמן בן חסן בן 20, והועאה אל סערי בן 19, תושבי הכפר ערבונה ליד ג'נין.

כזכור אירע הרצח על הר הגלבוע ב־21 ביולי 1985. המקרה הסעיר בשעתו את המדינה ועורר מהומות רציניות בעפולה.

הנאשמים כפרו באשמה וטענו בבית־המשפט, שהם „רק" שדדו את הגופות והסתירו אותן מאוחר יותר, מתוך חשש שהעקבות יובילו אליהם את המשטרה. (עתי"ם)

נאשם ברצח תושב רפיח נעצר עד תום משפטו

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

ג'ומעה אל־סג'אירה בן 21 משבט אל־עזומה בנגב, המואשם ברצח ובנסיון לרצח במהלך עיסקה שניהל עם שלושה תושבים ברפיח, נעצר אתמול בבית־המשפט המחוזי בבאר־שבע עד תום ההליכים נגדו.

בכתב־האישום נאמר, כי אל־סג'אירה הוביל את האחים נאביל ומוחמד אבו־ג'זר ואת בן־דודם עבדאללה למקום שומם סמוך לצומת משאבי־שדה, כדי למכור להם כמות גדולה של חלקי חילוף לרכב. כשהגיעו למקום שלף רובה מסוג „קארל גוסטאב", וירה למוות בעבדאללה אבו־ג'זר. לאחר מכן שדד סכום כסף גדול מהשניים האחרים, ירה בהם והעמיסם על רכבו כדי להפטר מגופותיהם. במהלך הנסיעה השתלטו השניים, שרק נפצעו, על אל־סג'אירה.

בכתב־האישום נאמר, כי אל־סג'אירה ביצע את הרצח בדם קר ומתוך תיכנון מוקדם. שופט בית־המשפט המחוזי קבע כי „התשתית הראייתית בתיק זה איתנה", והורה לעצור את הנאשם עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

במלאת שלושים לפטירת חברתנו היקרה

חייקה אפשטיין ז"ל

נעלה לקברה לגילוי המצבה
ביום חמישי 29.5.86 בשעה 15.30

המשפחה וקיבוץ נגבה

לחיים שולר והמשפחה
אתכם באבלכם במות האח

חנוך (חונה) שולר

קיבוץ שמיר

ליעקב קרבצ'יק וכל המשפחה
משתתפים בצערכם על מות

האחיין

קיבוץ אילון

לחברנו דוד הירש והמשפחה
משתתפים בצערכם במות

האם

המחלקה הטכנית
של קיבוצי השומר הצעיר